

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.		Velja 8 K na leto.
XXIX. letnik.	V Ljubljani, januar 1912.	I. zvezek.

Novo leto. (Praznik obrezovanja Gospodovega.)

1. Novoletna darila raznim stanovom.

Milost vam bodi in mir od Boga,
našega Očeta, in Gospoda Jezusa Kristusa.
Rim. 1, 7.

Med znanci in prijatelji je navada, da si danes voščijo med seboj srečno in veselo novo leto. Vsekako vam moram tudi jaz izreči pristrčna voščila. Voščim in želim vam prav iz srca to, kar želi sv. Pavel Rimljanom, rekoč: »Milost in mir vam bodi od Boga, našega Očeta, in Jezusa Kristusa.« Boljšega vam ne morem želeti, ko če vam želim milost in mir od Boga; ako imate to dvoje, boste tudi v težavah in križih veseli, srečni, zadovoljni. A, da boste prepričani, da vam to res iz srca globočine želim, vam hočem povedati in pokloniti nekatera darila ter vas z njimi razveseliti. Ta darila vzemite danes s seboj na dom, jih spravite in večkrat pogledjte ter se spomnite, kaj sem vam voščil in želel novega leta dan.

Najprej sem vam, preljubi in predragi otroci, nekaj namenil. Podarim vam nebeško Dete Jezusa. Kajne, da vam je všeč ta dar? Gotovo. Ali pa veste tudi, česa naj vas ta dar spominja? Glejte, o dečku Jezusu beremo v evangeliju: »Rastel je v starosti in modrosti pri Bogu in ljudeh.« Tudi vi, dragi mi, rastete od dne do dne telesno, se krepite in postajate večji. Ljubi Bog vam daj v novem letu gotovo tudi telesnega zdravja. A vi sami morate pa paziti in gledati na to, da boste rastli tudi v modrosti. Lepih stvari se učite v šoli in vse, kar boste znali, bo le vam v korist. Sedaj si nabirajte zakladov znanosti in vednosti; radi se učite, poslušni bodite in tudi o vas se bo reklo — in Bog daj, da se to res zgodi, — da rastete od dne do dne v

modrosti. Zapomnite si dobro: »Sin, z mladega sprejemaj nauk, in našel boš modrost sivih las.« (Sir. 6, 18.) — Drugo, kar beremo o dečku Jezusu, je: »In bil jima je pokoren.« Kdo? Komu? Bog — ljudem! In vi bi ne bili pokorni dobrim staršem, skrbnim učiteljem? Oboji hočejo le vašo srečo in nič drugega ne; zato pa jih ubogajte in spoštujte, pa tudi zanje molite. Potem vas bo ljubi Jezus vesel in imel vas bo rad ter dal časne in večne sreče. — In tretje, k čemur vas priganja zgled Jezusov, je, da radi molite, pridno zahajate v cerkev. Navadite se od mladih nog, da vam bo molitev kakor vsakdanji kruh, in nikdar vam ne bo težko moliti; zato boste pa vedno srečni. Ne vstajajte in hodite spat, ne sedite k mizi, niti ne pojdite proč, da ne bi molili. In v cerkvi se živo zavedajte, da vas vidi oko božje še prav posebno. To troje vas uči, dragi otroci, zgled Jezusa Kristusa, katerega sem vam dal za novoletno darilo. Postanite mu podobni v tem, da rastete v modrosti, ste pokorni in pridni za molitev.

Čuden dar imam za vas, dragi mladeniči; če belica je. Oh, ne branite se tega daru, ker če storite to, kar dela čebelica, boste gotovo srečni v novem letu. To pa danes vsi želite, ali ne? Seveda. Torej kaj dela čebela? Zgodaj vstane in poleti na delo, ves božji dan neutrudno leta od cveta do cveta v panj in nazaj. Tudi vi se ne bojte dela. Delo je človeku častno. Seveda je po grehu delo tudi utrudljivo, naporno. A ko je naš Gospod Jezus Kristus s svojim potom omočil tesarско orodje, ni več tako hudo, ker tudi z delom služimo Bogu. Za molitvijo vam bodi delo prva dolžnost. Če hočete biti res kdaj možje, glejte, da boste vprašali le redko: kdaj je počitek, ampak vedno le: kdaj in kje je delo? — In kakor čebelica nabira poleti za zimo, tako tudi vi ne zapravite svojega zaslužka, marveč učite se tudi varčevati, da pomagata ali onemoglim staršem ali pa, da sebi za prihodnost preskrbite. Delo vas bode tudi obvarovalo v pre mnogih izkušnjah. Po besedah sv. Hieronima se loti satan najraje tistega, ki sedi v senci, roke v naročju, pa zeva dolgega časa. Z delom se pa navadite tudi reda; kako krasen red je v panju! In le ta red pripomore k temu, da se vrši tako vse v redu. Pa kar dela živalica le po nagonu, ki ga ji je dal modri Stvarnik, to storite vi s svojim razumom in s svojo pametjo. Hišni red, domači red, tedenski red, letni red bodi vam svet, natanko se ga držite, natanko ga izpolnajte. Le tedaj se bo moglo reči o vas, da ste up staršev in njih podpora ter stebel domovine, da se na njem sezida nje boljša bodočnost. Ljubezen do dela, ljubezen do reda in pametna varčnost vas bo storila srečne za čas in tudi za večnost, ker po besedah sv. pisma je »časten sad dobrih del.« (Sap. 3, 15.)

Skoraj gotovo ste si ve krščanska dekleta mislile, kaj pa dobimo me. No, ni težko bilo uganiti. Šopek vam podam za novoletno darilo, lep, krasen šopek, v narodnih slovenskih

barvah. Pa ima samo tri cvetke, a je vendar neizrečeno lep, in kako srečne bi bile, ko bi vam ta šopek ne zvenel v novem letu, kar želim prav iz srca! Prva cvetica je lepo duhteča vijolica. Spominja nas ponižnosti in skromnosti. Kako lepo pristojate krščanskim devicam ti dve čednosti! Pa tudi kako potrebni ste vam, zlasti, če hočete, da ostane najlepša cvetica šopka, ki vam ga danes darujem, neomadeževana. Vijolica ne raste ob potih in cestah, premnoži bi jo sicer pohodili, marveč cvete in duhti pod grmičevjem v zatišju. Tako bodi krščanska dekle skromna in ponižna v vedenju in obnašanju, v noši in obleki, v govorjenju in življenju. Prevzetnost v vedenju in gizdavost v obleki, to ni samo greh sam na sebi, marveč vodi tudi v druge, mnogo grše in sramotnejše grehe. Zato pa, krščanska dekleta, sprejmite drage volje vijolico in ta ponižna cvetka vam bodi opomin k skromnosti in ponižnosti. — Druga cvetica tega šopka je živordeča kraljica naših vrtov, vrtnica. Kajne, da vam dopada? Ali pa tudi veste, kaj pomeni? Že v starem paganstvu je pomenila ljubezen; v krščanstvu tudi pomeni ljubezen, a ne nizkotne mesene pogubljive ljubezni, marveč pomeni božjo ljubezen. Brez ljubezni naše srce ne more obstajati in za ljubezen je ustvarjeno. A vsa ljubezen tega sveta mine, le ljubezen do Boga je močna kakor smrt. In to ljubezen obudi v vas, krščanska dekleta, pogled na rdečo vrtnico. Ljubite Boga že v svoji mladosti, darujte njemu že prva najlepša leta svojega življenja. Kako srečen je človek, dasi morda umrje v zgodnji, rosní mladosti, če se more o njem reči s sv. pismom: »Zgodaj je končal, pa je spolnil veliko let.« In veliko let boste spolnile kljub svoji mladosti, če ljubite Boga ter mu izkazujete svojo ljubezen s tem, da živite vestno po njegovih zapovedih. — Po njegovih zapovedih živite, pravim, zlasti glejte, da ne boste omadeževale tretje bele cvetke v šopku, sv. lilije nedolžnosti. Glejte, nisem se zarekel, ko sem rekel svete lilije, ne; kajti po sveti čistosti postanemo podobni angelom samim, torej celo nad svetnike se povzdignemo; ali ni torej prav, da ono cvetko, ki znači in pomeni to prelepo čednost, imenujemo sveto? Če iz šopka, ki ga vam danes podarim, izrujete lilijo čistosti, potem morate uničiti cel šopek; kajti čistost brez ponižnosti in skromnosti in brez ljubezni do Boga ni mogoča. Varujte torej v tem novem letu posebno sv. lilijo pred strupenimi vetrovi, da ne ovane! In same najbolj veste, kaj je za vašo lilijo najbolj pogubno; tega torej se varujte najbolj skrbno. Če pa lahkomišljeno zametujete moj dar, če ne marate zlasti za prelepo cvetko svete čistosti, potem vržete s tem od sebe to, kar daje krščanskemu dekletu pravo lepoto, ognjeni žar in čarobni sijaj, niste več to, kar bi imele biti, a ste to, kar se sramujete biti. Zato pa vam želim prav iz rca, da moj šopek to leto pri vas prav gotovo ne zvene.

In vam m o ž e m ? Kaj naj dam? L i p o, našo stoletno slovensko lipo vam poklanjam kot novoletni dar. Mehak je les

tega drevesa, jako mehak, tako da je kiparjem najboljša tvarina za njih rezbarije, a vendar jako vztrajen in trpežen. In najlepšo senco daje lipa. Tako morate tudi vi, krščanski možje, biti svoji družini varno zavetje in obramba; kakor mogočna lipa brani solnčnim žarkom, da ne pripekajo tako silno, tako dajte tudi srčno in pogumno prenašati vse težave, odvracovati vse nadloge, ki groze in prete vaši družini. I otroci i žena morajo pri vas najti obrambe, tolažbe, podpore, pomoči. — Mehki bodite, mehki in potrpežljivi s slabostmi svojih žená, svojih otrok; ne smete gledati vsake malenkosti skoz povečalno steklo, ampak skoz steklo ljubezni, ki vse prenese, vse potrpi. Le ljubezen in prizanesljivost bo storila, da boste lahko in radi potrpeži. Bodite pa vendar k r e p k i kakor lipa, ki se ne upogne vsakemu, da, nobenemu viharju. Vprašam vas, ali ste brez križev in težav? Mislim, da je ni družine, ki bi ne imela svojega križa. Pa vsakemu takemu trpljenju, vsem takim neprijetnostim ustavite se krepko v bran, zaupajoč na previdnost božjo, ki nikogar ne skuša čez mero, zaupajoč na pomoč božjo, ki nikogar ne zapusti. Glejte pogumno v obraz vsem nadlogam, vsem neprilikam, ki vas čakajo v prihodnjem letu. Le potem boste zaslužili ime m o ž a, ker mož: to pomenja nekaj k r e p k e g a, s t a l n e g a, s k a l o v i t e g a, t r d n e g a, ki se ne upogne in ne premakne v svojem prepričanju. Neznaten dar sicer, a pomenljiv dar sem vam ponudil, krščanski možje, vzemite ga za ljubo in delajte, kakor vas uči lipova vejica, in potem se bo moglo reči o vas z besedami sv. pisma: »Blagor možu, ki prenese izkušnjo, kajti ko bo pre-skušén, bo prejel krono večnega življenja.«

Vam krščanske žene sem namenil za novoletno darilo b r š l j a n. Znabiti vam nisem ustregel, ker na bršljanu res ni nič posebnega, nima kdove kakšnega cvetja, niti sadu, in zato se dosti ne zanimamo zanj, pa vseeno vam je pomenljiv dar, ker vam kaže, kakšne bodite v novem letu. Na kvišku raste bršljan ob zidovju hiše. Hiša bodi tudi kraljestvo krščanske žene; tam delaj, tam urejui, tam gospodinji, tam vladaj krščanska žena. Kaj je žena, ki išče svojega delokroga izven hiše in ne pred vsem doma? Kvečjemu žena, pa ne vrla in skrbna gospodinja. »Kdo bo našel srčno ženo?« vpraša Sv. Duh v sv. pismu. In odgovarja: Kdor jo najde, dobi dragocenost, kakršne ni daleč naokoli. In potem opisuje tako ženo, pa vsa njena cena in vrednost obstoji v tem, da vé modro in previdno gospodinjiti v svoji hiši. — Bršljan se tudi rad ovija dreves in tam najde svojo oporo. Tako se tudi krščanska žena drži moža, pri njem išči opore in sveta, pred možem ne imej skrivnosti. Naj ne išče drugod svoje časti kakor v možu, čast moža bodi njena čast. Ona pa bodi njegov ponos, njegovo veselje. Kako lepo je drevo, obdano z zelenim bršljanom; kako srečen je mož, kateremu je žena po duhu tako tesno združena, kakor drevo in bršljan. Najlepši mir vlada med njima in sloja in edinost. — Na k v i š k u se popenja bršljan.

Rada se vzdiguj krščanska žena kvišku k Bogu v pristrčni molitvi, povzdiguj svoje srce proti nebu. Mož gre po opravkih in po službi, a žena naj vodi dom ter moli! »Delaj in moli, moli in delaj«, na teh dveh tečajih sloni vsa sreča človeška. Mozes se je moral bojevati s sovražniki, a ni šel sam na boj, marveč na boj je posla Jozueta, a sam je molil na gori in premagano je bilo sovražno ljudstvo. Tako bodi v krščanskem zakonu mož Jozue, ki se bojuje in dela, a žena zastopaj mesto Mozesovo ter moli, moli zase, za moža, za otroke in za vse druge dušne in telesne potrebe svoje hiše. In blagoslov božji ne bo izostal, ne bo minul, kakor tudi pozimi ne izgine svežo zelenje bršljana.

Slednjič se spomnim tudi vas, ki ste že preživeli mladostno pomlad in življenja poletje ter se nahajate že pozno v jeseni svojih let, na vas, ki vam je morebiti že zima starosti pobelila lase. Kaj naj dam vam? Palico podajam vam, ki vam bodi v oporo in podporo. Ali mar ne rabite palice? Potrebna vam je in spominja naj vas, da bo kmalu treba končati pot zemskega življenja, pot od zemlje do nebes. Kar ste zagrešili v mladosti, kar ste opustili v najlepših letih, to obžalujete sedaj, ker kmalu vam bo treba nastopiti najvažnejši obisk, najimennitnejšo pot, ko se bote morali predstaviti nebeškemu Gospodu in kralju. To kesanje in obžalovanje vas bo tolažilo po besedah psalmistovih, ki pravi: »Tvoja šiba in tvoja palica ste me tolažili!« A še nečesa naj vas opominja ta palica. Palica bodite vi mladini z dobrimi sveti in nauki. Svetujte ji in podučujte jo, kažite ji pota, po katerih naj hodi, da bo srečna že na tem svetu, zlasti pa srečna na onem svetu. Kakor na palico, tako naj se ozira mladina na vas, ki ste že mnogo prestali in mnogo prekusili in mnogo veste iz lastnega življenja.

Ne vem, predragi v Gospodu, ali boste zadovoljni z mojimi novoletnimi darili. Prepričani bodite, da so prišla sicer iz odkritosrčnega, pa ljubeznipolnega srca, ki ničesar bolj ne želi, kakor da se vsi, vsi izveličamo. Drugega nisem mogel, drugega nisem vedel dati. Ne zaničujte mojega daru, če hočete doseči milost in mir božji, katerega sem vam s sv. Pavlom voščil v začetku. Rabite zvesto in modro te darove in potem smem reči, da voščilo srečnega in veselega novega leta ne bodo samo prazne besede, ampak bo res prinašalo obilo sadu za čas in večnost, kar nam Gospod Bog milostno dodeli, vam in meni. Amen.

Fr. S. Watzl.

2. Novoletno voščilo pravičnikom in grešnikom.

Kdor bo stanovit in dober do
konca, bo zveličan. Mat. 10, 22.

Čeravno se današnji dan, dragi v Kristusu, ne razlikuje od drugih dni, je vendar velikega pomena. Danes začnemo novo solnčno leto. Mi stojimo danes takorekoč na pragu velikih vrat. Za seboj vidimo, kako se je staro leto izgubilo v neskončno večnost, pred seboj pa vidimo negotovo in temno novo leto. Za seboj vidimo veselje in žalost, ki smo ju uživali v pretečenem letu, v novem letu upamo na boljše čase, a bojimo se ravno tako, da lahko doživimo še slabše. Zato si danes stari in mladi drug drugemu voščijo: »Veselo novo leto!« »Bog daj,« pravi marsikdo, »da bi bilo letošnje leto srečnejše zate kakor lansko.« Tudi jaz vam izrekam svoje voščilo, pa ne vsem enako. Mnogim bi želel v resnici novo leto, drugim bi privoščil le staro leto. — Kaj smo imeli v starem letu, vemo, kaj nas čaka v novem, nam ni znano. Če je bilo staro leto za koga slabo, mu želim boljše novo leto; če je bilo staro leto za koga dobro, želim mu staro, t. j. ravno tako kakor pretečeno. Moje voščilo je to-le: Pravičnim želim to, kar jih je delalo srečne v starem letu, grešnikom želim tudi v dušnem oziru novo leto.

I. Prvo voščilo naj izrečem pravičnim. Sv. Ambrozij pravi: »Kdor živi v dobrih delih radi Boga, ta v resnici živi.« Živ je tisti, ki je v stanu milosti božje; živi so torej dobri in pravični. Vsem tem želim staro leto, t. j., da bi v novem letu ravno tako živeli kakor v starem, t. j. brez greha, kakor prijatelji in otroci božji. Vakdo izmed vas lahko spozna in vé, da, če je kdo v starem letu pobožno živel, ni gotovo, da bo ostal tudi v novem letu tak. Zato pravi sv. pismo: »Ti ne veš, kaj ti prinese jutrajšnji dan.« Če pa niti za en dan ne vemo, koliko manj bomo vedeli za celo leto.

Vsak človek je obdan s premnogimi slabostmi in glede na to se smemo po pravici bati novega leta. Pomislimo le, kako je vsakdo nagnen le k hudemu, kako premnogokrat želi le slabo, mesto dobro. Vemo tudi, da je človek nestanovit, zdaj misli to, zdaj ono, vemo tudi, da marsikdo trikrat sklene kako stvar, a jo tudi ravno tolikokrat zavrže. Če pa še pomislimo na brezštevilne skušnjave in priložnosti v greh, če pomislimo, da hudobni duh nikdar ne počiva, se moramo v resnici bati, da postanemo v novem letu lahko Bogu nezvesti. Kolikor časa je ladja na morju, toliko časa se moramo bati, da se potopi; samo eden vihar jo lahko pogrezne v morsko globočino. Tudi naše življenje je podobno ladji ali čolnu na morju; dokler ne dosežemo nebes, ne moremo nikdar reči in trditi, da se ne pogreznemo v pekel. Samo eden vihar, samo eden smrtni greh in lahko smo pogubljeni.

Poglejmo nekatere svetopisemske zgleda! Kralj David je bil pobožen, bogaboječ mož, »mož po volji božji«, kakor ga imenuje sv. pismo, in glej, en sam nepreviden pogled ga je zapeljal v prešestvo in uboj. Salomon, njegov sin, je bil najmodrejši kralj, kar jih je svet videl, zapisal je lepe in zlate nauke po navdihnjenju Sv. Duha, sezidal je krasni jeruzalemski tempelj. Pa glej! tega moža so malikovavske žene tako zaslepile, da je postal malikovavec in niti za gotovo ne vemo, ali se je spreobrnili ali ne. — Judež je bil apostol Jezusov, pa želja po denarju ga je zapeljala, da je postal izdajavec in se obesil v obupnosti. Mnogi so sveto živeli, a v zadnjem trenutku so zatajili sveto vero in se tako pogubili. Po pravici nas opominja sv. Pavel: »Kdor stoji, naj gleda, da ne pade!« Morda jih je na stotine v peklu, ki so srečno živeli in potem zabredli v grehe! Ali bi ne bilo bolje, da bi onega novega leta, v katerem so se pogubili, ne bili doživeli in bi bili umrli v starem letu? Sv. Tomaž Kempčan pravi: »Če je strašno umreti, je morda še strašnejše dolgo živeti.«

To je torej vzrok, zakaj pravičnim, pobožnim, bogaboječim želim staro leto. Da, želim vam, ostanite taki, ko ste bili. — Tudi v novem letu ne smete izgubiti zaupanja v Boga; tudi v novem letu ne smete opuščati svojih pobožnosti; tudi v novem letu naj vlada v vaših srcih ljubezen do Boga, do bližnjega, kakor v minolem letu! Tudi v novem letu ne zapustite svoje nebeške matere Marije! Na kratko povedano: Četudi bo leto za vas novo, čednosti naj ostanejo stare, t. j. tiste, katere ste imeli v starem letu. Od teh čednosti se nikdar ne dajte odvracati, naj pride še toliko novih let, naj pride še tako težka in huda ura, še taka skušnjava in grešna priložnost, naj se vam ponuja še toliko denarja. — Kaj vam pomaga, če ste si pridobili v starem letu božje kraljestvo, v novem pa zapravili? Ne dober začetek, ne dobro delo, ampak dober konec vas pripelje v srečno večnost. Koliko jih je začelo dobro živeti, a so slabo končali! Le kdor ostane stanovit v dobrem do konca, bo zveličan.

II. Če sem želel pravičnim staro leto, želim pa grešnikom novo leto, v katerem naj se poboljšajo, da začno v novem letu novo, boljše življenje. Novo leto 1912. vam je dano; ne veste pa, ali doživite tudi leto 1913. Gotovo ste že slišali priliko o figovem drevesu. Nekdo je imel figovo drevo v vinogradu. Prišel je iskat sadu, a ga ni našel, zato je rekel vrtnarju: »Posekaj to drevo, ker vže tretje leto ni obrodilo sadu!« Vrtnar pa je odgovoril: »Pusti ga še letos, mogoče obrodi sad; če ne, ga potem posekam.« Temu nerodovitnemu figovemu drevesu so podobni grešniki. Glej, grešnik, morda išče Bog že veliko let pri tebi zastoj vreden sad pokore ali dobrih del, pa ga ne najde. »Gorje te čaka, o grešnik,« pravi sv. Avguštin, »po teh treh letih, že po treh letih!« Kaj pa bo z onim, ki je že 10, 20, 30 let živel in ni na njem spokornega sadu, pač pa raznovrstne pregrehe? V oženj,

v pekel z njim! Usmiljeni Bog, imej usmiljenje z njim! Dobro, še eno leto počakam, če pa še to leto ne bo sadu dobrih del, ga posekam in vržem v ogenj. Tedaj, grešnik, dobro pomisli, kaj bo s teboj, s tvojo ubogo dušo, ako letos ne najde Bog na tebi spokornega sadu. Zato kličem s sv. Pavlom vsem grešnikom: »Oblecite novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen, v vsej pravičnosti in svetosti!«

Ste-li med pravičniki ali grešniki, to vam pove vaša vest. Kaj pravi vest vam z a k o n s k i m? Je še pri vas ona zvetoba, ona ljubezen in edinost, kakršno ste obljubili pred oltarjem? Ali spolnujete dolžnosti do otrok in poslov? Ali pazite na nje? Jim dajete dober zgled? Če je vse to še pri vas, tedaj naj ostane pri starem. Če se je pa ljubezen ohladila, zvetoba prelomila, če vlada v hiši kreg in prepir, če zanemarjate dolžnosti do otrok, tedaj vam želim srečno in veselo novo leto, drugo življenje, da se ne pogubite z otroci vred. — K r š č a n s k i m l a d e n i č i, kaj pravite o pretečenem letu? Vi ste ravno v onih letih, ko Bogu lahko najlepše služite, pa ste tudi v največji nevarnosti, da izgubite nedolžnost. Zato tudi vas vprašam: Ali je bila prva in največja skrb, da zveličate svojo dušo? Ste prejemali svete zakramente? Ste se varovali lenobe in grešne priložnosti, ste zahajali redno k službi božji? To vse so najboljši in prepotrebni pripomočki, da ohranite sramežljivost. In če ste to storili, želim, da ostane vse pri starem, živite, kakor ste doslej živeli! Če ste pa z grehom Boga žalili, če ste bili leni v službi božji, v prejetem sv. zakramentov, če ste se dali zapeljati od hudobnega duha in zapeljivega sveta, želim vam srečnejše in boljše novo leto 1912. — In ve, k r š č a n s k e d e v i c e? Ali ste vedno tako živele, da ste vredne svojega imena? Tedaj morate biti sramežljive, prva skrb vam bodi, da ohranite sveto čistost. Če ste tako delale in živele v minulem letu, naj ostane pri starem, dokler se Vsemogočnemu ne dopade vas poklicati v novi stan. — Vi ste morali v pretečenem letu več ali manj trpeti. Kako vam je šlo? »Slabo, slabo,« poreče marsikdo, »če novo leto ne bo boljše, Bog pomagaj!« Pa čakaj vam je šlo slabo? Porečete: »Bili so križi, težave, bolezni, revščina, preganjanje, to nam je delalo veliko žalost.« Če ste to prenašali vdani v voljo božjo, se vam ni slabo godilo, ampak dobro, ker ste imeli s tem veliko zasluženje za nebesa; če ste pa vse to prenašali z nevoljo, kletvino, tedaj vam želim srečnejše novo leto, kakor je bilo preteklo.

Bili bi nehvaležni, ako bi se vsaj danes ne spominjali s hvaležnim srcem svojega predobrega nebeškega Očeta. Zato se danes vsi skupaj zahvalimo za vse prejete dobrrote v pretečenem letu, posebno še zato, da je obvaroval greha pravične, drugič pa, da je meni in vsem revnim grešnikom tako dolgo prizanašal.

Danes posebno še prosimo vsemogočnega Boga, da nas varuje v novem letu greha in grešnih nevarnosti. Mi pa se

hočemo njemu popolnoma izročiti. V novem letu naj bodo nove vaše oči, ki ne smejo gledati kaj pregrešnega. Nova naj bodo ušesa, da ne bodo več odprta nesramnim, lažnjivim, obrekljivim pogovorom. — Nov mora biti naš jezik, ki ne bode izustil nespodobnih besedi, ne več opravljal, ne več preklinjal. Nove naj bodo naše roke, ki se ne smejo več dotakniti tujega blaga. Nove naj bodo noge, ki ne smejo več stopiti po grešni poti. Nove morajo biti misli in želje, prenovljeno srce, s katerim moramo edino le Boga ljubiti in njemu samemu služiti. — In taki ostanimo ne samo v novem danes začetem letu, ampak vedno vsa nova leta, katera še doživimo na zemlji, ker »kdor bo stanovit v dobrem do konca, bo zveličan«. Amen.

Otilij Medveš.

Praznik razglašanja Gospodovega.

Trojna skrivnost današnjega praznika.

Vstani, bodi razsvetljen Jeruzalem,
ker pride tvoja luč . . . nad teboj se
bo Gospod prikazal in njegova čast se
bo v tebi videla. Iz. 60, 13.

Današnji god se navadno imenuje praznik svetih treh kraljev. To imenovanje se opira na starodavno izročilo, vsled katerega so bili tisti modri, ki so prišli novorojenega Zveličarja iskat in molit, mogočni kralji iz jutrovskih dežel. Da so bili trije, sklepamo iz treh daril, ki so jih darovali Mesiju, namreč zlata, kadila in mire. Izročilo jih imenuje: Kaspar, Mihael, Baltazar.

Drugače pa sv. Cerkev imenuje ta praznik ter natančneje naznani visoki pomen tega dneva. V cerkvenem jeziku se ta praznik glasi: Epiphania Domini. Epiphania pa je grška beseda in po naše pomeni: prikazanje ali objavljenje. Mi pravimo r a z g l a š e n j e G o s p o d o v o, kar je toliko kot razodenje Mesijevo do človeštva. Kajti Sin božji, ki je bil božično noč rojen v betlehemskelem hlevcu, se je na današnji dan na čudežni način razodel kot Kralj, kot Mesija, kot Bog poganom, judom in svojim učencem. Razun trem modrim se je razodel drugim pri svojem krstu v reki Jordanu in na ženitnini v Kani galilejski, kjer je storil svoj prvi čudež. In tega se spominja sv. Cerkev v svojih duhovnih molitvah,¹ ko poje: »S tremi čudeži ozaljšan svet dan slavimo: danes je zvezda modre pripeljala k jaslicam; danes je bila voda v vino izpremenjena pri ženitnini; danes je hotel Kristus od Janeza v Jordanu krščen biti, da bi nas zveličal. Aleluja.« To trojno razglašanje ali razodenje Gospodovo je

¹ Antiph. II. Vesp. Hymnus I. V.

predmet današnjega praznika; naj bo torej tudi predmet našega premišljevanja:

- a) razglašenje po treh modrih,
- b) razglašenje po njegovem krstu,
- c) razglašenje po prvem čudežu.

Prepričali se bomo, da so se na današnji dan s tem izpolnile besede prerokove: Vstani Jeruzalem!... (supra).

I. a) Prvi in najznamenitejši predmet današnjega praznika je spomin tistega čudovitega razodenja, s katerim se je Kristus dal spoznati poganom. Kot kralj nebes in zemlje je prišel na svet, njegovo kraljestvo obsega vsa ljudstva, zato se spodobi, da se mu pri rojstvu razen Judov pridejo pokloniti tudi malikovalci. Pa kako naj bi ti spoznali prihod mogočnega kralja, kako izvedeli za kraj in hišo njegovega rojstva? Kadar se vladarjem rodi sin, je navada, da služabniki to veselo novico razglasijo po vsem kraljestvu; tudi pri rojstvu nebeškega kralja so se razpošiljali med ljudi — nebeški poslanci. Trije modri, prišedši v Jeruzalem, so rekli: »Kje je kralj Judov, ki je rojen? Zakaj videli smo njegovo zvezdo na Jutrovem in smo ga prišli moliti.« (Mat. 2, 1.) Tak božji poslanec je bila torej zvezda, ki se je na nebu prikazala ter tri modre opomnila, da je rojen Zveličar sveta. Kako pa so med neštevilnimi zvezdami spoznali ravno to? Glejte, v jutrovih deželah so bile prerokbe o prihodnjem Mesiji kolikor toliko znane, posebno od tistih časov, ko so bili Judje v babilonski sužnosti. V spominu je bilo še posebno prerokovanje Balaamovo: »Zvezda izhaja iz Jakopa, in žezlo se vzdiguje iz Izraela.« (IV. Moz. 24, 17.)

Trem kraljem, ki so bili v zvezdoznanstvu in drugih vednostih izurjeni in se zato imenujejo modrijani, je bila znana ta prerokba. Kakšna je bila ta zvezda, nam ni razodeto. Bila je pa to nenavadna, čudezna prikazen na nebu, ki je modre nagnila, da so zapustili svojo domovino ter šli iskat novorojenega kralja judovskega, in ga slednjič našli v bornem hlevu betlehemskega ter ga molili in obdarovali.

b) To je eden čudežnih dogodkov, katerega spomin Cerkev danes obhaja; pa kdo naj bi ga z večjo gorečnostjo praznoval, kakor mi, ker nas spominja na milost našega poklicanja k s. v. v. e. r. i v osebi treh modrih, kot prvencev izmed malikovalskih narodov? — Zaslepljeni Judje so namreč pričakovali le za sebe Mesija in kralja, ki bi jih rešil tujega jarma, njih sovražnike premagal ter jim podvržgel vse narode. A ko je pravi Mesija rojen, razodene se kot kralja vseh narodov in svoj prihod naznani tudi malikovalcem, kot pravi kralj pokliče tudi te pred svoja jaslica, da bi ga spoznali in se mu poklonili; saj je prišel rešiti vse ljudi — Jude in pogane — od sužnosti greha in hudobnega duha ter si med vsemi narodi ustanoviti kraljestvo resnice

in pravice. Kot zastopnike vseh poganov vidimo danes tri kralje poklanjati se božjemu Detetu ter od njega prositi blagoslova in zveličanja. In v resnici, Mesija ni samo njih oblagodaril, temuč tudi vse njih potomce, ko je svoje apostole po vsem svetu poslal oznanjevat evangelij, delit milost odrešenja. — Tudi mi smo deležni te sreče, saj je Kristus po svojih oznanjevalcih tudi naše malikovalske praočete poklical v svoje kraljestvo — v edino-zveličavno Cerkev katoliško. Ker smo stopili pod vladu tega kralja ter uživamo njegove milosti, podvrzimo se z vso ponižnostjo njegovim postavam in bomo tudi deležni njegovega blagoslova, kakor trije modri. Kajti Kristus ni samo naš kralj, temuč tudi naš Mesija; in kot takega se je razglasil v drugi skrivnosti današnjega praznika, pri svojem krstu.

II. a) Veselo naznanilo, da je rojen Zveličar sveta, so prinesli angeli na betlehemski planjavi ubogim pastircem, ki so tudi prihiteli ter ga počastili. Ker pa je Bog očitno naznanjeval po prerokih prihod Mesijev in ga je judovsko ljudstvo splošno pričakovalo, se je morala ta izpolnitev pred ljudstvom tudi očitno izpričati; prišli Mesija se je moral pred njim očitno pokazati ali razglasiti. Za to je izvolil nebeški Oče krst svojega edinorojenega sina, ki se je po izročilu starih pisateljev (Polemius Silvius) vršil ravno tisti dan, ko so nekaj trije modri iz Jutrovega Jezusa v hlevcu našli in molili. — V svojem tridesetem letu je Kristus očitno nastopil pred ljudmi kot učenik. Poprej pa je šel k svojemu predhodniku Janezu Krstniku, ki je v puščavi ob Jordanu oznanjeval krst pokore v odpuščanje grehov. Veliko ljudi iz vseh stanov, imenitnih in nizkih, učenih in preprostih, vójakov in poljedelcev je tjekaj prišlo, poslušalo njegove nauke ter se dalo krstiti. Tudi Jezus se tem pridruži, on najčistejši hoče sprejeti krst pokore. Janez, dobro vedoč za njegovo visokost, ga hoče odvrniti od tega rekoč: »Meni je potreba od tebe krščene mu biti, in ti prideš k meni?« Ali ponižnost Gospodova premeša ponižnost služabnikovo: »Pusti za sedaj« — odgovori Kristus — »zakaj tako se nam spodobi izpolniti vso pravico.« (Mat. 3, 14, 15.) In Zveličar stopi v Jordan, se da krstiti, posveti njegove vode in podeli čudežno moč vsem vodam, da naj bodo kopelj prerojenja za grešno človeštvo. Ko je bil Jezus krščen in je molil, glej, odprla so se nebesa, Duh božji je prišel v podobi goloba; in glas se je zaslišal z nebes: »Ti si moj ljubi Sin, nad katerim imam vse dopadajenje.« (Mat. 3, 16. Luk. 3, 21.) Ponižnost Zveličarjeva se tukaj takoj povelica z očitnim dokazom njegove visoke časti; tako je nizko in visoko čudovito združeno.

b) Glejte kristjani: čudovita skrivnost, ki je bila od začetka sveta skrita, se je ob Jordanu razodela današnji dan. Ko so se po krstu nad Jezusom odprla nebesa, takrat je Bog razkril neprezirne globočine svojega božjega bitja. Kakor edinega (enega) Boga ga je izvoljeno ljudstvo vedno poznalo, pri krstu

Jezusovem pa se je razodel kot trojnoosebnega (troedinega) Boga; presv. Trojica se je v tem slovesnem trenutku prvič očitno spričala: Oče po svojem glasu z nebes; Sin, po krstu stoječ ob Jordanu, po spričevanju, katero je Oče o njem izrekel: »Ti si . . . Sv. Duh po svojem prikazanju v podobi goloba. Tako veličastno je Oče svojega Sina vpeljal na svet; Mesijo, t. j. Odrešenika in Zveličarja je bil ljudem obljubil in zdaj je poslal Mesijo in ga razglasil kot svojega edinorojenega Sina. Izpolnile so se besede sv. pisma: »Bog je svet tako ljubil . . . se ne pogubi, temuč ima večno življenje.« (Jan. 3, 16.) Ali je moglo ljudstvo zdaj še dvomiti, da je Jezus Nazareški obljubljeni pravi Mesija? Ali naj bi še drugega pričakovalo, ko je Najvišji jim poslal lastnega Sina. — In vendar niso samo dvomili, ampak so tudi trdovratno tajili, da je Kristus napovedani Mesija; njegove čudeže so razvpili kot satanova dela; njegovim naukom so se ustavljali, njegova opominjevanja zaničevali, njih vera je celo križala tistega, o katerem so z nebes slišali: Ta je moj ljubi Sin. Odkod tolika slepota? Odtod, ker so pričakovali Mesija v posvetnem sijaju; to upanje se jim ni izpolnilo, zato so zavrgli nebeškega kralja.

Ali se pa to ne ponavlja tudi dandanašnji? Veliko ljudi Jezusa zataji, zaničuje in spodi, akoravno ga iz razširjanja njegove vere, iz blagra, ki ga njegov evangelij deli, lahko spoznajo kot pravega Zveličarja. Toda njegov nauk, ki zahteva podložnost uma pod skrivnosti, zatajevanje in krotenje vseh strasti, jim ne dopade; rajši izgube zveličanje, kakor, da bi živeli po postavah, ki jih je zapustil svojim učencem. In vendar vedo, da ga ni v drugem zveličanja, kakor v njegovem imenu; pomoč in tolažba v vseh zadregah izvira ravno od njega, kakor nam spričuje tretja skrivnost, ki se danes obhaja, po kateri se je razglasil kot pravega Boga.

III. a) Nekaj časa potem, ko je Kristus očitno nastopil kot učenik ter bil že nekaj učencev zbral, se je obhajala ženitnina v Kani galilejski, in ker sta bila poročenca v sorodu z Marijo, je bil tudi Jezus s svojimi učenci povabljen na ženitovanje. Ker je Sin božji v svoji vsegavednosti sprevidel priložnost, da bi pokazal svojo božjo vsemoškočnost in tako svoje učence potrdil v veri, je sprejel povabilo. Dogodba, da je spremenil vodo v vino, je znana. Razlagavci sv. pisma menijo, da je to eden največjih njegovih čudežev. Jezus s predmetom čudeža ni v nikakršni dotiki, kakor n. pr. pri ozdravljenju sleporojenega, ko ga je pomazal s pljunkom in se ga dotaknil. Tukaj je pa storil čudež s svojo vsemoškočno voljo. Zapovedal je služabnikom, napolniti vrče z vodo, zajeti in nesti starejšini in on ni več okušal vode, temuč vino; takorekoč pod rokami služabnikov, ne da bi bili ti kaj zapazili, se je po Jezusovi volji izpremenila voda v vino. Ali ni to božje delo? Po pravici prišteva sv. Cerkev ta čudež tistim, s katerimi je Jezus razodel svojo božjo moškočnost.

S tem čudežem — pravi evangelist Janez (2, 11.) — je on razodel svoje veličanstvo, in njegovi učenci so v njega verovali.

Dozdaj so bili njegovi učenci, ker jih je Janez Krstnik k njemu napotil in jim je ugajal njegov nauk, a ta čudež jim je pokazal njegovo božjo moč in zdaj so se ga še trdneje oklenili.

b) Ta, prvi čudež Jezusov pa ima še bolj globok pomen. Sv. očetje in razlagalci vidijo v spremenjenju vode v vino predpodobo čudežnega spremenjenja, ki ga je Jezus Kristus izvršil pri zadnji večerji in se še ponavlja vsak dan na oltarjih naše sv. Cerkve. — Kakor je Jezus pri ženitnini s samo voljo spremenil vodo v vino, tako je spremenil pri zadnji večerji s samo besedo kruh in vino v svoje meso in kri. Kakor se je oni vidni čudež božje mogočnosti izvršil v rokah služabnikov, tako se ta nevidni čudež njegove ljubezni vrši v rokah in z besedo njegovih služabnikov, mašnikov. Kakor je takrat Jezus ženinu iz zadrege pomagal, tako s spremenjenjem kruha in vina v svoje meso in kri pomaga naši slabosti in ubožnosti, da se moremo z vrednim darom prikazati pred njegovim Očetom. Da bi bil veselje ženitvanjskih svatov povišal, je spremenil vodo v vino; da bi pa obhajal duhovno zaročenje z vernimi srci, je kruh in vino v meso in kri spremenil, in se daje uživati. In če je bil tisti čudež prvi dokaz njegove božje časti, je čudež pri povzdigovanju za nas vedna zastava njegove božje ljubezni. S skrivnostjo svetega izpremenjenja pri sv. maši, ki je bila predpodobljena v onem izpremenjenju v Kani galilejski, obhaja Kristus vsak dan na tolikih krajih praznik svojega prikazanja; on se prikaže svojim vernikom pod vidnimi podobami kruha in vina. Ako se tudi tukaj telesnemu očesu prikaže le kruh in vino, pa duhovno oko žive vere vidi pravo bistvo mesa in krvi Jezusa Kristusa. — Ta čudež ljubezni, ki se vrši na naših oltarjih, rodi pri nas ravno tisti sad, kakor ga je rodil prvi čudež v Kani galilejski pri učencih. Od tedaj učenci svojega Učenika niso več zapustili, vanj so verovali, vanj upali, njega ljubili, njemu so ostali zvesti do smrti. Tudi nas, ki smo spoznali Jezusovo ljubezen, naj nas nič več ne loči od njega, ne bridkost, ne težava, ne zaničevanje, ne preganjanje, ne sreča, ne nesreča, ne svet, ne pekel; ostanimo v njegovi ljubezni, da bo tudi njegova milost ostala v nas.

Tako smo premislili trojni pomen današnjega praznika, trojno razglašenje Gospodovo: razodel se je kot kralja po čudoviti zvezdi trem modrim; kot Mesija pri svojem krstu v Jordanu judovskemu ljudstvu; in kot mogočnega Boga s prvim čudežem v Kani galilejski svojim učencem. Ker se pa te tri skrivnosti skupaj obhajajo, sv. Cerkve šteje ta praznik med najimenitnejše in ga obhaja že od starodavnih časov. Zato pa tudi mi spodobno obhajajmo ta dan! Po zgledu treh modrih pokleknimo pred Gospoda, ki se je razglasil po trojnem čudežu in mu darujmo kadilo goreče molitve, zlato

srčne ljubezni in miro zatajevanja in vdanosti v njegovo sv. voljo. Svitla zvezda sv. vere naj nam kaže vedno pot, ki pelje do Jezusa, ki se tudi nam vedno razodeva kot učenik in Zveličar v tabernakeljnu, na oltarju. Udeležujmo se vedno njegove ženitnine tukaj pri sv. maši, potem bomo pripuščeni tudi k nebeški ženitnini, kjer izvoljeni gledajo troedinega Boga, ki se je današnji dan pri krstu Jezusovem prvič svetu razodel. Amen.

Anton Žlogar.

Prva nedelja po sv. treh kraljih.

1. Rast v modrosti, v starosti, v milosti božji.

In Jezus je rasel v modrosti in starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh, Luk. 2, 52.

Dosedaj so nam sv. evangeliji popisovali ljubeznjive in ginljive podobe od rojstva in detinstva Jezusovega, danes pa nam sv. Luka predočuje njegovo mladost. O tej je sicer malo zapisanega, a to, kar o njej vemo, je zelo spodbudno za vernike sploh, posebno pa še za krščansko mladino. — Sv. evangelist pripoveduje prvo božjo pot dvanajstletnega mladeniča Jezusa na velikonočne praznike v Jeruzalem, kjer je bil edini tempelj božji za izvoljeno ljudstvo. Tu je mladenič zaostal med učniki, in njegovi starši, ki tega niso vedeli, so ga tri dni z žalostjo iskali, dokler so ga slednjič našli. Potem so se z njim vrnili domov v Nazaret, kjer jim je bil v popolni pokorščini vdan. Popis tega dogodka pa sklepa evangelist z besedami: »In Jezus je rasel v modrosti in starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh.«

Potem pa sv. pismo o Jezusu ničesar več ne pripoveduje do njegovega očitnega nastopa v 30. letu. Navedene besede, ki vežejo takorekoč njegovo mladostno dobo z moško dobo, so torej še bolj pomenljive, ker naznanjajo, kako je rasel v popolnosti in milosti in se tako pripravil na vzvišeni poklic odrešenja človeškega.

Ali te besede obsegajo tudi za kristjane zgled in vzor za njihovo rast v čednosti in v dobrem, da bi se prav pripravili za svoj poklic ter dosegli svoj namen tako pri Bogu kakor pri ljudeh. Ker ima biti Gospod v vsem naša predpoda in naš zgled, moramo si pač skrbno prizadevati, da bi se moglo tudi o nas reči: da rastemo

a) v modrosti,

b) v starosti,

c) v milosti

pri Bogu in pri ljudeh. To je gotovo predmet, ki je vreden daljšega premišljevanja in vse pazljivosti.

I. 1. Ko evangelist pravi: »Jezus je rastel v modrosti«, utegnil bi si marsikdo misliti: Kako je mogel rasti v modrosti on, ki je najpopolnejši, neskončni, nedosegljivi, nespremenljivi Bog? Ali pri tem se moramo koj spomniti na to, da je naš Gospod Jezus Kristus v eni osebi zedinil dve naravi, božjo in človeško; zato lahko govorimo o nadnaravnih božjih, pa tudi o naravnih darovih v Kristusu. Kakor Bog ni mogel rasti v modrosti, ker je od vekomaj nespremenljivo, najpopolnejše bitje. Le človeška narava je potrebovala dopolnovanja, ker njej je to ravno tako naravno, kakor jesti, piti, misliti, hoteti. Jezus nam je hotel — razen greha — v vsem enak biti. Zato je hotel, naj se njegovo človeštvo po naravnem redu dopolnuje.

Ta rast v modrosti ni bila notranja, »ker v njem so vsi zakladi modrosti in učenosti«, (Kol. 2. 9.) že Dete je bilo »polno modrosti«, kakor pravi evangelist (Luk. 2. 40.); pač pa zunanja, v očeh ljudi, da je po razmeri svoje starosti svojo modrost čezdalje bolj razodeval ljudem, tako, da so se čudili nad njegovim umom in nad njegovimi odgovori, kakor n. pr. pismarji v današnjem evangeliju, posebno tisti, ki so menili, da je sin Marije in Jožefa. Kot Dete je imel v sebi skrito vso modrost, a jo je polagoma z leti razodeval, da so o njem sodili in menili, da se mu um razvija, kakor pri drugih otrocih. Kakor ima solnce v sebi vedno isto polnost svetlobe in gorkote — pa kolikor višje se povzdiguje na nebu, se nam dozdeva, da raste na svetlobi in gorkoti; tako je tudi Kristus, solnce pravice in resnice, kolikor višje je stal v letih, zmiraj bolj pred ljudmi svetil z žarki božje modrosti.

2. Tako je bilo pri Jezusu, tako mora biti tudi pri nas. Tudi kristjan mora rasti v modrosti. Modrost pa zahteva že vednost, ali ona sloni na spoznanju; kajti kdo se je imenoval moder, če je bil neveden in neizkušen? Ako hočemo v tej napredovati, moramo rasti v spoznanju in vednosti. In kakšna je ta vednost? Obširna je sicer, a slednjič se steka le, kakor žarki v solncu, v spoznanju božjih reči in njegove svete volje. Človeški um nikdar ne miruje, temveč opazuje sebe in vse reči okoli sebe, poprašuje po vzrokih in učinkih in preiskuje zvezo in namen posameznih reči. In res moramo spoznati, da je človeški um že globoko prodril v sostavo in delovanje naravnih moči, kakor to pričajo posebno novejša iznajdbe; ali pri vsem tem tudi najbolj razbistren um nazadnje zaide v take kote in temine, da sam več naprej ne zna. In to so vprašanja o nadnaravnih rečeh in konečnem namenu vsega stvarstva. Tu pa pride božje razodenje na pomoč človeškemu umu, da more konečno spoznati pravo pot in tudi varno po njej hoditi.

Iz tega pa sledi, da je prav in koristno, če se človek peča z znanjem naravnih reči, s potrebnimi znanji za svoj zemeljski poklic; da je pa vendarle prva in najimenoitnejša učenost in znanje to, da spozna in vé svoj konečni namen in pomočke, kako ga doseči. To je prava in resnična učenost, brez katere drugo

znanje nič ne koristi (namreč za višji namen), to je učenost svetnikov. Zato pravi sv. Tomaž Kempčan: »Prazno je vse drugo, nepridno in za nič, razen Boga ljubiti in njemu samemu služiti.« Človek torej raste v modrosti, če si prizadeva svojega duha vedno bolj razbistriti ter njegove zmožnosti izolirati. Njegov um se mora truditi, da zmiraj bolj spoznava voljo božjo in po tem spoznanju tudi uravna svoje življenje. Prav je, da si tudi drugih vednosti nabira, pa le kar in kolikor služijo k najvišji učenosti našega zveličanja. Tako vidimo, da je dandanašnji veliko učenjakov in posvetnih modrijanov, ki se zanašajo le na svoj um, božje razodenje pa zanemarjajo ali celo zametujejo. Zato jih pa veliko zaide s pravega pota, ker je človeška pamet, naj je še tako izbistrena, vendar le slaba leščerba proti luči božjega razodenja, katero zajemamo iz sv. pisma in ustnega izročila katoliške Cerkve.

K a k o pa si moreš pridobiti to modrost, kako napredovati v versko-nravnih vednostih? Na tak način, kakor v posvetnih znanostih. Hočeš v teh napredovati, moraš svoje učnike ponižno poslušati, jih izpraševati, njih navodila premišljevat in izvrševati. To so tudi pomočki za duhovno učenost. Božje poslance, ki ti oznanjujejo voljo Najvišjega, moraš tudi ponižno poslušati, to premišljevat in v srcu ohraniti, s svojim dušnim vodnikom se posvetovati, posebno pa s ponižnim srcem prositi Sv. Duha za razsvetljenje, kakor piše apostol (Jak. 1. 6.): »Ako kdo izmed vas potrebuje modrosti, naj jo prosi od Boga.«

To pot k modrosti nam kaže dvanajstletni Jezus sam v današnjem evangeliju, ko ga najdemo sredi učnikov, kako jih je poslušal in jim odgovarjal, in celo svojim staršem rekel, da mora v tem biti, kar je njegovega Očeta. V tempeljno Gospodovem tudi za nas teče studenec učenosti in krščanske modrosti; le zahajajmo vanj s ponižnim, dovtetnim srcem in izpolnilo se bo, kar priča Modri (M. b. 7. 7.): »Prosil sem, in razumnost mi je bila dana, klical sem, in prišel je vame duh modrosti.« In kateri da je ta duh modrosti, naznani Job (28. 28.), rekoč: »Glej, strah Gospodov, to je modrost, in hudega se varovati, to je razumnost.«

Za tako modrost si prizadevajmo, v tej vedno napredujmo, potem bomo koristni udje krščanske družbe tu na zemlji, bomo srečni in zadovoljni s svojimi sobrat i tukaj in tudi v večnosti.

II. 1. Evangelist pravi, da »je Jezus rastel v starosti«. In ko malo prej pripoveduje o darovanju novorojenega Jezuščka v tempeljno, že omeni: »Dete pa je rastlo in močno prihajalo, (polno modrosti, in božja milost je bila v njem).« (v. 40.)

S tem hoče reči, da je bil Sin božji, ki se je iz ljubezni do nas včlovečil, bistveno in resnično privzel našo naravo, in se kakor drugi ljudje podvrgel vsem stopnjam človeške rasti. Moč njegovega duha se je razodevala pri vseh zunanjih gibanjih in dejanjih zmiraj bolj po razmeri, v kateri so njegove t e l e s n e

moči rastle, tako, da je v očeh ljudi enako dovmenal na umu, kakor je zahtevala njegova starost.

To pa velja le o njegovi človeški naravi, ker njegova božja narava pač ne pozna nobene starosti; saj o njem velja, kar Sirah (42. 21.) pravi: »Gospod je od vekomaj do vekomaj; njemu se ne more nič dodati, nič vzeti.« In zato je morda evangelist prejel omenil njegovo rast v modrosti, kakor v starosti, da ne zabimo v madeniču Jezusu bolj gledati njegovo božanstvo, kakor njegovo človeštvo.

In zato se je Jezus telesno razvijal, zato so mu tekli dnevi, meseci in leta, da bi se pripravil na vzvišeno nalogo, katero mu je Oče odločil, in je kot dozoreli mož izvršil odrešenje človeštva. Zato je mogel po trudapolnem delovanju treh let, ko je povsod iskal izgubljenih ovac Izraelove hiše, z zavestjo reči (Jan. 17. 4.): »(Oče), dokončal sem delo, katero si mi dal, da ga storim.«

In ko je po triintridesetletnem življenju na križu zatislil svoje oči, je smel po pravici reči: »Dopolnjeno je«. A z vsem tem je hotel Jezus tudi nam poklicati v spomin,

2. v kaki starosti naj rastemo mi. Res da naši dnevi in tedni in meseci in leta zmiraj teko in njih število neprenehoma raste — pa brez našega prizadevanja; ali ob dnevu sodbe nas Gospod ne bo vprašal, koliko let smo doživeli, nego kako smo izvrševali svoj poklic, kako smo obračali svojo starost v dušni blagor.

V starosti raste človek, če odloži vso lahkomišljenost in otročarijo, brezcilno pohajkovanje in igračo (kakor bi hotel prepustiti vso svojo usodo drugim in slepemu slučaju, brez lastnega sodelovanja) in napreduje na poštenosti, pristojnosti, v pohlevnosti, v prevdarnosti in porabi raznih skušenj, v neomahljivosti zdravih načel, v razumnem presojevanju prave cene ali škodljivosti zunanjih stvari. O takej rasti v starosti govori sveti Pavel (1. Kor. 13. 11.), ko piše sam o sebi: »Ko sem bil otrok, govoril sem po otročje, umel po otročje, mislil po otročje; kar sem pa mož, opustil sem, kar je bilo otročjega«; in ko opominja: »Bratje, ne bodite otroci v razumnosti, ampak v hudobiji bodite otroci; v razumnosti pa bodite popolni.« (v. 20, pogl. 14.) Enako spodbuja k rasti v duhovni starosti pišoč: »Naj se snidemo vsi ... v popolnega moža, v mero polne starosti Kristusove; da nismo več otroci omahljivi in semtertje majani od vsacega vetra uka.« (Efež. 14. 20. et 1. Kor. 3. 1.)

K krščanski zrelosti dospe, kdor se drži pravil sv. Karola Boromejskega, ki pravi: »Premišljuj se vsak dan kot človeka, ki je na krščanskem potu naredil šele začetek; imej Boga pred očmi, in si prizadevaj svoje misli čiste ohraniti; pazi, da vsa svoja dejanja na Boga obračaš.«

Ako se ravnaš po takih pravilih, potem šele ima tvoja starost pravo ceno pred Bogom. — Ko so nekega spokornika, 80letnega starčka, vprašali, koliko da je star, odgovori: Tri leta.

Kako to? se začudeno spogledajo. Imam sicer 80 let — pravi — ali za Boga živim šele tri leta, ker vsa prejšnja leta sem služil grehu in živel za pekel; a ko sem po milosti božji prišel k spoznanju, se svojih hudobij spovedal, se jel zanje pokoriti, videl sem, kako prazno je bilo moje življenje, ker z ničemer dobrim bi se ne imel pred Bogom izkazati. Zdaj skušam nadomestiti, kolikor je še mogoče, in živeti za Boga, da ne izgrešim svojega poklica in namena.

Če pa hočemo tako rasti v starosti, moramo biti z Jezusom, svojo glavo, sklenjeni po milosti; ker »po njem — pravi apostol (Efež. 4. 16.) — je vse telo (duhovno) sklenjeno, in po slehrni zvezi pomoči, poleg opravila vsakemu udu odmerjenega, telo raste in se utrjuje v ljubezni.« Zato je treba, da tudi mi rastemo v milosti pri Bogu in pri ljudeh, na kar nas še slednjč opominja sv. evangelist.

III. 1. Sv. Lukež še pristavi: da »je Jezus rasel v milosti pri Bogu in pri ljudeh.« To je zopet rečeno o njegovi človeški naravi. Kajti kot Bog je začetnik in vir vse milosti, in zato sveti Janez, popisujoč večno Besedo, koj v začetku evangelija reče: »Beseda je meso postala, in je med nami prebivala ... polna milosti in resnice.« In sv. Luka pristavi: »Milost božja je bila v njem.« Polnost svetosti se je z rastočo starostjo polagoma razodevala. Vse, kar se je na njem videlo, kar je delal in govoril, je bila božja dobrota in podučenje v vsej polnosti, je bil studenec vse milosti. In sam Oče nebeški je vse to potrdil pri njegovem krstu, ko je Sv. Duh v podobi golobovi se prikazal nad njim, in se je slišal glas: »Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje.« (Mat. 3. 17.). Da je bil ves čas pod posebnim varstvom in vodstvom božjim, kaže tudi to, ker ga je Oče večkrat poveščal. A tudi pri ljudeh je rasel v milosti, ker njegova božja dobrotljivost in usmiljenost je našla pot do neštevilnih src, tako, da se niso mogli zdržati svetega strmenja in spoštovanja, da so mnogi vskliknili: »Nikdar ni noben človek tako govoril, kakor ta.« (Jan. 7. 46. et Mat. 7. 28.).

Sv. Janez pa pravi o človeški Besedi, ki je med nami prebivala, da »smo od njene polnosti mi vsi prejeli, tudi milost za milostjo« (v. 16.), torej je gotovo tudi naša dolžnost

2. rasti v milosti pri Bogu in pri ljudeh. Mi moramo kakor v modrosti z leti tudi rasti v svetosti in dopadajenju božjem. Ni torej dosti, da bi olikovali svoj um, ampak blažiti moramo tudi srce, vedno bolj pobožni, pravični in popolni moramo prihajati, da si tako pridobimo dopadajenje božje in človeško.

Kako pa je to mogoče pri splošni spačenosti naše narave, kajti tej je prirojena huda poželjivost, ki nas ovira na pravi poti, in je kriva, da hudo delamo, če tudi dobro prav spoznamo? (Rim. 7. 19.). V tej zadregi nas sv. Pavel (Fil. 4. 13.) reši, ko nam kliče: »Vse premorem v njem, ki me močnega dela.« Na drugem

mestu (1. Kor. 15. 10.) pa: »Po milosti božji sem to, kar sem, in njegova milost v meni ni bila prazna, ampak sem več, kot vsak njih delal; pa ne jaz, ampak milost božja z menoj.« Kar tedaj po naravi ni lahko, je mogoče po milosti, ki je močnejša ko narava. Če nas torej slabo nagnenje še tako vleče v greh, s pomočjo milosti božje lahko vse premagamo. Ako bi se zanašali nase, bi gotovo ne napredovali v bogoljubnosti, če pa Boga prosimo za pomoč, bomo vkljub oviram spačene narave srečno korakali proti nebesom.

K takemu neprenehnemu napredovanju v dobrem nas spodbuja apostol (apoc. 22. 11.): »Kdor je svet, bodi še svetjši, kdor je pravičen, bodi še pravičnejši.« Zato piše sv. Bernard: »Nikdar naj ne misli pravični, da je (popolnost) dosegel, nikdar naj ne reče: Dovolj je. Zmiraj naj je lačen in žejen pravice, tako, da če bi vedno živel, bi si vedno, kolikor mu je mogoče, prizadeval, pravičnejši postati, bi se trudil od dobrega stopati k boljšemu. Saj se ni za eno leto, ali le za nekaj časa, kakor dninar, ampak za zmiraj posvetil službi božji.« — Zato beremo, da je Bog svetnikom, ki so mu zvesto služili, delil obilnejše milosti — v dokaz svoje ljubezni in dopadajenja.«

Žalibog, da se najde mnogo kristjanov, ki se za versko-nravni napredek ne zmenijo. Ali na tem polju ni postanka in odmora; tu velja pregovor: Kdor ne napreduje, zaostaja. Kristjan, ki ne hrepeni po čednosti, navadno raste v grehih in spačenosti. Zato ubogajmo sv. Petra (3. 18), ki nam kliče: »Rastite v milosti in spoznanju našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa.« — da se spolni nad nami obljuba psalmistova (1. 3.), ki pravi: »Blagor človeku, ki ljubi postavo Gospodovo. Enak je drevesu, ki je zasajeno ob potokih in daje sad ob svojem času; njegovo perje ne obleta, in vse, kar počenja, mu gre po sreči.« Amen.

Anton Žlogar.

2. S smrtnim grehom izgubimo Jezusa, s tem pa svojo časno in večno srečo.

Sin, kaj si nama tako storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.
Luk. 2, 48.

Ni hujšega, nego izgubiti Jezusa: to je ves nauk današnjega evangelija. Jožef in Marija se vračata brezskrbno iz Jeruzalema domov, češ, Jezus je gotovo pri romarski družbi. Ko ga pa kasneje v njej zastonj iščeta, se vrneta vsa prestrašena v Jeruzalem, kjer ga v svoje največje veselje res najdeta. Tako sta izgubila pa zopet našla Jožef in Marija Jezusa, kakor nam pripoveduje današnji sv. evangelij. Ti pa, kristjan, izgubiš Jezusa duševno, ko se smrtno pregrešiš, kajti kjer je greh, tam ne more

biti Jezus. Ako ga hočeš zopet najti, se moraš vrniti takorekoč v Jeruzalem v tempelj, t. j. v cerkev, ter ga moraš iskati. Da ga boš pa tem pridneje iskal, ti hočem v naslednjem nekoliko opisati tvojo velikansko izgubo. Čuj torej, kaj izgubiš, če po smrtnem grehu Jezusa izgubiš. Izgubiš svojo časno in svojo večno srečo. To bodi vsebina in razdelitev moje današnje propovedi!

Ako vprašaš, v čem je časna sreča človekova, ti bo vsak pameten človek odgovoril, da je najdražji zaklad človekov tu na zemlji mirno in zadovoljno srce. Da, tako srce je pravi zaklad! To je bilo celo prepričanje paganskih modrijanov. Kar koli svet ceni in čišla, so ti možje zaničevali, in sicer le zato, da bi bili zadobili mir srca. Kar so pa ti modrijani učili z besedo in zgledom, to potrjuje tudi izkušnja vseh vekov. Izgled imamo na Amanu. Ta edini ljubljeneč mogočnega kralja Asvera in najbogatejši mož v celem kraljestvu toliko časa ni bil zadovoljen in srečen, dokler je bilo njegovo srce nemirno. Da, tako je, predragi v Kristusu! Bodite bogati, kakor kralj Krez, dajte se častiti, kakor prevzetni Nabuhodonozor, premagajte celi svet, kakor mogočni Aleksander, strežite svoji poželjivosti, kakor Sardanapal, če pa nimate mirnega srca, niste srečni. Kar je navidezno zlato proti pravemu, kar so navadni kamni proti žlahtnim, to so vsi zakladi in prijetnosti tega sveta proti neprecenljivemu biseru zadovoljnega in mirnega srca. To nam spričuje modri Salomon, ki pravi: »Videl sem vse, kar se godi pod solncem, in glej, vse je nečimernost in obtežnost duha.« (Eccl. 1, 14.) Edino »pokojna vest je kakor vedna gostija«. (Preg. 15.)

In vidite, predragi v Kristusu, kar so modri možje učili in izkušnja potrjuje, to povdarja tudi K r i s t u s sam. Mir, notranji mir je tisti zaklad, katerega priporoča. Po preroku Izaiju se je dal mnogo let pred svojim rojstvom napovedati kot »kneza miru«. (Iz. 9, 6.) Ko je bil rojen, je poslal angele iz nebes, da so oznanjevali »mir ljudem na zemlji«. Ko je razpošiljal svoje učence oznanjevat evangelij, jim je naročil, naj vsaki hiši, v katero vstopijo, voščijo mir. (Luk. 10, 5.) Predno se je ločil pred svojim bridkim trpljenjem od svojih učencev, jim je zapustil mir. (Jan. 14, 27.) In tudi po svojem veličastnem vstajenju jih pozdravi: »Mir bodi z vami.« (Jan. 20, 19.) Vedno torej mir in zopet mir!

Kakor je pa Odrešenik naglašal notranji mir, tako tudi njegovi učenci. Sv. Pavel ne ve novim kristjanom v Filipih boljšega voščiti, nego ljubi mir. (4, 7.) In tako tudi drugi apostoli. Taka sreča, tak zaklad je torej notranji mir.

Iz dosedaj povedanega lahko sprevidite, predragi v Kristusu, kako velikansko škodo ima, kdor izgubi ta mir. Kdo ga pa izgubi? Tisti, kdor se smrtno pregreši. Smrtni greh

je zaprisežen sovražnik tega sladkega miru; kjer je smrtni greh, tam ni miru. Tega nas zagotavlja Gospod Bog sam po preroku Izaiju, ko pravi: »Hudobni nimajo miru« (57, 21.), in to vidimo na Kajnu in Judežu Iškarijotu. Zato piše le preresnično sv. Avguštin: »Ukazal si, o Gospod, in je tudi tako, da si je vsaka duša, ki je grešila, sama sebi kazen.«

Sedaj, preljubi kristjani, pogledjmo pa v l a s t n o d u š o! Kaj vidimo, če nam očita vest smrtne grehe? Kajne, notranja veselost in zadovoljnost je zbežala in neki strah, neka otožnost se nas je polastila. Vse naravne lepote nimajo nobenege pravega vtiska več na nas in vsa razveseljevanja se nam nekako gnusijo. Postali smo boječi in vse to izvira iz tega, ker je naša vest nemirna.

Vem sicer, da so žalibog med kristjani ljudje, ki brez vse skrbi jedo, pijo, spe, se vesele in drugo počno, dasiravno imajo celo več smrtnih grehov. Toda, predragi, vem pa tudi, da se dobe bolniki, ki so ravno takrat smrti najbližje, ko bolečin nič več ne čutijo. In tako je tudi s takimi trdovratnimi grešniki. Zato nas pa modri Sirah (5, 4.) svari: »Grešnik, ne govori: grešil sem in kaj žalega se mi je zgodilo? Najvišji je namreč potrpežljiv povračevalec.« Včasih sicer dolgo ne kaznuje, zato kaznuje pa kasneje tem hujše in gotovejše.

Pa pojdemo dalje, predragi v Kristusu, in premišljujmo še žalostnejši učinek smrtnega greha! S smrtnim grehom izgubiš, o kristjan, Jezusa in z Jezusom poleg časne tudi svojo večno srečo.

Pa kako to? Zato, ker nas ta greh premesti v stan, v katerem ne moremo nič zaslužnega storiti in torej tudi nebes ne doseči, ki so nam le za zaslužna dela na ponudbo.

Vsa dobra dela, ki jih kristjan izvršuje v stanu milosti, so sama zasluženja večnega življenja, same stopnjice do nebes. Toda, če jih pa izvršuje v stanu smrtnega greha, so za večnost izgubljena. Kajti »kdor ni s Kristusom, je zoper njega in kdor ž njim ne pobira, raztresa«. (Luk. 11, 23.)

Stan greha, piše angeljski učenik, je v pravem pomenu stan smrti. Kajti smrtni greh se prav zato imenuje smrtni, ker nam upihne naenkrat luč milosti, ki je življenje duše. »Duh je, govori Kristus pri sv. Janezu (6, 64.), ki oživlja«, t. j. duh božji, ljubezen božja, milost božja je, ki duši nadnaravno življenje daje. Toda kaj stori smrtni greh? Zaduši tega božjega duha, prežene nadnaravno milost, zamori to duhovno življenje. Pač mnogo strašnejša smrt kot telesna! In to smrt meni sv. Jakob (1, 15.), ko pravi, da »greh, ko je storjen, rodi smrt«. O grdo rojstvo! Da, predragi, kakor če zaide žarko solnce, celo površje zemlje nekako zamrje v temoti, tako postane tudi v naši duši vse temno in mrtvo, če zaide vsled greha nebeška luč milosti. Vse je izgubljeno, vse opustošeno. Res, žalosten stan!

In njegova posledica? Pri sv. Janezu (15.) primerja Kristus samega sebe trti, vernike pa mladikam. Nato pa pravi, da, kakor mladike ne morejo obroditi sadu, če na trti ne ostanejo, tako tudi mi ne moremo sadu zaslužnih del obroditi, če ž njim združeni ne ostanemo po milosti. Da, še več ti moram povedati, o kristjan, s sv. Pavlom (I. Kor. 13.)! Čuj, kako ta veliki apostol govori! »Ko bi človeške in angelske jezike govoril . . .«, ko bi znal prerokovati in bi vedel vse skrivnosti in imel vso učenost in ko bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal . . . in ko bi razdal ubogim . . . vse svoje premoženje in ko bi svoje telo dal, tako, da bi gorel, ljubezni pa bi ne imel, t. j. v stanu milosti pa bi ne bil, ti vse to nič ne pomaže.« Noben plevelj, predragi, ne zamori dobrega semena tako temeljito, nobena slana ne posmodi nežnih cvetov tako neusmiljeno, nobena krvoločna zver ne davi med čredo tako grozovito, kot smrtni greh v naši duši.

Vse to, predragi, je dognana resnica, dognana v bogoslovju, dognana v sv. pismu, dognana v naši veri. Zato pa ne mislite, da pretiravam. Sv. pismu bi moral ugovarjati, če bi mileje govoril. Naj sv. pismo govori o nebeškem kraljestvu kjerkoli, povsod je nam predstavlja kot plačilo zasluženj. Tega plačila pa ne sprejme, kdor nima zasluženj, zasluženj pa zopet nima, kdor dobrih del ni izvrševal v stanu milosti, ampak v stanu greha. Ali pa ni to največja nesreča, izgubiti večno plačilo, zapraviti svoje izveličanje, izključen biti kar vnaprej iz nebes?

Predragi v Kristusu! Sedaj pa presodite iz vsega tega, kar ste danes slišali, če si moremo misliti večjo izgubo, kakor je ta, če po smrtnem grehu izgubimo Jezusa in z Jezusom tukaj notranji mir, tamkaj pa večno zveličanje. Kaj je torej potrebnejše, ako hočemo tu in tam srečno živeti, nego največja skrb, da svojo vest obvarujemo čisto, brez smrtnih grehov. Da resnično, to skrb lahko imenujemo ono edino potrebno, kar Kristus Marti tako priporoča. Varuj se torej, kristjan, greha, kakor strupene kače. Če si bil pa vendar tako nesrečen, da si se smrtno pregrešil in tako izgubil Jezusa, o potem ga pa pojdi kakor Jožef in Marija hitro v tempelj — v cerkev — iskat, da ga zopet najdeš, kajti kjer ni Jezusa, tam je hudobni duh. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B. — K. čik.

Druga nedelja po sv. treh kraljih.

Naše dolžnosti z ozirom na krstna imena.

In ko je bilo osem dni dopolnjenih,
da je bil otrok obrezan, mu je bilo
dano ime Jezus. Luk. 2, 21.

Dolgo so klicali preroki proti nebesom: »Prodri že vendar enkrat, o Gospod, nebesa in pridi, da bode postalo znano tvoje ime.« (Iz. 64, 2.) V božičnih praznikih smo se zahvaljevali Boгу, da so bile z rojstvom Jezusovi m uslišane prošnje prerokov, danes pa obhajamo poseben praznik v čast imena Odrješnikovega, imena Jezusovega.

Zveličar je imel ime, katero mu je izbral sam njegov Oče; imel je ime, katero je nadangel Gabriel prvi izgovoril, ime, katero je preblažena Devica Marija prva izmed vseh človeških bitij slišala, ime, ki je po besedah sv. Pavla čez vsa imena, ime, pred katerim po besedah apostolovih pripogibajo svoja kolena vsa nebeška, zemeljska in podzemeljska bitja. Kako častljivo je to ime, ime Jezus! Častljivo je pa tudi za božjega Zveličarja. Toda, zakaj je častljivo tudi za božjega Zveličarja? Zato, ker je božji Zveličar to ime vredno nosil, ker ni bil samo po besedi Odrješnik, ampak po dejanju, ker je dovršil z neskončno natančnostjo delo, katero mu je naložil njegov večni Oče.

Nosimo tudi mi vredno svoje ime, katero smo dobili pri sv. krstu? Mi nosimo imena onih, ki so bili v svojem življenju vzori krščanske popolnosti, in katere je prišela sv. Cerkev med blažene in svetnike božje. Ta častljiva imena nam niso v čast, v diko, ampak v veliko sramoto, ako jih nevredno nosimo.

I. Premnogokrat so ljudje vse prej kot to, kar bi morali biti po svojem imenu. Ime Absalon pomeni očeta miru. Toda, kaj je bil Absalon? Ali ni bil oče vojske in vstaje in upora, ki je vse ljudstvo naščuval proti svojemu očetu Davidu? Adonija pomeni vladarja. Pa je bil vladar? Po smrti svojega očeta Davida se je hotel oženiti z Abisago in se zopet poganjati za izraelski prestol. Toda Salomon ga je dal umoriti, predno je zasedel kraljevi prestol svojega očeta Davida. Atalija pomeni rediteljico. In kaj je bila Atalija? Bila je krvoločnica, ki je dala svoje lastne vnuke na grozovit način pomoriti. Toda Roboam pomeni pomnoževavca in razširjevavca ljudstva. Toda Roboam je število svojega ljudstva tako malo pomnožil, da se je od dvanajst izraelovih rodov izločilo deset in si izvolilo lastnega kralja. Roboamu sta ostala samo dva rodova zvesta: rod Judov in Benjaminov.

A božji Zveličar je bil v popolnem obsegu to, kar je pomenjalo ime, ki mu je bilo dano na povelje nebeškega Očeta. Osmi dan mu je bilo dano ime Jezus, t. j. Odrešenik, in je bil vse svoje življenje Jezus, Odrešenik. Takoj v začetku svojega zemeljskega življenja je začel za nas trpeti, trpeti zavoljo naših grehov; takoj, ko je prišel na svet, že v bornih jasliah še bolj uborne votline pri Betlehemu, je začel biti naš Odrešenik. Spremljajmo ga skozi celo njegovo življenje od kraja njegovega rojstva na kraj njegove smrti, na Kalvarijo. Videli bomo sicer, da se je razvnel: »Gorečnost za tvojo hišo me razjeda« (Jan. 2, 17.); videli bomo, da je javno pokazal svojo nevoljo: »In se je ozrl po njih z jezo« (Mark. 3, 5.), nikdar pa ne nahajamo v njegovem življenju, da bi ne bil koga sprejel z odprtimi rokami, ki se mu je približal s srcem polnim kesanja, žive vere in trdnega upanja. Kaj je storil z Marijo Magdaleno, z ono grešnico, ki je v hiši nekega farizeja predenj pokleknila, da mu moči noge s svojimi solzami in briše s svojimi lasmi? Ali jo je pahnil od sebe, ali jo je odslovil? Ne, ampak tolažil jo je z besedami ljubezni polnimi in jo branil pred njenimi opravljalci in obrekovavci. Jezus se je celo svoje življenje kazal, da ni prišel obsojati grešnikov, ampak zveličati: »Sin božji ni prišel duš pogubljal, ampak reševati.« (Luk. 9, 56.)

Božji Zveličar se je celo svoje zemeljsko življenje trudil, da bi grešnike izpreobrnil in jih rešil večnega pogubljenja. Koliko je delal, koliko se je trudil, koliko se je potil, koliko je trpel, kako so ga preganjali! Prišel je iz nebes s prestola neskončne slave na nehvaležni svet, v solzno dolino zavoljo našega zveličanja. Rojen je bil v pastirskem hlevčku zavoljo našega zveličanja; v največjem uboštvu, pomanjkanju je hodil po svojih misijonskih potovanjih zavoljo našega zveličanja; obsipan je bil premnogokrat od svojih rojakov s sramotenjem in zaničevanjem zavoljo našega zveličanja; bil je bičan do krvi, bil je s trnjem kronan zavoljo našega zveličanja; bil je na križ pribit, kjer je visel utopljen v morje bolečin tri dolge ure zavoljo nas ljudi in zavoljo našega zveličanja.

Glejte, toliko je Jezus storil, da bi vredno nosil svoje sveto ime, da bi bil vsem odrešenik, Jezus. On je vse storil, da bi vsi ljudje dosegli večno življenje, da, prelil je svojo rešnjo kri do zadnje kapljice.

Sv. Janez, ki je v razodenju na otoku Patmu videl svetnike božje v nebeškem Jeruzalemu, nam zatrjuje, da nikdo ne more prešteti množice izvoljencev božjih. Te neštete množice izvoljencev božjih kličejo neprenehoma: »Odrešil si nas Bogu s svojo krvjo.« (Skr. raz. 5, 9.) Kar je videl sv. Janez v nebesih, to vidimo mi sami na zemlji. Na vsem širnem svetu ni človeka, o katerem bi se lahko reklo: tega nesrečnega ni odrešil Kristus. Da Kristus je Jezus, odrešenik vseh ljudi. Vse je odkupil s svojo rešnjo krvjo, o vseh želi, da bi se zveličali, vsem je zaslužil s

svojo sveto krvjo milosti, s katerimi se lahko vsakdo zveliča, če se le hoče, lahko postane iz otroka satanovega otrok božji. »Kristus je za vse umrl.« (II. Kor. 5, 15.)

Stari zakon je nadejal egiptovskemu Jožefu, Mozesu, Jozvetu ime: odrešenik. Toda, kako malo so zaslužili egiptovski Jožef, Mozes, Jozva tak pridevek v primeri s Kristusom! Jožefa so imenovali Egipčani odrešenika, ker je rešil ves Egipt s svojimi modrimi naredbami strašne lakote. A v Kristusu molimo Odrešenika, ki ni preskrbel samo eni deželi, ampak vsemu svetu, ne sicer telesnega kruha, ampak duhovnega, ki ni rešil samo enega naroda telesne lakote, ampak vse človeštvo duhovne lakote s tem, da se je nam dal samega sebe v angelsko jed in pijačo. — Mozes so imenovali odrešenika, ker je rešil izvoljeno ljudstvo strašne sužnosti egipčanskega kralja. Koliko bolj gre ime Odrešenik Kristusu! Mozes je otel izvoljeno ljudstvo sužnosti, ko je Bog na njegovo prošnjo s strašnimi kaznimi kaznoval trdovratnega egipčanskega kralja. A Kristus je postal naš Odrešenik s tem, da je nas vse otel sužnosti hudobnega duha, potem, ko je vse kazni vzel nase. Mozes je rešil izvoljeno ljudstvo sužnosti Faraonove, Kristus pa je rešil vse človeštvo peklenske sužnosti. Mozes je rešil samo en narod, Kristus vse ljudi. Mozes je rešil samo telesa, Kristus pa duše. Mozes je rešil sužnosti grozovitega Faraona, Kristus pa sužnosti hudobnega duha. Mozes z ostromostjo in strogoostjo, a Kristus z dobrotljivostjo in ljubeznijo. — Jozveta so imenovali odrešenika, ker je izvoljeno ljudstvo pripeljal v obljubljeno deželo Kanaan. Z brezmejno večjo pravico imenujemo Kristusa Odrešenika, ker je nam vsem odprl vrata v nebeški Kanaan. Kristus edini je nosil vredno v vsem obsegu ime Jezus Odrešenik, ki mu je bilo dano pri obrezovanju. Kako je želeli, da bi tudi kristjani vredno nosili ime, katero so jim dali pri sv. krstu.

II. Nič drugega starši bolj ne želijo, kot to, da bi jih njihovi otroci, ki so dediči njihovega imena, njihovega premoženja, tudi posnemali v njihovih krepostih in slavnih dejanjih. Otroci, ki nosi ime svojih staršev, a ne posnema svojih staršev v njihovih krepostih, je nehvaležen, je velika sramota za starše. Ljubljeni v Gospodu! Mi vsi »smo otroci svetnikov« (Tob. 2, 18.), kakor pravi Sv. Duh v svetem pismu, in nosimo imena svetnikov. Ali ne žalimo tedaj onih, katerih imena nosimo, ako pregrešno živimo? Zakaj pa nosimo imena svetnikov? Da bi tudi mi postali svetniki, da bi postali po svojem življenju podobni onim, katerih imena nosimo, da bi na sebi obnovili svetost svojih krstnih zavetnikov.

Sv. Janez Zlatousti nam pripoveduje, da so prebivalci mesta Antijohije tako zelo cenili svetost sv. Melezija, da so skoro vsi starši dajali pri sv. krstu otroku ime Melezij, ker so menili, da bodo imeli v svojem otroku drugega sv. Melezija. Tako splošno in zelo so se kristjani prvih stoletij po Kristusu

prizadevali, da bi vredno nosili ime, ki so je dobili pri sv. krstu. Vsak kristjan tedanjih časov si je prizadeval, da postane tako svet, kakor je bil njegov krstni patron. Starši tedanjih časov so si prizadevali, da izgojijo iz svojih otrok največje svetnike, in zaraditega so dajali svojim otrokom imena največjih in najslavnejših svetnikov, ker so upali, da bodo veliki svetniki, kakor so njihovi krstni patroni.

Kako zelo je tedaj obžalovati mlačnost današnjih kristjanov, ki premnogokrat nimajo niti sence one svetosti, katero je svet občudoval na njihovih krstnih patronih v njihovem zemeljskem življenju. Oh, kolikim kristjanom današnjega časa bi lahko zaklical s sv. Janezom Zlatoustim: »Velika sramota je, da nečista Suzana nosi ime čiste Suzane!« Kolikim kristjanom bi lahko današnje dni zaklical sv. Janez Zlatousti: Kolika sramota je za te, ko nosiš ime sv. mučenca in godrnjaš zoper križe in nadloge, katere ti pošilja božja previdnost! Kolikim kristjanom današnjega časa bi lahko zaklical sv. Janez Zlatousti: Ti nosiš ime sv. spokornika, ki je živel življenje molitve, posta, neprestanega zatajevanja samega sebe, ti si pa nočeš storiti nobene sile in živiš življenje duhovne lenobe! Kolikim kristjanom današnjih dni bi lahko zaklical sv. Janez Zlatousti: Ti nosiš ime sv. Device, ki je za ohranjenje sv. čistosti izvojevala nebroj bojev, ti pa prav nič ne ceniš predragocenega zaklada sv. čistosti; tvoje srce je vse prevzelo svetne nečimurnosti, se podajaš premnogokrat prostovoljno v nevarnosti, v katerih so že mnogi, mnogi izgubili svojo čistost. »Sramota je,« pravi sv. Janez Zlatousti, »ako nosiš ti, ki si vsa nečistosti vdana, ime device.« Sv. Janez Zlatousti je pač dobro vedel, da moramo biti podobni onim, katerih imena nosimo, ne samo malo, ampak popolnoma. Zaradi tega je rekel jokajoč: »Jaz nisem Janez, jaz nisem tak, kakršen je oni, katerega ime nosim.«

In vendar kako podoben je bil sv. Janez Zlatousti sv. Janezu Krstniku, svojemu krstnemu patronu! Sv. Janez Krstnik je bil oznanjevalec pokore v novem zakonu, ki je pripravljal pot Zveličarju sveta, ki je s svojim spokornim življenjem in s svojo resno besedo mnogo grešnikov spreobrn timer. Tudi sv. Janez Zlatousti, vzor katoliških propovednikov, je oznanjeval evangelij Jezusa Kristusa s tako vnemo, s tako zgovornostjo, da je prenovil cesarsko prestolnico Bizancij. Sv. Janeza Krstnika je nesramna Herodijada zavoljo njegove odkritosrčnosti pahn timer v ječo in zavoljo te nesramne Herodijade ga je dal Herod Antipa obglaviti. In sv. Janez Zlatousti je moral iti zaradi zlobne cesarice Evdoksije v prognanstvo. Sv. Janez Krstnik je poučeval tudi v temni ječi svoje učence in pripravljaval v njihovih srcih pot Mesiju; a sv. Janez Zlatousti je v prognanstvu prižigal luč svete vere med pagani. Kako zelo je bil sv. Janez Zlatousti podoben sv. Janezu Krstniku. A je vendar v svoji ponižnosti

rekel: »Jaz nisem Janez, ampak se samo imenujem Janez, v resnici nisem nikakor Janez.« (Hom. 52.)

Kar je sv. Janez Zlatousti priznal, to mora marsikdo v resnici izmed nas priznati: I, jaz nisem Janez, ampak se samo imenujem Janez, po svojem življenju nisem nikakor Janez.

A ne samo, da si nič ne prizadevamo, da bi po svojem življenju postali podobni svojemu krstnemu patronu, ampak si tudi ne prizadevamo, da bi svoje zavetnike dostojno častili, ko jim vendar dolgujemo češčenje zavoljo njihovega varstva, ki ga nam vedno izkazujejo. Ko je Bog zapodil Adama in Evo iz raja, je postavil pred raj keruba z ognjenim mečem, da varuje dohod k drevesu življenja. Tako je tudi za nas Bog poskrbel. Takoj pri sv. krstu, ko je moral iz nas grešni Adam, ko je bila naša duša očiščena izvirnega greha, nam je dal Bog nebeškega zaščitnika, ki naj bi nas varoval vseh sovražnikov. In kako natanko, vestno izvršuje naš nebeški varih, krstni patron, to njemu naloženo opravilo! Od trenutka sv. krsta nas vedno ščiti dan za dnevom, leto za letom, skozi naše celo življenje do našega zadnjega zdihljeja. Kadar smo grešili v svojem minulem življenju in smo zanemarjali svoje dolžnosti kot kristjani, je rekel Bog, kakor je rekel oni gospodar v evangeliju svojemu oskrbniku o nerodovitnem drevesu: »Posekaj ga, čemu jemlje prostor!« (Luk. 13, 7.) Kolikorkrat bi nas bil že morda zavoljo naših grehov Bog poklical pred svoj sodnji stol, če bi ne bil naš krstni patron za nas prosil: »Gospod! še to leto ga pusti!« »Jaz hočem vse storiti, da dovedem svojega varovanca na boljšo pot.«

Mi imamo nepričakovano srečo pri svojem delu, vsako naše podjetje se nam posreči, smo trdnega zdravja. A mi smatramo vse to za gol slučaj. Toda, če bomo prišli v njihovo družbo po smrti, bomo spoznali, da so vse to bile dobrote, katere so nam izprosili naši nebeški dobrotniki; tedaj bomo rekli proti svojemu bivšemu zaščitniku: »Nisem vedel, kdo je to storil, tudi ti mi nisi povedal, in nisem slišal tega razen danes.« (Gen. 21, 26.) Jaz dosedaj nisem vedel, odkod mi je v mojem življenju prihajalo toliko dobrot.

In svojega zvestega nebeškega variha pozabimo tolikokrat v svojem življenju! Še celo v stiskah in nadlogah se ne zatekamo k njemu. Ne gojimo nobenega zaupanja vanj. Smo li kdaj Boga zahvalili, da nam je dal tako mogočnega variha in spremljevalca na našem zemeljskem potovanju! Mi se niti ne potrudimo, da bi se seznanili z življenjem svojega zavetnika. Mi obhajamo leto za letom svoje rojstne dneve ob mnogih čestitkah in se radujemo na ta dan svoje imenitne službe, svojega bogastva, a na svojega krstnega patrona se niti ne spomnimo. Mi začenjamo in končujemo dneve svojega življenja, ne da bi se priporočili zjutraj ali zvečer svojemu patronu.

Nevredno torej nosimo ime svojega patrona, katero smo dobili pri sv. krstu. A kako vredno je pa nosil božji Zveličar svoje ime.

Nosimo tudi mi vredno po visokem zgledu božjega Zveličarja ime svojega krstnega patrona! Prosimo danes svojega nebeškega zaščitnika, naj nam odpusti to ali ono mlačnost, katero smo kazali v njegovem češčenju; naj nam odpusti, da smo tako nevredno nosili njegovo ime! Premislimo danes svoje dolžnosti do svojega patrona in prizadevajmo si, da ne bomo samo po svojem imenu podobni svojemu nebeškemu zaščitniku, ampak tudi po svojem življenju. Amen.

Po Tschupicku P. Dionizij Dušej.

Tretja nedelja po sv. treh kraljih.

1. Nauk gospodarjem in poslom.

Gospod, moj hlapec leži doma mrtvouden in ga hudo vije.

Mat. 8, 6.

Kako lep zgled za gospodarje in gospodinje je stotnik v današnjem evangeliju! Neki služabnik tega moža je tako zbolel za mrtvoudom, da ni mogel več izyrševati svojega dela. Toda namesto, da bi ga hitro iz hiše spravil, kakor je to žalibog današnji tuintam navada, obdržal ga je stotnik še v hiši, in vse skušal storiti, da bi zopet ozdravel. Toda bolezen je bila prehuda, vsa zdravila bolnemu hlapcu niso prav nič pomagala. Ravno takrat pa je prišel Zveličar v Kafarnaum. Tudi stotnik je zvedel, kako velike čudeže dela nad bolniki in sploh nad vsemi, ki ga prosijo. Zato se je takoj podal na pot, da poprosi tudi za svojega hlapca. Komaj je prišel do Jezusa, poklekne predenj in pravi milo proseč: »Gospod, moj hlapec leži doma mrtvouden in ga hudo vije.« In Jezus mu je precej obljubil, da pride k njemu in ga ozdravi. A stotnik mu je rekel ponižno: »Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, temveč reci le z besedo in moj hlapec bo ozdravljen.« Jezus pa se je začudil tem zaupnim besedam in dejal: »Resnično vam povem, tolike vere nisem našel v Izraelu.« In ozdravil je hlapca v tistem hipu. — Ali ni to lep zgled, kako morajo gospodarji in gospodinje skrbeti za svoje posle, hlapce in deklet?

Vprašati moramo: kakšen je bil neki tisti hlapec, katerega je njegov gospodar tako rad imel. Sv. pismo nam ne pove nič drugega o njem, nego, da je bil tedaj mrtvouden, torej vse telo je bilo mrtvično, da se ni mogel nič premakniti; še manj kaj delati. A mislimo si lahko, da ta hlapec je bil poštenjak, dober, zvest delavec, ki je res zaslužil ljubezen svojega gospoda. Ako bi bil

lenuh, pijanec, nerodnež, preklinjevalec ali kaj takega, gotovo bi se gospod ne trudil toliko zanj.

Milo se nam mora storiti, ako pomislimo to veliko skrb imenitnega gospoda do svojega hlapca in zvestobo hlapčevu do gospoda. Ker imamo danes ta dva zgleda živo pred seboj, hočem vam govoriti in razlagati, kakšne dolžnosti imajo gospodarji in gospodinje do svojih poslov, pa tudi posli bodo spoznali glavne dolžnosti, ki jih imajo do svojih gospodarjev in gospodinj.

Sv. apostol Pavel pravi, da »vsaka oblast prihaja od Boga« (Rim. 13. 1.), torej je tudi tista oblast od Boga, katero imajo gopodarji in gospodinje do svojih poslov, in zato bodo morali enkrat pred Bogom dajati odgovor, kako so svojo oblast izvrševali. Kjer pa je oblast, tam je tudi dolžnost, in čim večja je oblast, tem večjo dolžnost naklada, tem večji bo odgovor pred Bogom. Pred Bogom smo vsi ljudje enaki, uči nas sv. vera. Vi gospodarji in gospodinje ste ljudje, vaši posli so tudi ljudje, vi ste kristjani, vaši posli so tudi kristjani. Bog ne gleda na to, kakšen je človek na vnanje, kako moč in oblast in premoženje ima, Bog gleda le na dušno premoženje, na krščansko življenje in čednosti. Kdor je višji v tem, ta je višji pred Bogom. Zato ima pred Bogom marsikak posel več veljave, nego njegov predstojnik.

Gospodarji in gospodinje morajo skrbeti za dušne in telesne potrebe svojih poslov. Posel ali delavec pride v službo zato, da dela; a vsak predstojnik mora pomisliti, da je delavec tudi človek, ki ima le človeške moči, zato ga z delom ne sme čez mero preobkladati, da mu s tem zdravja in telesnih moči ne pokonča.

Ako pa delavec ali posel stori svojo dolžnost pri delu, potem je vreden tudi svojega plačila, ki se mu mora dati. Zelo pregrešno je, ako ta ali oni gospodar delavcu iz praznega vzroka ali čelo brez vzroka utrga dogovorjeno plačo. Znano vam mora biti, da se ta greh prišteva med vnebovpijoče. Kdor torej delavcem ali najemnikom ali poslom zaslužek krivično utrguje ali pridruže, stori tak greh, da naravnost v nebo kliče Boga na maščevanje.

Enako je tudi pregrešno, ako se poslom ne daje dosti hrane, ali se jim daje taka hrana, ki jim več škoduje nego koristi, z izgovorom: »Za posla je vse dobro!« Ne, ljubi gospodarji in gospodinje, za posla ni vse dobro! Posel ima ravno tak želodec kakor ti. Morda je njemu kaka postana, nezdrava hrana še bolj škodljiva, kakor pa tvojemu razvajanemu želodcu. Ako kak premožen človek zboli, si lahko pomaga, kakor hoče; ako pa posel zboli, morda zaradi nezdrave hrane, kje pa bo on pomoči iskal, kdo se ga bo usmilil? Tisti skoro gotovo ne, ki mu je bolezen nakopal. In vendar kolikokrat se najde kak gospodar

ali gospodinja, ki bolj skrbita za živino, kakor pa za svoje posle. Ali je to prav? Ali je to krščanska ljubezen?

Ako so pa dolžni predstojniki skrbeti za telo svojih pomočnikov, poslov in sploh delavcev, morajo skrbeti tem bolj za njih dušo!

Vsak gospodar je nekaj dušni pastir v domači družini. On mora skrbeti, da so vsi domači brez nevarnosti za telo in za dušo; paziti mora, da se v njegovi hiši Bogu čast ne krade. Zato pravi po pravici sv. Pavel: »Kdor za svoje, zlasti za domače ne skrbi, je hujši kot nevernik in je vso vero zatajil.« (I. Tim. 5. 8.) Da pa to dolžnost bolj natanko spoznate, pomislite, kdo so navadno posli. Ti ljudje največkrat staršev več nimajo, ako pa jih imajo, so daleč proč; zraven tega pa so navadno tudi tako ubožni, da si služijo komaj vsakdanji kruh. Iz tega pač vsakdo lahko spozna, da so gospodarji in gospodinje nekako drugi starši svojim poslom. Kakor pa dobri starši svoje otroke vedno le k dobremu napeljujejo, tako morajo tudi svoje posle k dobremu napeljevati. Gospodar in gospodinja morata pomisliti, da posli niso le njih služabniki, temveč so pred vsem služabniki Boga samega, da nimajo le dolžnosti spolnovati njih zapovedi, temveč pred vsem zapovedi božje in cerkvene. Da pa znajo to spolnovati, morajo vse to znati, kar Bog uči in tirja od njih. To pa slišijo v cerkvi; doma prav malokdaj ali pa celo nikoli. Iz tega vsakdo lahko spozna, da morajo posli še posebno poslušati božjo besedo, in da je dolžnost njih predstojnikov, da jim ne branijo iti v cerkev k službi božji.

Vem, da se marsikdo izgovarja, češ, jaz nisem zaradi tega vzel tega in tega v službo, da bi molil, to je že doma lahko storil, jaz ga imam za to, da mi dela. To je vse res. A jaz pa pravim nekaj drugega: Ti gospodar ali gospodinja, ki se tako izgovarjaš, ti si vzel hlapca ali deklo ali pomočnika v službo, da se kaj nauči; da si kaj prisluži za življenje. Toda če mu pa pomagaš, da se preživi, ne smeš mu s tem vzeti večnega zveličanja. Ako skrbiš za njegovo telo, ne smeš pozabiti, da ima tudi dušo, ki se bo morala prej ali slej zagovarjati pred večnim sodnikom. Marsikak gospodar ali mojster ima ravno v nedeljah največ dela. Toda izkušnja uči, da pri tistih ni bilo in ne bo blagoslova božjega nikoli, ki hočejo s tem si več prislužiti, da svojih poslov, delavcev, pomočnikov celo v nedeljah in praznikih k maši ne puste.

Dandanašnji se večkrat sliši tožba med ljudmi, zlasti med gospodinjami: Vsak je pomilovanja vreden, kdor se mora s posli ukvarjati. Vsak je revež, kdor se mora na posle zanašati. No, ta tožba tudi ni brez podlage. Oh, med poselskim, delavskim stanom ni več tako, kakor je včasih bilo. In zakaj to? Zato ker nimajo več vernega srca, verskega prepričanja, ker se za svojo dušo nič več ne menijo. In kdo je tega vzrok? Največkrat gospodarji in gospodinje, ki jih marsikdaj sami od Boga odvrta-

čajo, v greh zapeljujejo, jim vero iz srca izdirajo. Oh, kolikrat pride iz poštene hiše poštena oseba, mladenič ali dekle, v kako tujo hišo v službo. Komaj pa je malo časa tam, se ves izpremeni, nič več ni stari poštenjak, ves je divji, vsa divja, tako da jih domači ljudje, ako se domov vrneti, več ne spoznajo kot svoje. Odkod ta strašna hitra izprememba? Kaj bi vam pravil? Saj sami veste, kako je! Slaba tovarišija, slabi zgledi in slabi nauki.

Koliko je takih gospodarjev, ki pravijo, »da moji posli le to storé, kar jim zapovem, sem že zadovoljen; za vse drugo meni ni nič mari, naj žive kakor hočejo!« Glejte, tako se izgovarjajo. In ravno taki potem največkrat tožijo: »Posli niso zvesti, zanesljivi, ne ubogajo, lenarijo, kradejo, samo jedli bi radi in pili, delali pa nič.« Kdo je pa vzrok temu? Ti sam, ki praviš, da ti nič ni mari, kaj delajo posli v prostem času, kako žive, kod hodijo! Kristjani, naj se posli na vnanje še tako dobre in poštene kažejo, ako nimajo vere v srcu, ako se za božje in cerkvene postave nič ne zmenijo, niso pošteni, zmenijo se še manj za zapovedi svojega gospodarja. Delajo takrat prav pridno, ko jih kdo opazuje; kakor hitro pa se jim hrbet obrne, pa postopajo. Vpij nad njimi kakor hočeš, ubogali te pa le ne bodo; če božja beseda pri njih nič ne izda, bo tvoja še manj.

Tako sem vam pokazal in razložil glavne dolžnosti gospodarjev do delavcev. Še nekaj moram pripomniti. Ako je kak posel dolgo časa služil pri kaki hiši in pri njej pustil takorekoč vse svoje moči, potem bi bilo zelo nehvaležno, ako ga, ko omaga, prepuste drugim ljudem. In tudi to se zgodi velikrat. Ako so pa kak hlapec ali dekla ali pomočnik res pridno in zvesto delali, potem pa omagali zaradi dela ali bolezni, zahteva krščanska ljubezen pred vsem od gospodarja, kjer je služil, da mu pomaga, kolikor more.

Pokazal sem vam, kako morajo skrbeti predstojniki za dušo in telo svojih delavcev, hlapcev, pomočnikov, dekel itd. Kdor dela po tem navodu, gotovo okuša, da so mu delavci zvesti, da ima srečo pri vsem. Vprašajmo le kakega gospodarja, kateremu vera ni nič mar, kateremu poslu več zaupa: ali vernemu, ki je res pobožen, ne da bi se samo delal takega, ali nevernemu, ki se niti za Boga več ne zmeni? Kaj bo rekel? Gotovo, da zaupa bolj vernemu in poštenemu.

Tako nam je današnji evangelijski stotnik zgled dobrega, vernega gospodarja, ki ima skrb in ljubezen ne le za svoje imetje, za svoje otroke, temveč tudi za bolnega onemoglega hlapca. In kaj je dosegel s tem? Jezus je blagoslovil njega in njegovega hlapca. Krščanski gospodarji in gospodinje, storite tudi vi tako in tudi vi boste dosegli blagoslov z nebes, na katerem je vse leželo! Amen.

J. T.

2. Dve pridigi za predpustni čas. (I.)

Mnogi živijo, kakor sem vam večkrat pravil, sedaj pa s solzami povem, kot sovražniki križa Kristusovega, katerih konec je poguba, katerih Bog je njih trebuh, kateri pozemeljsko ljubijo.
Filip 3, 18, 19.

Sredi predpusta smo. Ozrimo se po svetu: Na vseh ogljih in stenah vabila k veselicam. Vse se raduje, vrti, vriska in razsaja, kakor da zemlja ni več solzna dolina, ampak veselja domovina. Pojdimo še mi v duhu na veselice. Saj nam sv. evangelij zadnje nedelje (druge nedelje po sv. treh kraljih) tudi o Jezusu pripoveduje, da je bil na ženitovanju. Da nas pa slabi vzduh posvetnih zabavišč ne bo okužil, vzemimo kot zdravilo seboj v srcu strah božji, spomin na štiri poslednje reči in pa opomin apostola Pavla: »Ali jeste ali pijete, ali karkoli delate, delajte vse v čast božjo«. (1. Kor. 10, 31.) Vse posvetne veselice pa lahko delimo v pregrešne in v nedolžne, prepovedane in dovoljene. Ostanimo danes pri pregrešnih, nedovoljenih veselicah, kakor nam jih slika Sv. Duh v sv. pismu. — Pridi Sv. Duh, napolni nas z darom strahu božjega, da se bo naše srce s studom in strahom odvrnilo od prepovedanega sadu pregrešnega razveseljevanja.

Kar svet stoji, so ljudje bili tudi radi dobre volje. Dokler pri svojem razveseljevanju na Boga niso pozabili, je bilo njih veselje nedolžno in Bogu ljubo. Ko pa so Boga izgubili izpred oči, in je bilo razveseljevanje njih zadnji in edini namen, takrat so se ljudje poživinili.

1. O vrstnikih Noetovih pravi sv. evangelij: »Jedli so in pili, ženili in možili so se, noter do dne, ko je Noe stopil v barko, ter je prišel potop in vse pogubil.« (Luk. 17, 27.) Natančno po teh besedah živijo še dandanes oni, o katerih pravi sv. pismo, da je trebuh njih Bog, kateri iščejo nebesa tukaj na zemlji v nasičenju telesnih slasti; ki so pozabili vprašanje, ki ga beremo že v malem katekizmu, in ki se glasi: »Čemu je Bog ustvaril človeka?« Edino pravi odgovor na to je: »Bog je človeka ustvaril, da ga spoznava in časti, ga ljubi in mu služi ter se tako večno zveliča.« Veselje je le pomoček, je sredstvo, da si človek ohrani telesno zdravje in življenje, ter tako lažje Bogu služi. Nikdar pa razveseljevanje ne sme biti končni cilj našega življenja. Takih veselic, kakor jih je prirejalo ljudstvo ob času Noetovem, nas Božj varuj! Kako strašna bo sodba po takem razuzdanem življenju.

2. »Holofern je bil vesel in je pil jako veliko vina, kolikor ga ni pil nikoli v svojem življenju. — Bili so vsi omamljeni od vina. — Holofern pa je ležal na postelji in spal od pre-

velike pijanosti.» (Judita 12, 13.) Kako odurna, nagnjusna slika! Pa kako so si pijanci vseh časov podobni! Kakor ta vojskovodja, tako vlivajo pijanci nižjih in tudi višjih slojev pijačo v sebe, dokler pijani ne obležijo. Pijejo celo za stavo, kdo bo več spill! Žival se kvečjemu preobje, pa le zato, ker nima razuma in spoznanja, človek pa, ki ima um in prosto voljo, se upijani, da je vsakemu v pohujšanje, otrokom v posmeh. Tatovi ob cesti ga okradejo, v snegu zmrzne, duša pa stopi v takem stanu pred sodnika! Ali bomo Holoferna posnemali?

3. »Baltazar je napravil veliko gostijo tisočim svojim plemičem. Ko je bil že vinjen, ukaže, naj prinese zlate in srebrne posode, ki jih je odvezl njegov oče Nabuhodonozor iz templja, ki je bil v Jeruzalemu, da bi pili iz njih kralj in plemiči in njegove soproge. Pili so in hvalili svoje bogove, zlate in srebrne, bronaste in železne, lesene in kamnene. — Ravno tisto noč je bil umorjen Baltazar.« — Predragi! Kako vam ugaja ta veselica? Ali bi hotel kdo izmed vas sedeti z Baltazarjem za mizo? Ali bi hotel pričakovati, da se prikaže roka, ki bi zapisala na steno, kot je Baltazarju: Mane, tekel, fares. Ali bi hotel od take veselice iti v večnost? Pijanost — ženske zraven — nečistost. Kjer pa Bakus kuri, malik pijanosti, tam se Venera, boginja nečistosti, za pečjo greje. Od vina razgret in prevzet se pijanec norčuje iz svetih, božjih reči! Pijancu ni nič več svetega na zemlji! Preklinjevanje, priduševanje, bogokletno govorjenje in dejanje se vrši v pijanosti. Kdo pa kriči: Ne bojim se ne duhovnika, ne Boga, ne hudiča? O revež, prst božji ti že piše tvojo obsodbo na steno: Mane, tekel, fares. Sramotno in žalostno boš umrl. Obrnimo se s studom od Baltazarjeve podivjane veselice!

4. Herod napravi na dan svojega rojstva gostijo knezom, vojvodom in prvakom svojega ljudstva. Hči Herodijadina pleše in ugaja vsem pričujočim. Herod si ne ve kaj od veselja. Reče dekletu: Prosi, kar hočeš, in ti bom dal, in če bi bilo polovico mojega kraljestva. In dekle zahteva glavo Janeza Krstnika. Pogledajte, dekleta, to plesalko gizdalinko! Štrli v biserih in zlatu, odeva jo svila in žamet. Kako se zna sukati in kretati, sladko in zapeljivo smehljati, moški spol je ves omamljen, ali pod tem zunanjim lišpom in leskom se skriva najgnusnejše srce — prava pošast, zverina je to dekle in njena mati. — Vrata ječe se odpro. Ali bo Janez oproščen? O ne, ampak nedolžna kri teče. Š krvjo je oskrunjen ples! In ta kri vpije v nebesa! O plesne veselice! Kake grde pošasti se mnogokrat vrtijo na plesišču — sladek smehljaj na liču, v srcu strup in smrad pregrešnega mišljenja in poželenja. Oh, nesrečne obljube, storjene na plesu, ko je kri zavrela in zdrav razum zadušila! Kesal se je Herod, kesalo razuzdano dekle, ali prepozno. Kesala se boš tudi ti plesalka, in preklela plesišče, tisto uro in tisto osebo, s katero si se na plesišču seznanila. In kolikokrat teče tudi na

plešišču še dandanes kri. Koliko pobojev se je pričelo na plešišču! — In kdo je kriv? Navadno pohotna nesramnica. Za danes naj ta podoba plesne veselice zadostuje. Mladina, ako ti je mar tvoja neumrjoča duša, beži pred plešiščem, kakor pred strupenim gadom.

5. **Bogatin in ubogi Lazar.** — Dogodba nam je znana. — Konec te veseloigre je torej v nebesih in v pektu. Pa kako so se uloge izpremenile. Bogatin, ki se je imenitno gostil, najizbornejše vino potratno po mizi razlival, zdaj v grozni žeji milo stoka. Čudno je to, da nam sv. pismo posebno bogatine, imenitne osebe, visoke kroge stavi pred oči kot svarilne zglede nezmernosti in razuzdanosti. Da, bogastvo je bilo v vseh časih in je še dandanes najbližja priložnost k nezmernemu, pregrešnemu zavživanju. Po stopinjah tega evangelijskega bogatina hodi še dandanes na tisoče neusmiljenih, trdosrčnih, ošabnih, nevernih bogatinov. Nikjer ni tako očitno videti globokega prepada med razkošnim bogastvom in veliko revščino, kakor v velikih mestih. Visoko zgoraj razsvetljene dvorane, godba in petje, in ples in smeh — tisočaki se zapravljajo v eni noči! Pod isto streho — spodaj v kaki zaduhli sobici ali kleti pa žeje stoka zapuščen bolnik, gladu umira vdova z otroci. Z drobtinicami in kapljami z bogatinove mize bi si svojo bedo lahko olajšali! Pa za reveža taki ljudje nimajo srca. — Revež, ti pogini, čemu živiš, če nimaš denarja! O strašne so mnogokrat razmere pri gostijah in zabavah bogatinov. Ne želimo si biti gostje pri takih veselicah.

6. **Izgubljeni sin.** »Mlajši sin odpotuje v daljno deželo in tu potrosi svoje premoženje, živč razuzdano. In ko je bil vse potratil, nastane huda lakota v tisti deželi, in on začne stradati.« (Luk. 15.) — Koliko veselih uric je pač ta nesrečni sin preživel. Vinski bratci ga obkrožijo, kakor se zbirajo muhe okoli medu. Doma oče žaluje, mati joka, sin pa po svetu zapravlja premoženje in poštenje. Ali vam ugaja tako razveseljevanje? Ali bi prisedli, ako vas bi vabil izgubljeni sin? Bežali bi od njega; take nepoštene veselice bi se pač nikdo izmed nas ne udeležil. Greh in sramota je, zapravljivcu delati tovarišijo. Tujega greha se udeležiš, kadar se okleneš lahkomišljenega človeka, ki denar trosi, ki ga je takorekoč ukradel staršem. O kako bridko se je izgubljenemu sinu izpremenilo, ko ni bilo več denarja. Vse ga je zapustilo.

7. Pa vstopimo z Jezusom še na eno gostijo. Pri sv. Lukežu (v 14. pogl.) beremo: »In zgodi se, ko pride Jezus v hišo enega izmed starejšin farizejskih v soboto kruh jest, so ga opazovali.«

Na prvi pogled bi človek hvalil gostoljubnost farizejev: Jezusa povabijo k mizi. Ali ena beseda pokvari takoj ves ugoden utis, in začrni to ravnanje farizejev, ki je na videz hvalevredno. »Opazovali« so ga. Glejte jih hinavce. Jezusu kažejo

prijazno lice, imajo pa hudobno srce. Nastavljajo mu zanjke, vjeti ga želijo; opazujejo ga, da bi ga mogli obrekovati. Tako farizejsko ravnaajo tisti, ki nas prijazno vabijo, pa nas za hrbtom obrekujejo, štejejo požirke, tehtajo vsako besedo, krivo sodijo vsako nedolžno šalo. Takih farizejskih prijateljev nas Bog varuj. Veselimo se z veselimi! Kakor srce čuti, naj govorijo tudi usta. Proč z vso hinavščino!

Toda utrudili smo se že, ko smo si od daleč ogledovali razne veselice in gostije, ki nam jih sv. pismo navaja v svarilni zgled. Na nobeni nam ni ugajalo. Kjer se na Boga pozabi, kjer se Bog žali z grdimi grehi, kjer vlada požrešnost, trdosrčnost, napuh, nevoščljivost, sovrašтво, nečistost, tam ni doma pravo veselje. Ogibajmo se takega kratkočasje, in če bi ga nam ponujal najbogatejši knez.

Človeško srce hrepeni po veselju, veselje mu ni zabranjeno, bodite torej veseli, a veselite se v Gospodu. Amen.

J. Atteneder.

Četrta nedelja po sv. treh kraljih.

1. Jezus pomaga vselej svojim učencem.

Kaj ste boječi, maloverni?

Mat. 8, 26.

Nevarna je bila vožnja Gospodovih učencev v čolnu na galilejskem jezeru ob nastalem viharju. A ker je bil Jezus pri njih, bi se jim ne bilo treba nič bati. Vkljub temu so bili malo-srčni. V svoji stiski se obrnejo do Gospoda s prošnjo za pomoč. Zveličar jih posvari zaradi njihove malovernosti, potem pa zapove vetrovom in morju in nastala je tihota. Tako so bili rešeni.

Vožnja učencev na razburkanem jezeru je podoba našega nemirnega življenja. Kakor je pa Jezus ustavil vihar na morju in pomagal učencem, tako smemo tudi mi upati na njegovo pomoč v stiskah svojega življenja. Nikoli nam ni treba obupavati, kajti Gospod je 1. vsikdar in povsod pri nas, 2. nam more in hoče vedno pomagati ter nam tudi resnično pomaga in 3. so vsi ugovori v tem oziru ničevi.

Dobrotljivi Jezus, napolni naša srca pri današnjem pre-mišljevanju z živo vero in trdnim zaupanjem v tebe!

I. »Vojska je človekovo življenje na zemlji,« torej nemirno in viharo je življenje, tako je izjavil izkušeni Job (7, 1.) in sv. Pavel mu pritruje iz lastne izkušnje, rekoč: »Zunaj so boji, znotraj strah.« (II. Kor. 7, 5.)

Da, zunaj so boji. Žive in nežive stvari nas obkoljujejo kot sovražniki. Nebo nas muči z vročino, sušo, povodnijo, točo, mrazom; zemlja nosi na sebi pečat prokletstva in nam večkrat ponuja namesto kruha trnje in osat; ogenj iz oblakov in podzemeljskih rogov uničuje nas in naše imetje; voda prestopa svoje bregove ter opustoša naše hiše in polja; letni časi nam postanejo včasih sovražni ter nas občutno oškodujejo; razne živali nam napravljajo nevarnosti in nesreče in celo naši tovariši v življenjski družbi so nam čestokrat v škodo in pogubo. Kajti ali ni človek najhujši sovražnik človeka? Ali si nismo ljudje takorekoč vedno v laseh med seboj? Hinavstvo naših pobratimov, nehvaležnost ljubljencev, nezvestoba prijateljev, nespravljalnost sovražnikov, zvijača nevoščljivcev, maščevalnost preganjalcev, lažljivost obrekovalcev, napuh visokih, trdosrčnost bogatih, neusmiljenost mogočnih, skratka: hudobnost ljudi, to so poleg preje imenovanih naši boji od zunaj.

In naš strah od znotraj? Sv. Avgustin piše: »Tvoja ladja je tvoje srce.« Da, naše srce je ladja, naše življenje pa nemirno morje. Kako težko je pa ladjo srca krmariti po morju življenja, ker jo občutljivost in trdoba, sovraštvo in ljubezen, nevoščljivost in napuh, lakomnost in zapravljalnost, jeza in maščevalnost ter še nebroj drugih nebrzdanih strasti kot viharji vznemirjajo in s silnimi valovi premetavajo! Ali naj malosrčno obupavamo v tem težavnem položaju? Nikakor ne. Vojaka napolnjuje s pogumom navzočnost hrabrega vojskovodje, mornarja vodstvo izkušenega krmarja, bolnika skrbnost izvedenega zdravnika, kristjana pa naj osrčuje pomoč Zveličarja. Gospod sam je rekel svojim učencem: »Glejte, jaz sem pri vas vse dni do konca sveta.« (Mat. 28, 20.) Kakšni so pa bili ti dnevi njegovih učencev? Večinoma le dnevi težav in stisk. In do konca sveta hoče biti pri svojih učencih! Iz tega spoznamo, da Gospodovo zagotovilo ni veljalo le njegovim takrat pričujočim učencem, ker ti so morali umreti, ampak njegovim učencem vseh časov in krajev sploh, ker smo mi katoliški kristjani, ki smo si njega izbrali za svojega Učenika. O blaženo zagotovilo! Pogum torej, dragi verniki! Jezus je in ostane vsikdar in povsod pri nas. O tolažba vse tolažbe!

II. Ali nam pa Gospod tudi more vedno pomagati? Gotovo; saj sedi na desnici svojega vsemogočnega Očeta, saj sta on in Oče eno, saj ima vso oblast v nebesih in na zemlji. Ali ni v svojem življenju na zemlji lačne nasičeval, žejne napajal, nevedne učil, izkušnjavca premagal, grehe odpuščal, žalostne tolažil, obtožence zagovarjal, bolnike ozdravljaj, ranjencem celil rane, v smrtni nevarnosti bivajoče reševal, hudobne duhove izganjal, mrtve obujal, vetrovom in valovom ukazoval? Če trpiš torej, stiskani kristjan, lakoto ali žejo, te more Jezus nasiti, kot 5000 mož v puščavi in ti pijačo preskrbeti, kot svatom v Kani; če imaš verske dvome, te more

poučiti kot Nikodema; če te zapeljuje izkušnjavec, ga more pregnati, kot satana v puščavi; če si v grehah, ti jih more odpustiti, kot Magdalen; če si otožen, te more potolažiti, kot Petra na gori Tabor; če te obsojajo, te more zagovarjati, kot prešestnico, o kateri pripoveduje sv. evangelij; če si bolan, te more ozdraviti, kot hlapca v Kafarnavmu; če si ranjen, ti more rane zaceliti, kot Malhu; če si v smrtni nevarnosti, te more rešiti, kot Petra na morju; če si od mutastega hudiča obseden, ki ti ne pusti se spovedati, ti ga more izgnati, kot evangelijskemu obsedencu; če si mrtev na duši, te more obuditi, kot Lazarja; če krmariš v viharju, te more oteti, kot učence na galilejskem jezeru. Ali sedaj še dvomiš, če ti more Jezus pomagati?

Prav tako ti tudi hoče vedno pomagati. Zveličar, ki se je iz ljubezni do tebe včlovečil, najhujše bolečine pretrpel, najbridkejši smrti umrl, ki je v smrti celo za svoje sovražnike in morilce molil, ta Zveličar naj bi ne hotel uslišati prošnji svojih prijateljev in učencev!

Vas vse kličem na pričo, ki ste Gospoda tu na zemlji v svojih stiskah prosili pomoči, povejte mi, ali je kdaj odbil vaše prošnje? Ne, nikdar, mi odgovarjajo slepec v Jerihi, kananejska žena, vodenični bolnik, skrbni Jajr, očiščeni gobovci, desni razbojnik ter sto in sto drugih. Prosili smo ga in uslišani smo bili.

Kaj pravite na to, maloverni? Vsem tem omenjenim, katerim ni nikoli obljubil svoje pomoči, je pomagal; nam pa naj bi ne hotel pomagati, ko nas je vendar slovesno zagotovil svoje pomoči do konca sveta! Kje je naša vera, kje naše zaupanje?

In resnično nam Jezus tudi vedno pomaga. Ozrite se, predragi, na galilejsko morje! Ali ni ondi istinito pomagal boječim učencem, ko so k njemu klicali: »Gospod, otmi nas, poginjamo!« Tako pomaga tudi nam, če valovi stisk in nevarnosti zagrinjajo naš čolnič življenja.

Spričajte mi to resnico vi, ki ste preje krmarili ob viharne nevihti raznih težav in nadlog, sedaj se pa mirno vozite ob zaželjeni tihoti! Spomnite se svoje opasne bolezni, ki ste jo srečno preboleli; svoje nevarne rane, ki se vam je zacelila; svoje smrtno nevarnosti, katero ste prestali; svojega krutega preganjanja, katero je minulo; svojega težkega križa, kateri je vam odvzet; svoje preteče nesreče, kateri ste ubežali! Spomnite se vseh številnih stisk življenja: kajne, prešle so in prosti ste! Priznajte hvaležnega srca, da vas je rešil Jezus, ki v resnici vedno in povsod pomaga!

III. Toda morda ni v vašem srcu vse jasno; morda bi radi ugovarjali mojim dosedanjim trditvam? Odgovoriti hočem na te morebitne ugovore v vaše popolno pomirjenje.

Mene muči že tako dolgo moja bolezen, prvi prvi; jaz se kar ne morem znebiti svojega križa, govori drugi; jaz nisem imel skoraj v celem svojem življenju veselega dne, zdihuje tretji;

moj čolnič premetavajo neprenehoma valovi in viharji, jadikuje četrti. Jezus spi za nas, se ne dá vzbuditi, noče pomagati.

Potrpite, predragi verniki! Gospod vam bo gotovo pomagal, a kdaj, seveda ne morem povedati. Zares niso vsi ljudje tako srečni, kot njegovi učenci, katerim je pomagal na prvi klic. Kako dolgo je pustil prositi Kananejko za zdravje njeni hčeri! Naposled jo je pa le uslišal. Od rojstva slepemu je podelil vid zelo pozno, a gotovo. Hromovega v Jeruzalemu je ozdravil šele po osemtridesetletni bolezni!

Toda zakaj se noče Jezus včasih toliko časa vzbuditi in dá čakati na svojo pomoč?

Brezdvomno zaradi skrivnih vzrokov, katerih mi ljudje ne moremo razumeti in po katerih naj celo nikdar ne poizvedujemo. Ali naj nam ni že dovolj, da smo trdno zagotovljeni njegove pomoči? Ali naj se mu drznemo predpisovati takorekoč uro, ob kateri nam mora pomagati? Jezus sam najbolje ve, kdaj je pravi čas nas uslišati in rešiti. Krivico delate Gospodu, če pravite, da vam noče pravočasno pomagati. Morda je čas pomoči že pred durmi, morda je Jezus že neposredno na tem, pomiriti vihar, ki premetuje vaš čolnič. Zato se potolažite dotlej, dokler res ne pride pomoč!

Kako bi pa bilo, predragi, v slučaju, če bi vam mogel jaz dokazati, da vam Jezus dejansko že pomaga, ko nočete še spoznati njegove pomoči? In prav tako je tudi.

Razlagalci sv. pisma menijo, da je Gospod sam povzročil vihar na galilejskem jezeru, da bi poizkusil zaupanje učencev. Ti so mislili, da Jezus trdno spi; a spal je, kakor nevesta v Visoki pesmi, ki pravi: »Jaz spim, pa moje srce čuje.« (5, 2.) Zveličar vam mnogokrat že pomaga, predragi, pa vaša malosrčnost tega niti ne zapazi. Zakaj se vaš čolnič tako uspešno bojuje proti valovom, ki ga hočejo pogubiti, pa ga ne morejo potopiti? Zato, ker Jezus že pomaga. Pripusti viharju sicer divjati, ne pripusti mu pa zmagati. Odprite oči svojega vernega duha, stiskani, in videli boste dobrotljivo roko Gospodovo! Ranjenec, tebe bi bila tvoja rana stala že življenje, pa Jezus ti pomaga; bolnik, tebe bi bila že pobrala tvoja bolezen, a Jezus te zdravi; malosrčni, ti bi bil že izdihnil pod svojim križem, a Jezus ti ga pomaga nositi. Odkod prihaja, da moramo večkrat priznati: Ta človek vzdrži silno veliko; oni bolnik ima čudovito potrpežljivost; ta nesrečnež prenaša vse vdano? Vidite, to je učinek Gospodove pomoči!

Pa mi morda porečete: To se pravi le deloma pomagati, a popolna pomoč in rešitev to ni. Zakaj ne pomaga Jezus popolnoma?

To je vprašanje, na katero moram prepustiti odgovor Jezusu samemu. Gotovo ima Gospod svoje posebne, modre in nam prikrite razloge, zakaj hoče marsikomu pomagati le deloma in ne popolnoma, le kasneje in ne takoj. Morda bi marsikdo

živel pri zdravju kot evangelijski prevzetni bogatin, zato ga Jezus ne ozdravi; morda bi zapravljal premoženje v razuzdanosti, kot izgubljeni sin, zato ga Gospod pusti v siromaštvu; morda bi bil brez križev nebrzdan v svojih strasteh, zato mu jih Zveličar noče odvzeti. Če bi Jezus ne bil pustil Petru ga zatajiti, bi ne bil prelival ta apostol solz pokore; če bi bil Jezus ozdravil bolnega Lazarja, bi ga ne bil mogel obuditi mrtvega; če bi bil Jezus rešil desnega razbojnika s križa, bi mu ne bil mogel dati takoj raja. Glejte, tako pomaga Gospod vselej in povsod, ko niti ne mislimo!

K sklepu vprašamo: Kje je človek na zemlji, ki bi bil brez križev, stisk, nadlog, težav? Ni ga nikjer, ker vsled izvirnega greha »moramo vsi po mnogih nadlogah iti v božje kraljestvo«, pravi sv. pismo. (Dej. 14, 21.) Sv. Pavel je to skusil na sebi v obilni meri. Kakor pa on, tako tudi mi. Ali ne bomo pa z desnim razbojnikom priznali, da kar trpimo, trpimo po pravici? (Luk. 23, 41.) Zavoljo tega pa recimo s sv. Avguštinom: »Gospod, tukaj tepi, tukaj reži, tukaj žgi, le v večnosti nam prizanesi!« Če je tvoja sveta volja, da na zemlji trpimo in v križih tudi umrjemo, naj se zgodi; samo to te prosimo, da se nas enkrat spomniš v svojem kraljestvu ter nas sprejmeš k sebi v nebeški raj. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B. K. Čik.

2. Dve pridigi za predpustni čas. (II.)

In potem so napravili gostijo in
hvalili Boga. Tob. 7. 17.

Po slabi tovarišiji rada glava boli. Pa ne samo glava je bolna, žep je prazen, srce nemirno. O tem smo se zadnjo nedeljo prepričali, ko smo premišljevali pregrešne veselice, katere nam v svarilo popisuje sv. pismo. Odvrnili smo se z nevoljo od razuzdanega razveseljevanja. Ali srce človeško je ustvarjeno za večno veselje v nebesih; zato pa že zdaj na zemlji hrepeni po veselju, žalost mu je zoperna. Ali se najde na zemlji kje še tudi dovoljeno, nedolžno svetno veselje? V tolažbo vas lahko zagotovim: da, še niso usahnili viri razveseljevanja v tej solzni dolini. Prelistajmo zopet sv. pismo. Našli bomo gostije in veselice, katerim se brez strahu lahko pridružimo, ker so urejene po božji volji.

1. Predvsem se spomnite na dogodke iz življenja Abrahamevega in na njegovo gostoljubnost, s katero je sprejel tri tujce pod svojo streho. Kar je premogla njegova hiša, je ponudil tujim gostom. — Da, gostoljubnost je krščanska čednost, ki se tudi dandanes v vseh krščanskih krogih, posebno v samostanih goji. Gostoljubnost je zlasti tudi čednost,

po kateri se odlikujejo Slovani. Povabite včasih soseda, pokažite mu prijazno lice, prijateljsko srce, ne kakor farizeji proti Jezusu. Bodite veseli ter hvalite v pogovorih in pesmih Boga.

2. Abraham pošlje svojega hlapca, da poišče nevesto za Izaka. Po božji naredbi najde vrlo nevesto Rebeke, in ko starši privolijo, »so začeli gostovanje, jedli in pili in tam ostali.« O poštenem veselju na ženitovanju nam sv. pismo večkrat govori.

3. Job. — »Šli pa so njegovi sedmeri sinovi in napravili gostijo po hišah, vsakteri svoj dan. In so poslali po svoje tri sestre, da bi jedle in pile z njimi. In ko so minuli dnevi gostovanja, je vstal Job ob svitu ter opravljal žgavne daritve za slehernega; rekel je namreč: Znabiti so grešili moji sinovi in Boga kleli v svojih srcih. Tako je Job delal vse dni.«

Starodavna je torej že navada, za imendan, rojstni dan, ali kako obletnico prirediti majhno veselico. Le veselite se, povabite sorodnike in dobre prijatelje. Veselite se o pravem času in v pravi meri. Pa starši ne bodite nikdar brez skrbi za svoje otroke. Glejte na zgled Jobov. — Hči gre na gostijo za družico, sin znabiti za pevca ali celo za godca, mož gre kot član kakega društva na društveno zborovanje, ki je združeno z veselico. Daj svojemu otroku lep nauk na pot, kako naj se zadrži, česa naj se varuje, kdaj naj domu pride. Na najpoštenejši veselici ni brez vse nevarnosti. Zmeraj in povsod smo iz mesa in krvi, in nosimo trojno poželjivost s seboj, in naš sovražnik, hudobni duh, nikdar ne počiva in porabi vsako priložnost, da nam nastavlja svoje mreže. Ako nisi sama zraven, draga mati, ako nimaš svoje hčerke, sina pred očmi, moli doma po zgledu Jobovem, da tvoj otrok v veseli družbi Boga ne bo žalil, bodisi samo v srcu, ali z besedo, ali celo z dejanjem. Ti pa mladina, ki se udeležiš kake dobre volje, spomni se naukov materinih, spomni se Boga, da boš lahko materi odkrito v oko pogledala, rekoč: Bodite brez skrbi, nisem se spozabila, nisem se pregrešila. Velike pozornosti je posebno dandanes treba, ko se vsepovprek prirejajo shodi, zborovanja, veselice, znabiti včasih že v preobilni meri, četudi iz dobrega namena.

Nikar pa ne sili na dobro voljo, ako ti tvoje razmere ne dopuščajo. Doma na bolniški postelji oče ali mati trpi, znabiti celo strada, sin ali hči pa naj bi se v veseli družbi kratkočasila, kdo bo to odobral?

4. Ko je egiptovski Jožef zagledal Benamina, se mu je milo storilo, solze so se mu vdrle, šel je v sobo in jokal. In ko se je umil, se je vrnil in ukazal: »Prinesite jedila.« In postavili so jih na mizo. Benjamin je dobil največji del. — Glejte: veselo svidenje je vzrok veselja. Ko se snidejo prijatelji po dolgih letih, se veseli zberejo in Boga hvalijo. Ste si bili v jezi, napravite spravo in veselite se.

5. Stopimo še na eno gostijo, na znano Tobijevo gostijo. Znana vam je pač lepa zgodba o Tobiju. Angel Rafael je spremljal Tobija in je preskrbel mladeniču tudi nevesto. In ko sta potem prišla k staremu zncu Gabélu, se je on razjokal in hvalil Boga in rekel: »Blagoslovi te Bog Izraelov, ker si sin jako dobrega moža, ki je pravičen in se Boga boji.« — »In so sedli k gostiji, pa so praznovali ženitovanjsko gostijo v strahu Gospodovem.« Da, najnavadnejša prilika dobre volje biti so pač ženitovanja. In to ni zoper božjo voljo. Vendar pa se mora priznati, da se tudi pri tej priliki mnogokrat prekorači mera dostojnosti in zmernosti. Da bi se pač vršile vse gostije tako bogoljubno, kakor Tobijeva! Ne preženite z nedostojnimi besedami, pesmimi, burkami, z nezmernostjo angelov varihov izmed svoje srede! V mnogih rečeh mi ne ugaja, če kmečko ljudstvo posnema mestno gospodo. A ugaja mi, da v novjšem času na kmetih opuščajo tiste nekdanje dolgotrajne gostije ter se novoporočenca po kratkem kosilu podasta na potovanje in obiščeta pri tem kako božjo pot, ter združita tako prijetno s koristnim in zabranita marsikatero nerodnosti, ki se tudi na poštenih gostijah lahko primerijo.

6. Ker pa že govorimo o ženitovanjih, seveda ne smemo prezreti najsvetejše gostije, ki nam jo popisuje sveto pismo, in to je gostija v Kani na Galilejskem, kjer sta bila tudi Jezus in Marija navzoča. Revni so svatje, ali pobožnega srca, sveti so njih pogovori, nedolžno njih veselje. Ljubezen in strah božji prevladujeta v zbrani družbi. Oh, kako veselo je prebivati v taki prijetni tovarišiji. Ni kaj bolj neznosnega, kakor če je človek prisiljen, dalj časa skupaj bivati z odurnim, surovim, nerodnim človekom, ni pa ga slajšega veselja za človeško srce, kakor če najde čista, nedolžna, odkrita, pobožna srca. Da, tam je veselo biti, in če bi bilo tudi le sočivje in voda na mizi.

7. Še sedmo veselico obiščimo, kakor smo si zadnjič ogledali sedem slabih gostij. — Izgubljeni sin se je vrnil k očetu. In oče reče: »Prinesite najlepšo obleko in oblecite ga, in dajte mu prstan na roko in čevlje na noge in pripeljite pitano tele in zakoljitega ga, in bomo jedli in se veselili, kajti ta moj sin je bil mrtev in je oživel, izgubljen je bil in se je našel.« In začno se veseliti, da se je starejši sin iz polja prihajajoč čudil, ko se je hiši približal in zaslišal petje. Glejte dušno veselje, ki se kaže tudi na zunaj. Prav tako! Če obhajamo vesele praznike: Veliko noč, god župnijskega patrona, ali druge slovesnosti: Sv. birmo, novo sv. mašo, je primerno, da kažemo to srčno veselje tudi z zunanjimi slovesnostmi, toda vse v pravi meri in strahu božjem.

Pa ko govorimo o samih veselicah, kaj pa poreče ubožec, ki samo pri vratih v sobo pogleda, pa nikdar ne sedi za bogato obloženo mizo? In kako milo se stori bolniku, ki je na posteljo navezan, ko sliši o razveseljevanju. — Potolaži se, ubogi trpin!

Svetno veselje ni znamenje največje sreče, srečen si tudi lahko brez njega. Sv. pismo po pravici pravi: Mirna vest je vedna gostija. In to gostijo si lahko in si jo celo moraš tudi ti privoščiti. In ta gostija nič ne stane in trpi vedno — in ne bodo te lasje boleli, in ne boš zdihoval po zapravljenih denarjih in ne boš imel otožnih spominov. Ne pozabi, da nad vse svetno veselje je duhovno veselje, in vrhunec vsega veselja pa je najti pri mizi Gospodovi, v sv. obhajilu. To je kruh iz nebes, ki ima vso sladkost v sebi. Ta miza je tudi za najbolj zapuščenega reveža pogrnjena. Čisto vest ohrani, hudemu se brani — srečen boš povsod. Amen. J. Atteneder.

Priložnostni govori.

Spoved je od Boga postavljena.

(Apologetični govor.)

Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.

Jan. 20, 23.

Dragi v Kristusu! Danes vam bom govoril o važni verski resnici, o sveti resnici, da je spoved od Boga postavljena. Vem, da moji poslušalci pač vsi verujejo to resnico. So pa morda ljudje, s katerimi pridete v dotiko, ki to versko resnico zame-tujejo, ki se iz spovedi norčujejo, sami k spovedi ne gredo, pa tudi druge od spovedi odvrčajo. Da boste kaj vedeli odgo-voriti takim pomilovanja vrednim po imenu kristjanom, da se bo vaša vera utrdila in da se boste zanaprej s tolikanj večo vnemo in pripravo bližali temu zakramentu, hočem vam dokazati, da je spoved, kakor je dandanes v navadi, postavljena od Boga samega. — Vse k večji časti božji!

I. Neki imeniten in učen mož je rekel, da se najbolj čudi dvema stvarima: namreč velikemu redu v naravi in pa notranjemu glasu vesti. Da, dragi v Gospodu! Vsak človek ima v svojem srcu zapisano postavo, ki mu pove, kaj je dobro, kaj pa hudo; kaj je storiti in kaj opustiti. Ta postava ni pisana na zdrobljive kamnite table; ne, ona je načrtana v človeško srce. In to postavo čuti v sebi vsak človek, bodisi kristjan, jud ali pagan. Ta postava govori tako jasno, tako razločno, da je nobeden ne more tajiti. Nastane vprašanje, odkod pa je ta postava, odkod je ta glas? Morda pride iz vidne stvarine? — Ne, ker ta postava je duhovna, je postava нравna. Morda je iz mesa in krvi. — Tudi ne; saj ona je ravno naperjena zoper meso in meseno poželenje. Dobro si zapomnite, preljubi, ta postava pride od nevidnega duhovnega bitja — od Boga, zatorej

se naša vest tudi imenuje glas božji. Vest je neizprosljiva tožnica človeka, zoper katero ni mogoča nobena pritožba; vest je neovrgljiva priča in nepodkupljiva sodnica naših dejanj. Kakor hitro si grešil, že se oglasi vest s svojo gromovito besedo: Grešil si; in obenem izreče čez te sodbo: Ker si grešil, si vreden kazni.

Kakšni so torej nasledki te sodbе? Človek postane nemiren v svojem notranjem. Poprej je bil jasnega lica, in vsakemu človeku je brez skrbi pogledal v oči; sedaj pa je temnega obraza in njegov pogled je plašen. Sam seboj in z Bogom je v razprtiji. Resničen je izrek preroka Izaija: »Grešniki nimajo miru.« (57, 51.) — Toda, nesrečen človek, kaj storiš, da zopet vpokojiš svoje srce? Vidim te hoditi po veselicah, sklepati prijateljske zveze. Zahajaš na ples in k igram, celo v vinu skušaš vtopiti pekočo vest. Potem se podaš na popotovanje, vidiš ptuje dežele, ptuja mesta. Naglo dirjaš od kraja do kraja, pa zastonj! Svoje vesti ne moreš vpokojiti. Za nekoliko časa jo pač lahko zamotiš; pa kako dolgo? — Pripeti se ti nesreča; morda kdo tvojih dragih naglo umrje, bolezen te vrže na bolniško posteljo: Oj, oj, grešnik nima pokoja!

Edini pripomoček najti zopet prejšnji mir, je odkritosrčna izpoved svojega pregreška. Glej, pamet naša hrepeni po resnici in tirja resničnost; zatorej bodi najprej resničen sam pri sebi. Ne misli, da boš z lažjo in prikrivanjem odvrnil dolg od sebe. Ne z lažjo, marveč po odkritosrčni izpovedi boš dobil zopet mir in pokoj svojemu srcu.

Otrok se je igral zunaj hiše, pa po nesreči je ubil steklo v oknu. Tiho se priplazi v hišo, in čaka, kaj bo. Pa nobeden ni slišal žvenketanja stekla. Vendar otrok ni miren. Če ga oče ali mati le pogledata, precej zmakne oko. In ko pride pogovor na ubito steklo, se otrok ne more več zdržati. Glasno joka in pravi: Oče, jaz sem se zunaj hiše igral, in po nesreči sem ubil steklo. Storite z menoj, kar hočete, samo odpustite mi, zanaprej bom bolj previden. Oče otroka resno pa ljubeznjivo posvari, in sedaj se umiri otrok. Ni se bati za otroka, ki spozna svoj pregrešek; slabo je pa, če ga taji. Sv. Avguštin je bil, kakor je znano, v svoji mladosti vdan nečistosti in krivoverstvu; postal pa je velik spokornik in škof. Toda Avguštin ni bil zadovoljen, da se je spovedal svojih grehov Bogu in božjemu namestniku, ne; vzel je pero v roke in spisal celo knjigo izpovedeb, v kateri svari svet pred enakimi zmotami. In da je bil sv. Avguštin vržen na najzadnejši otok tihega morja, on bi bil v skale vsekal svoje zmote in jih začrtal v drevesne skorje. Glejte, tako zelo je opominjan skesani grešnik k izpovedi svojih zmot. Spoved je torej pametna naredba; naša pamet namreč tirja resnico in odkrito izpovedbo resnice, in srce naše najde pokoj le v odkriti izpovedi zmot.

Spoved tirja pa tudi naš pravni čut, ki sodi, kaj je prav ali ne. Vsako zadolženje tirja namreč primerno zadoščenje.

Toda človeški napuh se upira zoper to božjo naredbo. Tisti napuh, ki je angela spremenil v satana, tisti napuh, ki je zapeljal prvega človeka, tisti napuh odvrca ljudi od spovedi, ki je seveda veliko poniževanje samega sebe. Navdan napuhnjenega duha, pravi potem človek: Jaz se ne bom spovedoval grešnemu človeku, jaz se natihem spovem svojemu Bogu. To bi bilo prav, ljubi moji, da bi le Bog sam ne bil postavil spovedi, tisti Bog, ki je že v raju tirjal od Adama, da se sam obtoži svojega greha, tisti Bog, ki je hotel vedeti iz ust Kajnovih, kje je njegov brat Abel.

II. In sedaj vam hočem umevno dokazati, da je v resnici Bog sam postavil spoved.

1. Gotovo je, da more grehe odpuščati le Bog sam. Teга mi ni treba dokazati, le v primeri vam to resnico pojasnim. Recimo, da jaz tebe razžalim, pa precej drugi dan mi je žal; grem tedaj k tvojemu bratu in mu rečem: Ljubi sosed, včeraj sem hudo razžalil tvojega brata, pa zelo mi je žal, prosim, odpusti mi! — Ali mi bo zamogel tvoj brat odpustiti? Nikakor ne. On mi bo odgovoril: Če si ti razžalil mojega brata, prosi njega odpuščanja, kaj meni mar. — Torej zamore odpustiti le tisti, ki je bil razžaljen. Z grehom pa se žali Bog, tedaj zamore grehe odpuščati le edini Bog.

2. Bog pa more oblast grehe odpuščati podeliti tudi drugim bitjem, postavim angelom, ali gotovi vrsti ljudi, recimo duhovnikom, ki potem v božjem imenu odpuščajo grehe. Saj bi bil tudi ti lahko naročil svojemu bratu: Če pride moj razžalnik, in mene ni doma, reci mu, da mu iz celega srca odpustim; in stvar bi bila dokončana. Kar morejo ljudje, ali ne bi tega premogel vsegamogočni Bog. Čudeže delati, mrtve k življenju vzbujati, oblast imeti čez življenje in smrt, to gre le Bogu samemu. Vendar je Bog tudi apostolom in drugim svetnikom dal oblast, da so v njegovem imenu delali čudeže in mrtve vzbujali k življenju. In tisti Bog, ki je rekel: Ne ubijaj, je dal posvetni gosposki oblast, da sme celo s smrtjo kaznovati hudodelce. Ravno tako pa more tudi oblast, grehe odpuščati, izročiti posameznim osebам, recimo duhovnikom, ki potem ne v svojem, marveč v imenu božjem odpuščajo grehe.

3. Ako je pa Bog nekaterim ljudem dal oblast grehe odpuščati, je mogel to oblast tudi vezati na gotove pogoje. Kdor bo te pogoje izpolnil, bo prejel odvezo grehov, kdor jih ne bo izpolnil, mu ne bodo odpuščeni grehi, četudi pooblaščenec naredi sto križev nad grešnikom. Vsak pameten človek tedaj lahko spozna, da Bog pravico grehe odpuščati lahko podeli nekaterim ljudem, n. pr. duhovnikom, in da to oblast lahko veže na gotove pogoje, recimo na ta pogoj, da se grešnik svojih grehov spové postavljenemu spovedniku. Če je pa Bog to storil, potem mora vsak, kdor želi odpuščanja svojih grehov, odkritosrčno se jih spovedati duhovniku.

III. Sedaj pa nastane vprašanje: Ali je Bog duhovnikom dal oblast, da morejo v njegovem imenu odpuščati grehe? — Na to odgovorim odločno: Dá. Bog je dal to oblast. Kmalu po svojem vstajenju se je prikazal Jezus svojim apostolom in jim rekel: »Kakor je oče mene poslal, tako pošljem jaz vas,« t. j. Oče je mene poslal, da človeški rod oprostim greha in ga pripeljem v sveto nebo. Tudi jaz vas pošljem, da v mojem imenu in po mojem zasluženju oprostite ljudi greha in jih srečno pripeljete v večno zveličanje. In v znamenje, da jim podeli moč in milost Sv. Duha, je dihnil vanje in jim rekel: »Prejmite Sv. Duha!« Jaz vam namreč izročam službo, za katero vam je treba posebne pomoči od Boga. In katera je ta služba, ta oblast? — »Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani!« Torej skrbno preiskujte in potem presodite, komu naj grehe odpustite, komu jih pridržite, in jaz bom potrdil vašo sodbo. Saj sem vam že prej povedal, da: »Kar boste odvezali na zemlji, bode odvezano tudi v nebesih.«

Ljubi moji! Jasno je torej, kot beli dan, da je Jezus v resnici svojim apostolom dal oblast grehe odpuščati. Ali je pa Jezus to oblast dal le apostolom? — Ali naj po smrti apostolov ta oblast jenja? Nikakor ne. Jezus je izročil to oblast zato, da bi skesani grešniki mogli zadobiti odpuščanje grehov in večno zveličanje. Grešnikov pa je bilo dovolj ne le ob času apostolov, ampak tudi po njihovi smrti; so še dandanes in bodo do konca svetá. Božji Zveličar pa hoče, da bi se tudi ti zveličali; torej je gotovo skrbel, da oblast, dana apostolom, po njihovi smrti preide na druge može. Ti so pa škofje in mašniki, katerim so apostoli s poklado rok in z molitvijo izročili tisto oblast, katero so prejeli naravnost od Jezusa Kristusa. Škofje in mašniki imajo torej oblast v božjem imenu odpuščati grehe.

To je sv. katoliška Cerkev vedno verovala in učila. To so učili sv. očetje v vseh časih. Sv. Ambrož pravi: »Ta pravica (grehe odpuščati) je dana edino le duhovnikom. Gospod jo je dal apostolom in od njih je prešla na duhovnike.« Sv. Križostom uči: »Oče je sodbo izročil Sinu, Sin pa jo je izročil duhovnikom.« Isti: »Duhovniki nove zaveze imajo pravico, ne le kakor duhovniki stare zaveze, gobovega razglasiti za očiščenega, marveč imajo pravico, dušo očistiti vseh madežev, t. j. grehe odpuščati.« In ko je v prvih stoletjih nastala krivá vera, kakor da bi duhovniki ne imeli oblasti odvezovati od nekaterih večjih grehov, je sv. Cerkev ta krivi nauk zavrгла in krivoverce izobčila.

Preljubi! Ako hočemo ostati katoliški kristjani, ako verujemo in zaupamo Jezusovim besedám, moramo trdno verovati, kar je sv. Cerkev od nekdanj verovala, da je: Bog apostolom in njihovim naslednikom, škofom in mašnikom, dal oblast grehe odpuščati v njegovem imenu.

Pa kakor sem že prej omenil: Bog, ki je duhovnom dal to oblast, on jo je zamogel navezati na gotove pogoje. Tako n. pr. je mogel Bog reči: Le tistim boste grehe odpustili, kateri se jih bodo vam, kot mojim namestnikom, izpovedali. Ako je Bog to storil, potem je on sam spoved postavil, in po navadnem redu ni odpuščanja grehov, kakor le po spovedi.

IV. Tedaj nastane vprašanje: Ali je Jezus Kristus oblast grehe odpuščati navezal na pogoj, da se grešniki svojih grehov odkritosrčno in skesano spovedo postavljenemu duhovniku? — Tudi na to vprašanje odgovorim odločno: Da. Že prej sem omenil, da je Jezus rekel apostolom: »Katerim boste grehe...« Kako pa je Jezus to mislil? Morda je hotel reči: Prvemu grešniku, ki k vam pride, odpustite grehe, drugemu jih pridržite itd.? Ali je morda odpuščanje in pridržanje grehov prepustil le zgolj njihovi dobri ali slabi volji? — Bogokletna bi bila misel, da je Jezus Kristus odpuščanje grehov prepustil volji apostolov, ko je vendar od tega odvisna srečna ali nesrečna večnost človekova. Nebeški Zveličar je imel marveč to misel: Natančno preiskujte, poslušajte, prašajte, na vse strani preudarjajte, potem pa storite, kakor v Bogu spoznate: Odpustite ali pa pridržite. Kristus je torej apostole postavil za sodnike; kdor pa hoče soditi, mora obtožbo natančno spoznati. Ste bili že kedaj pričujoči pri porotnih sodbah? Kajne, s kako natančnostjo preiskujejo, koliko je resnice na obtožbi, da ne bi nedolžnega obsodili, pa tudi hudodelca brez kazni ne pustili. Pa ti sodniki sodijo le vnanja človeška dela. Spovednik pa sodi ne le vnanja dela, marveč tudi notranje misli in želje. Ker pa spovedniki niso vsegavedni in ne vidijo v človeško srcé, kako bodo prav presodili stan grešnikov, če se grešnik sam ne razodene? Da tedaj more duhovnik prav presoditi, komu so grehi odpustiti, komu pa pridržati, je neobhodno potrebno, da grešnik sam odkritosrčno razodene, kaj je pregrešnega storil v mislih, željah, besedah in dejanju.

Predragi! Iz tega tedaj spoznate, da je Zveličar apostolom in njih naslednikom dal oblast grehe odpuščati, da je pa to oblast vezal na pogoj, da duhovniki natančno preiskujejo in presodijo in potem grehe odpustijo ali pridržijo. To morejo pa le tedaj, če se grešniki svojih grehov odkrito in skesano spovedo. Jezus Kristus sam je torej ustanovitelj spovedi.

Sv. Cerkev je to resnico vedno učila. Sv. Avguštin pravi: »Usmiljeni Bog hoče, da se mi na tem svetu spovemo, da ne bi bili na onem svetu osramočeni.« Sv. Bazilij uči: »Potrebno je, da svoje grehe tistim odkrijemo, katerim je izročeno oskrbnništvo božjih skrivnosti.« Sv. Hieronim pravi: »Tisti, ki se sramujejo svoje grehe duhovniku spoznati, so podobni bolnikom, ki imajo skrivne rane, pa se sramujejo odkriti jih zdravniku.«

Kaj pa pravijo dandanašnji brezverci o spovedi? Pravijo, da so duhovniki spoved vpeljali. Pozabijo pa povedati, kateri duhovnik jo je vpeljal in kedaj jo je vpeljal. Ta trditev zdi se mi tako nespametna, kakor če bi kdo trdil, da so smodnik iznašli šele pred sto leti, ko vendar vsak šolarček ljudske šole vé, da so že pred štiristo leti s topovi streljali. Spoved se ni začela v poznejših stoletjih, ampak precej v prvem. Sv. evangelist Janez piše (L. 1, 9.): »Ako se spovemo svojih grehov, je Bog zvest in pravičen, da nam odpusti naše grehe in nas očisti vse hudobije.« Dejanje apostolsko pravi (19, 18): »Veliko vernih je prišlo, in so se izpovedali in naznanili svoja dela.«

Spoved je najtežavnejša služba duhovnikova, in ko bi je Bog ne bil vpeljal, bila bi že davno odpravljena. Ko bi bili duhovniki spoved vpeljali, bi bili vsaj sebe izvzeli. Ali vsak duhoven, bodisi še tako visoko postavljen, mora se ponižno spovedati ne le enkrat v letu, ampak pogostokrat, da tem bolj pripravljen pristopi k sv. daritvi.

Da, dragi v Kristusu, kdorkoli si, cesar ali kralj, papež ali škof, bogatin ali reven, učen ali neučen, grešil si, in moraš se ponižati; in le s ponižnim izpovedanjem svojih grehov moreš napraviti spravo z Bogom in zadobiti zopet mir srca.

Spoved je pa tudi iz drugih ozirov jako potrebna. Ljudje dandanes mnogo mislijo in si belijo glavo, kako bi se človeštvu pomagalo k blagostanju. Delajo se nove iznajdbe. Železnica, telegraf, to je že zastarana reč. Dandanes se po telefonu lahko pogovarjamo s svojimi prijatelji, ki so na Dunaju, kakor da so tu pričujoči. Iznašli so stroje za vsako reč, celo za perilo prati in za lase striči. Malo manjka, pa bomo po zraku letali, kakor ptice. Nekateri skušajo umetnost povzdigniti, drugi postave izboljšati. Pa kljub temu je na svetu vedno slabeje. I kako vendar to? To pride odtod, ker ljudje ne gredo na vir, ker ne poznajo korenine, iz katere prihaja vse hudo. Greh in edino le greh stori nesrečne cele narode. Greh je korenina ali vir vsega hudega. Nečistost zastrupi človeški rod v najlepšem cvetu, spodkopuje srečo družin in celih držav. Požrešnost in pijanost, lenoba in pa nezmerno hrepenenje po razkošnem veselju, to zamori dandanašnji čut za vse, kar je višjega in blažjega; tisoč in tisoč jih pride po tem potu na beraško palico. Napuh in prevzetnost se vpirata vsakemu redu in ne trpita nad seboj nobene oblasti. Glejte, to so sovražniki človeštva, sovražniki vsakega reda, sovražniki človeške sreče. To so viri, iz katerih prihaja socializem, komunizem, anarhizem. Zastonj se upirajo državniki, da bi zatrli te najnovejše žalostne prikazni, zastonj kujejo postave. Dokler se človek v notranjem ne poboljša, ne bodo se poboljšale tudi vnanje družbinske razmere. Notranjega človeka pa more poboljšati in spreobrniti le sv. vera, in sicer s pomočjo dobre in pogoste spovedi. Spoved je po besedah sv. Avgušтина druga deska, katero nam Bog dá

po sv. krstu, da se je poprimemo in se z njeno pomočjo rešimo iz valov pogubljenja.

Preljubi! Dokazal sem vam, da je Jezus Kristus, pravi Bog, apostolom in njihovim naslednikom, katoliškim duhovnikom, dal oblast grehe odpuščati in da je to oblast vezal na pogoj, da se grešnik obtoži svojih grehov. Odložimo torej ves napuh in vse krive predsodke in ponižno se obtožimo svojih grehov postavljenemu mašniku. Jezusovo Srce je tako krotko, tako milo, da nam bo odpustilo vse naše pregrehe. Posebno pa skrbimo, da se v nevarni bolezni o pravem času spravimo z Bogom, da opravimo natančno in skesano spoved; zakaj če se bomo mi na tem svetu podvržli sodbi spovednikov, našli bomo na onem svetu milostnega sodnika, Jezusa Kristusa, ki nam bo odprl rajska vrata. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Govori za Marijino družbo.

I.

Družabnice Marijine! Česar ne poznamo, tega tudi ne cenimo in ne ljubimo; česar pa ne ljubimo in cenimo, za to se tudi ne menimo mnogo in se zanje tudi ne navdušujemo. Ako morda marsikako dekle nima do Marijine družbe nobene posebne ljubezni v srcu, ako se zanjo ne navdušuje, je to znak, da je ne pozna, ali da je ne pozna dovolj. — Kaj je prva naloga Marijine družbe? Kaj drugega kakor ta, da mlado dekle obvaruje zmot in padcev in da v nji goji čednostno življenje po vzoru Marijinem? Podlago hoče dati dekletu za celo prihodnje življenje in za celo večnost. Blagor in srečo mladine ima pred očmi kot cilj in namen svoj. — Vem pa, da brez čistega življenja, brez neomadeževane mladosti ni srečne starosti, ni srečne večnosti brez resne pokore. Zakaj naj bi se pač človek navduševal, ako čisto ne živi? Zato se Marijina družba trudi, da ohrani mladino čisto na duši in telesu. O tej visoki nalogi Marijine družbe vam bom govoril ob letošnjih shodih. Pokazal vam bom nekatere sovražnike mladinske čistosti, da veste, s kom se imate bojevati; opozoril vas bom pa tudi na glavna sredstva, ki vam pomagajo ohraniti to svojo srečo, da veste, s čim se imate boriti. — Čisto življenje je podlaga sreče!

Marsikdaj si že, krščanska dekle, ostrmela ob prijaznem pomladnem jutru nad lepoto narave. Kamorkoli splava tvoje oko, povsod se raduje nad bujnim življenjem; gora in breg sta zavita v prijetno sveže zelenje, ki nanje lije solnce svoje zlate

žarke; v krasotnem nakitju se zibljejo velika drevesa in prilitikavo grmičje; pisani pevci poletavajo od veje do veje in pojo svojo veselo pesem pomladansko; tisoč in tisoč cvetk odpira svoje ljubke čašice, ki se iz njih dviga prijeten balzamski vonj. Res, čudovito lepa je zemlja v svoji pomladni odeji.

Pa brezprimerno lepša je mladostna duša, ki v nedolžnosti stoji pred vsevidnim božjim očesom, neoskrunjena od diha greha, blesteča v svitu posvečujoče milosti. Tako je lepa, da nebeščani z dopadenjem zro nanjo, da Bog sam, ki je vendar s svojo vsemogočno voljo ustvaril vso lepoto nebes in zemlje, v sv. pismu vzklíka strmeč nad njeno lepoto. Tako veličastne so besede, ki z njimi Sv. Duh oznanja hvalo čiste duše, da bi morale biti z zlatimi črkami vdolbene na spomenike; vsak, ki jih vidi, naj jih bere in motri; posebno naj bodo zapisane v srcu mladine! »O kako lep je čist rod,« tako slovó te besede, »o kako lep je čist rod v slavi; zakaj njegov spomin je neumljiv; pri Bogu je znan in pri ljudeh. Ako je pričujoč, ga posnemajo, in ko odide, po njem hrepene, in vekomaj obhaja zmago, ker si je pridobil plačilo neomadeževanih bojov« (Modr. 4, 12). Niso li to krasne besede, besede iz ust Boga samega?

Sedaj bomo razumeli, zakaj se tudi cerkveni pisatelji nikdar ne utrudijo, kadar proslavljajo čisto žitje. Sv. Ciprian govori: »Čistost je najlepša cvetka na vrtu sv. Cerkve; ona je kras lepote, ljubkost milosti in imenitnejši del v krščanski čredi. Po nji cveto najlepší cvetovi v Cerkvi, in čim večje je število nedolžnih devic, toliko bolj tudi raste veselje te duhovne matere.« In sv. Frančišek Sal. piše: »Čistost je lilija med čednostmi; ona naredi ljudi skoro angelom enake. Nič ni lepo, kar ni čisto, in čistost človeka je nedolžnost.« Isti svetnik imenuje čistost »lepo in belo čednost, mal žarek iz raja«.

Pred leti je umrl v sluhu svetosti ubog župnik iz Arsa na Francoskem. In ta čista duša hvali čisto dušo tako-le: »Čista duša,« pravi, »je kot lep biser. Dokler počiva še v školjki na dnu morja, nihče ne misli nanj, da bi ga občudoval; ako pa ga pokažemo v solnčnem svitu, se blesti in vleče vseh oči nase. Tako je s čisto dušo, ki je pred očmi sveta skrita; nekoč se bo svetila pred angeli v solnčnem svitu večnosti. Čista duša je kot lepa roža; tri božje osebe stopajo z neba doli, da se radujejo njene lepote in vdihavajo njen prijetni vonj. V čisti duši je večna spomlad.« »Kako lepa je čista duša! Gospod je pokazal tako dušo sv. Katarini Sienski, in se ji je zdela tako lepa, da je dejala: 'Gospod, ko bi ne vedela, da je samo en Bog, pa bi menila, da je duša tudi bog'. Tako odseva iz čiste duše božja podoba, kakor solnce iz vode.«¹

Ako pa sv. pismo in ves cerkveni svet tako visoko hvali čistost, ako jo tako navdušeno slavi, ali ne bo neskončno osre-

¹ Riefarth, Leben des Pfarrers von Ars.

čevala dekleta misel, češ »tudi o meni veljajo te besede«? Saj trdi svetopisemski pisatelj: »Nobena cena ni vredna zdržne duše.« (Sir. 26, 20.)

Čistost pa prinaša duši tudi velik notranji mir. V sveti božični noči so nebeški krilatci peli nad betlehemskimi poljanami: »Mir na zemlji ljudem, ki so dobre volje!« Ta spev velja tebi, čista duša; zakaj ako čisto in brezmadežno živiš, si gotovo dobre, najboljše volje. Tvoja volja je namreč zedinjena z neskončno sveto voljo božjo; ti rada poslušáš glas svoje vesti, ki je odmev božje volje, in zvesto sodeluješ z božjo milostjo. Za plačilo dobiš obljubljeni mir. Duševni mir pa je pogoj tvoje prave sreče.

Nečistost nasprotno pa prinaša nemir in nepokoj, zmešnjavo in upor v notranjosti. S črnimi in strašnimi barvami slikajo sv. očetje to pregreho. Telesu jemlje moč, zdravje spodkopava, spomin slabi, temni razum, volji jemlje odločnost, duši plemenita čuvstva, vest mori, ime omadežuje, vodi uboštvo v hišo in odpira revščini duri in vrata. Oh, koliko src nespodobna strast britko vznemirja in jih tira semintja! Podobna so morju, ki je vihar bije, ki na njem divje drve valovi drug čez drugega in se strahotno lové. In tak človek, taka dekle naj bi bila srečna!

Srečna hiša, ki v nji vlada mir in ljubezen! Čisto življenje pa vzbuja v dekletu ljubezen do staršev, do bratov in sestrá, do tihega, mirnega družinskega življenja. Hčeri, dekletu, ki ohrani svojo nedolžnost, je lahko ljubiti starše in dolžnosti do njih zvesto izpolnjevati. Njeno srce je celo posvečeno Bogu in staršem, ki so ji za Bogom prvi in najbližji; jasno lahko berejo, kaj se godi v njenem srcu, saj jim nima ničesar skrivati. Otroško jim je njeno srce vdano in želi izpolnjevati njihove želje. Staršem delati veselje, je takega dekleta sreča in radost. Mala bolehnost matere ji dela skrb in jo nagiblje k postrežljivosti. O srečna hiša!

Kako vsa drugačna pa je navadno taka hči, ki je v svojem srcu vdana grehu in neredni strasti! Kako mrzlo, trdo in surovo često ravna z materjo, ki ji je dvajset in še več let izkazovala toliko ljubezen. Ne zmeni se več za solze, ki jih izsiljuje iz njenih oči, in globoke rane, ki jih seka njenemu srcu, in bridke njene skrbi je ne ganejo več! Kako ostudno bitje! In tako dekle naj imenujem srečno?

Ako čisto živiš v svoji mladosti, smeš upati, da si s tem pripravljáš tudi srečno prihodnjost. Za to moraš predvsem skrbeti! Tvoja lepa mladostna leta hitro, hitro minejo. Kaj ti potem hasni, ako si se nekaj dni in mesecev radovala, od marsikakega lizuna čula mnogo hvale, marsikak vesel praznik poskočno preživela, potem pa moraš morda trideset ali štirideset let v najtežji vesti zreti nazaj na svojo preteklost in izgubljeni raj, in živeti življenje, polno vsakovrstnih skrbi in bridkosti?

Kaj ti potem pomaga, ako si poslušala posvetnjake, ki njih brezbožno vabilo sv. pismo popisuje: »Pridimo in uživajmo pričujoče dobrote ter rabimo stvari hitro še v mladosti. Z dragocenim vinom in dišavami se polnimo in ne zamudimo cvetja svojega časa. Venčajmo se s cveticami, preden zvenejo; naj ne bo nobenega travnika, da bi ga ne prehodila naša sladnost. Nihče izmed nas ne boji ločen od naše slasti; povsod pustimo za seboj znamenja veselja, zakaj to je naš delež in naša usoda?« (Modr. 2, 6—9.) Ne tako, krščansko dekle, ne tako!

Misli marveč na to, da si zagotoviš srečno prihodnost, položi sedaj temelj zanjo; preživi čednostno svojo mladost. S tem si zaslužiš božje dopadajenje. Bog te bo vodil in razsvetljeval, da si svoj čas resno in previdno izbereš svoj poklic in da ti ga ne izbira slepota in zaslepljena strast. Potem te Bog blagoslovi, kakor je blagoslovil čistega egiptovskega Jožefa. Pa četudi tvoje zemske poti ne posuje z bogastvom, pa ti jo posuje z milostmi, z zadovoljnostjo, s čednostjo, tako da z upanjem nekdanj zreš smrti v oko. To je prava sreča!

Preostaja mi, da omenim še najboljši kos sreče, ki čaka čisto dušo, in to je večno plačilo, ki je je obljubil sam naš Zveličar rekoč: »Blagor njim, ki so čistega srca, ker bodo Boga gledali!« »Čiste duše,« pravi blaženi župnik iz Arsa, »bodo stale okrog Zveličarja v krogu; čim čistejše so živele na zemlji, tem bližje bodo pri njem v nebesih.« Sv. Janez pa jih je sam videl v skrivnem razodenju: »In so peli kakor nekako novo pesem, — in nihče ni mogel peti pesmi razven onih; — device namreč so. Ti hodijo za Jagnjetom, kamorkoli gre. Ti so odkupljeni izmed ljudi prvine Bogu in Jagnjetu, — zakaj brez madeža so pred sedežem božjim.« (14, 3—5.) In tja, krščanska dekleta, vas hoče pripeljati Marijina družba!

Ali naj sedaj še opisujem srečo čistega dekleta? Ne morem, ni potreba! Pojdi, pazi, bojuj se, okleni se Marijine družbe, saj delaš samo za svojo časno in večno srečo. Amen.

Anton Skubic.

Za obletnico sv. misijona.

Imam zoper tebe, da si svojo prvo ljubezen opustil. Raz. 2, 4.

Sv. Janez evangelist opisuje v prvem delu skrivnega razodenja stan sedmerih cerkev v Mali Aziji. V drugem poglavju se obrne v imenu Sina božjega na predstojnika sv. cerkve v Efezu, pohvali njegova dobra dela, njegov trud in njegovo potrpežljivost, potem pa mu reče: »Toda imam zoper tebe, da si svojo prvo ljubezen popustil.«

Nekaj podobnega leži tudi meni na srcu danes, ko je ravno obletnica sv. misijona v naši fari. Tudi jaz

moram zopet pohvaliti splošno vaša dobra dela, pa vaš trud in potrpežljivost, vašo vnemo in skrbljivost v sv. misijonu. Toda imam zoper vas, da ste svojo prvo ljubezen popustili. Zato tudi nadaljujem s sv. Janezom: Spomnite se tedaj, odkod ste padli, in delajte pokoro in opravljajte prva dela!

Da je vaša prva ljubezen, to je ljubezen do Boga in skrb za zveličanje duše, omrznila, to mnogim izmed vas pač očita lastna vest, o tem vam morem tudi jaz marsikaj povedati. Le povprašajte se: Kaj ste sklenili v sv. misijonu, in odgovorite, kako ste to izpolnivali. Iz odgovora na to bomo potem posneli potrebne nauke za prihodnost.

Začnimo v imenu Jezusovem!

I. Pred nekaj desetletji je prišel v Ameriko misijonar iz družbe oo. jezuitov, imenom Fr. Weninger. Ko gre nekega dne, končavši sv. misijon po ulicah velikega mesta, stopata pred njim dva moža, ki pa misijonarja ne zapazita. Prvi reče drugemu: O, kako sem vesel, da sem se udeležil tega misijona. Znano ti je, da sem šele nedavno prišel semkaj ter imam za vsakdanji kruh skrbeti svoji ženi in otrokom. Gospod misijonar nas je prvi dan tako krepko povabil, da se udeležimo misijona. Toda mislil sem si tisti trenotek, saj nikakor ne morem. Tedaj pa pridigar glasno zakliče: »Ti imaš eno samo dušo; duša izgubljena — vse izgubljeno, duša rešena — vse rešeno.« Te besede so mi šle skozi mozek in kosti. Rekel sem si, naj bo kar hoče, jaz se bom udeležil sv. misijona. In ko bi mi ti danes ponudil 5000 dolarjev namesto misijona, jaz bi jih ne vzel.

Predragi v Gospodu! Ko je bil pri nas ravno končan sveti misijon, tedaj bi tudi vi ne bili dali svoje sreče, svojega veselja, svojega miru, misijonske milosti še za tako visoko posvetno ceno, kajne? In danes vas vprašam: Ali ste se v teku leta tega večkrat spominjali? Ali še veste, kaj ste sklenili v zveličanskih dneh sv. misijona? Kako ste se tega držali?

Odgovor vaš, zdi se mi, se glasi: Sklenili smo, p o b o l j š a t i s e. Vidite, predragi, že v tem tiči nesrečna napaka vaših sklepov: Vaši sklepi so bili preveč splošni, preveč površni. Treba namreč sklepe na posamezne grehe obrniti in po dobri spovedi vsak teden, da vsak dan, ponavljati, treba zlasti še za tisti greh, katerega ste poprej storili največkrat, trdni sklep posebno v izkušnjavah ponavljati ter se na vso moč potruditi, greh v sebi s korenino zatreti.

Zato pa danes nikar tako splošno ne govorimo, ampak ozrimo se na nekatere grehe kar naravnost. Vprašam: Ali ste slovo dali sedmerim p o g l a v i t n i m g r e h o m? Ali ni bilo med vami nič več napuha, lakomnosti, nečistosti, nevoščljivosti, požrešnosti v zvezi s pijanostjo, ali ni bilo jeze v zvezi s kletvino, lenobe v zamudi dobrih del? Ali se ni nihče krivega storil takega izmed devet tujih grehov? Ali ni bil nihče dru-

gemu v grešno spodtiko, v globok padec? Ali se ni nihče pregrešil z grehi zoper Sv. Duha? Bog hoče, da bi ne bilo tako! Toda ne le malenkostno ste se pregrešili, neštetokrat pregrešili, ampak morda tudi smrtno, in kar je najžalostnejše, ta in oni je morda ostal po več mesecev v tako žalostnem in nevarnem stanu svoje uboge duše ali skoraj celo leto. Gotovo jih je tudi mnogo brez smrtnega greha, akoravno že več časa niso šli k spovedi; vendar, kje pa je ljubezen do Jezusa v najsvetejšem zakramentu? O ta mlačnost, o ta nehvaležnost!

Sploh pa poznam tri vrste grešnikov, izmed katerih se mnogi niso poboljšali prav nič. Kateri so v teh treh vrstah?

Prvič so priložnostni grešniki, drugič grešniki iz navade, tretjič trdovratni grešniki.

a) V prvo vrsto spadajo tisti grešniki, ki so v bližnji grešni priložnosti, t. j., katerim je kaka zunanja stvar, oseba ali reč v spodtiko, da se pregreše, ali pa so prostovoljno v taki veliki nevarnosti, da vsled teh zunanjih okoliščin greše. Katekizem nas pa uči: Kdor se v verjetno nevarnost, smrtni greh storiti, prostovoljno poda ali prostovoljno v nji ostane, on že s tem smrtno greši. Nekaj zgledov iz življenja naj vam to pojasni.

Ti si bil pred misijonom vdan pijančevanju. Prišel si k spovedi in se skesano spovedal svojih grehov, ki so te večkrat ponižali celo pod neumno žival. Pri sv. misijonu si dobil odvezo, ker si obljubil, resnično se poboljšati. Toda, ali si ostal zvest svoji obljubi? Nisi ostal; prav kmalu si prelomil svoj trdni sklep, in sicer zakaj? Zato, ker se nisi izognil bližnji grešni priložnosti, in ta je zate — krčma. Kar mimo nisi mogel, zato si zopet prejšnji pijanec.

Prišel si k spovedi v sv. misijonu tudi ti, ki si bil zapleten v pregrešno znanje. Pa tudi ti si bil ves skesan ter si obljubil, izpremeniti svoje življenje tako, da ne boš imel nobene zveze več z osebo, ki ti je bila tolikokrat v spodtiko. Toda ti si se zopet lahkomiselno shajal z dotično osebo, šel v dotično hišo, ali tisto osebo peljal v krčmo ali na ples, pa priložnost je storila zopet tatu, alkohol je pomagal, in ti si sebi in oni osebi ukradel ali oropal posvečujočo milost božjo. No, morda si bil pa ti zapeljan, ker se nisi ne le varoval bližnje grešne priložnosti, ampak jo celo iskal. Kako svari sv. pismo pred zapeljivkami? »Ne glej zapeljive ženske, daleč od nje si naredi pot, in ne bližaj se durim njene hiše.« (Modr. 5, 2, 8.)

Prišel si k spovednici tudi ti, ki si vdan igranju za denar. Opravil si sv. spoved, ker si obljubil, da odslej ne boš več denarja tako neumno zapravljjal, tako časa Boгу kradel, se vsled tega hudih strasti, ki so z igro rade v zvezi, lažje varoval, strasti, ki so te zapeljavale, da si klel, se rotill, goljufal, zane-marjal božjo službo, zlasti krščanske nauke, da si zanikarno delal. Toda ti se nisi izogibal prejšnjim tovarišem, niši se

naredil gluhega, ko so te vabili na igro, in vsled tega si postal zopet taisti strastni igravec in zanikarnež v skrbi za svojo dušo. Podobno je s ponočnjakom in pretepačem.

Tako bi vam mogel našteti še več priložnostnih grešnikov, tudi takih vmes, katerim je slab, prepovedan časopis ali pohujšljiva knjiga bližnja grešna priložnost, kar je vzrok, da so postali neznajni katoličani, da so brez ljubezni do svoje duhovne matere sv. katoliške Cerkve ter vlečejo z njenimi najhujšimi nasprotniki v zasebnem in javnem življenju.

b) Druge vrste grešniki, ki se niso tudi po misijonu izpreobrnili, so grešniki iz navade. Kateri so pa ti? To so tisti, kateri so si z večkratnim ponavljanjem enega in ravno tistega greha nakopali veliko dušno slabost in strastno nagnjenje k grehu, ter si pridobili neko posebno lahkoto, ob vsaki priliki ali izkušnji ravno ta greh zopet storiti. Medtem, ko je priložnostnega grešnika bolj neka zunanja prilika, zunanje vabilo zapeljalo v greh, pa je grešnika iz navade zlasti tisto veliko nagnjenje k grehu, katero si je pridobil po večkratnem ponavljanju pregrehe, zapeljalo v greh. In ako so grešniki iz navade bili že poučeni o hudobiji in nevarnosti tega greha, so izvedeli pomočke zoper dotične pregrehe ter obljubili poboljšanje, pa so vendar ta greh ravnotako ali skoraj ravnotako zopet storili, jim gre žalostni pridevek povračljivih grešnikov. Sv. Alfonz Ligvorij uči: »Če kdo greh v dejanju stori petkrat v mesecu, in če med posameznimi grehi preteče nekoliko časa, je to že grešna navada; pri grehih zoper sveto čistost še tolikega števila ni treba k grešni navadi.«

Ako se človek grešni navadi močnodušno, srčno ne postavi nasproti, vkorenini in utrdi se greh v njem tako, da mu postane po domačem pregovoru železna srajca. Tak človek postane suženj svoje grešne navade, ki ga ima kakor priklenjenega. Tako n. pr. se navadi kdo tako kleti, da že ne more izpregovoriti skoraj nobene besede, ne da bi zraven ne zaklel ali se pridušil. Nekateri se navadi tako lagati, da se že več ne čuti, kdaj se zlaže. Tretji se navadi tako nesramno govoriti, da vsak pogovor brž zasuje na nespodobne reči. Tako se zopet kdo drugi navadi ljudi slabo presoјati tako, da o vsakem slabo misli, četudi ni prepričan o vzroku tega. Med grešnike iz navade spadajo tudi tatje, pred katerimi ni varna nobena reč, ne denar, ne obleka, ne orodje, ne drva, ne stelja, ne poljski pridelki, ne sadje. Sem spadajo goljufi, ki pri vsaki kupčiji ali prodaji skušajo bližnjega ukaniti. Kam pa spadajo tisti sinovi in hčere, ki so po sv. misjonu ravnotako neubogljivi, svojeglavni, vlačugarski, kakor poprej? Gotovo spadajo v prokletstvo četrte božje zapovedi. Kam naj pa štejem tiste zakonske može, očete, kateri grdo in neusmiljeno ravnajo s svojimi ženami, ter jih pijani hudo zmerjajo in pretepajo celo pričo otrok? Ali ne bomo

takih trdosrčnežev in pohujšljivcev šteli med povračljive grešnike najhujše vrste?

c) Kateri so tretji, ki se nikakor niso poboljšali ne v misijonu, ne po misijonu? To so trdovratni, zakrknjeni grešniki, ki so jim bile pri misijonski ali drugih spovedih naložene gotove dolžnosti kot pogoji svete odveze.

O teh veljajo besede sv. pisma: »Če more zamorec svojo kožo izpremeniti, tedaj boste tudi vi mogli storiti dobro, ko se boste hudega navadili.« (Jer. 13, 23.) Prerok je hotel s tem reči nekaterim judom: Kakor zamorec ne more obeliti svoje črne kože, tako tudi vi ne boste opustili malikovanja, katerega ste se navadili. Vprašam: Ali ni kakor malikovanje, ako si nekemu grehu ali kaki prepovedani reči tako vdan, da nikakor ne odstopiš od tega? Ali ni večja tvoja ljubezen do tega malika, kakor do Stvarnika, kakor do svojega Odrešenika, ki je zate prelil vso svojo kri?

V to vrsto spadajo tisti, ki so storili svojemu bližnjemu kako škodo na premoženju ter imajo po spovedi vestno dolžnost, škodo popraviti, tuje blago povrniti, pa vkljub svojemu zagotovilu tega ne store, akoravno bi mogli. Njih malik je mamon, ki ima tako močen vpliv na srce tatu ali goljufa, da se od njega kar ne more ločiti. So pa tudi tatje časti in dobrega imena, ki ostanejo še po sv. spovedi trdovratni. Tatovom posvetnega blaga ne pusti neredna ljubezen do premoženja ali lakomnost, da bi vrnili krivično blago in, kolikor se da, popravili storjeno škodo, tatovom časti in dobrega imena pa napuh ne dovoli ponižati se ter popraviti, če je mogoče, na duhovnem blagu storjeno škodo.

Posebno trdosrčni so pa dostikrat tisti, ki so si v sovraštvu. Kjer se nastani satan razpora, tam ga ne prežene deset angelov. Zakaj on zna srca tako obrniti, da si celo najbližji sorodniki nočejo odpustiti. Satan razprtij napolni srca s tolikim sovraštvom, da si taki ljudje niti v očigled smrti ne odpuste. Kdor živi v takem sovraštvu ter celo pravi, da bližnjemu ne odpusti nikdar, greši smrtno, kolikorkrat tako v resnici misli ali reče. Takega nespravljljivca nepretrgana vrsta smrtnih grehov tako zastrupi, da mu milost božja skoraj ne more blizu. In taka sovraštva, započeta večkrat iz prav malenkostnih vzrokov, niso prav redka. Pri takih ne pomaga ne glas misijonskega zvona, ne prigovarjanje prijateljev, ne svarila pridigarjev, celo zažugana večna kazen ne. Res se zgodi, da ta ali oni reče pri spovedi, da odpusti svojemu nasprotniku, toda kakor hitro ga zagleda, se že zopet začne v njegovem srcu kuhati taka jeza, da mu ne pusti ne ga pozdraviti, še manj, da bi ga prosil odpuščanja.

Taki trdovratneži so opravili božjeropno spoved in sveto obhajilo. Oj, žalostno, prežalostno! Ali ni to greh zoper Svetega Duha: V nespokornosti trdovraten ostati? Tu je treba tako-

rekoč čudeža božje milosti. Sv. Bernard pravi: »Noben trdovratnež se še ni zveličal, razen da se ga je Bog usmilil ter njegovo kamenito srce spremenil v meseno.«

Ali je še četrta vrsta grešnikov? Je. Menim tiste redko sejane, ki se misijona sploh niso udeležili in ga morda še obsojali, pa so obsodili le sami sebe. O teh danes nobene besede razen Jezusove: »Iskali me boste, in me ne boste našli.« (Jan. 7, 34.)

Tako smo tedaj videli, kaj ste pri misijonu sklenili in obljubili, videli tudi, česa potem mnogi niste spolnili. Pač bi mogli sedaj tožiti gg. misijonarji in domača duhovščina z besedami Jeremijevimi: »Ozdravljali smo Babilon, pa se ni ozdravil; ... do neba sega njegovo obsojenje, in do oblakov se je povdignilo.« (51, 9.)

Hkrati, ko ste obljubili grešnemu življenju dati za vselej slovo, ste tudi dali upanje čednostnega življenja, upanje večje nadnaravne ljubezni. A polagoma se je ljubezen do Boga v mnogih srcih ohladila, je zadremala, je zaspala. Postali ste zopet mlačneži in marsikdo velik grešnik. »Imam zoper tebe, da si svojo prvo ljubezen popustil« — popolnoma.

II. Zato nastane sedaj nadvse važno vprašanje: Kaj storiti v prihodnje? Kaj storiti brez odloga? Odgovor na to najdemo v listu sv. apostola Pavla do Rimljanov, kjer tudi nam kliče: »Bratje, vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo. Vrzimo torej od sebe dela teme, in oblecimo orožje svetlobe.« (13, 11. 12.) Podobno nas vzbuja apostol v listu do Efežanov: »Zbudi se, kateri spiš, in vstani od mrtvih, in razsvetlil te bo Kristus.« (5, 14.) In sv. Janez v skrivnem razodenju, kakor sem bi omenil že v uvodu, opominja: »Spomni se tedaj, od kod si padel, in delaj pokoro in opravljaj prva dela!« Da, opravljaj prva dela, misijonska dela, pa kako?

a) Prvič moraš biti prepričan, da ti je neobhodno potrebno vzbuditi se ter vstati iz grešnega spanja. Ali mar nisi grešnik? Ali veš, kaj pravi sv. Janez? »Ako rečemo, da nimamo greha, sami sebe zapeljujemo in resnice ni v nas.« (I. 1, 8.) Ali mar hočeš poboljšanje, pokoro odlašati še na leta? Ali si mar ti gospodar let in življenja? Ali hočeš morda na smrtno posteljo odložiti pokoro? Ali si dogovorjen z Bogom, da boš imel dovolj časa na bolniški postelji se spokoriti? Ali veš tudi, da boš voljan tedaj popolnoma se odtrgati od greha? Ali se zaneseš tudi, da bo Bog tvojo bolno in morda prav kratko pokoro sprejel za dobro? Ali bi ne bilo to predrzno zaupanje v božjo milost? Torej ti kličem z besedami sv. pisma: »Danes, ko slišite glas Gospodov, nikar ne zakrknite svojega srca, (Ps. 94, 8.) ker ob uri, ko se vam ne zdi, bo Sin človekov prišel« — k sodbi. (Luk. 12, 40.)

b) Drugo, kar ti je treba, ako hočeš gotovo rešiti svojo neumrjočo dušo, je, da imaš pravo zaupanje v Boga.

On ti hoče in more pomagati s vojo milostjo, samo, ako tudi ti hočeš. Greh zoper Sv. Duha je: predrzno v božjo milost grešiti, greh zoper Tolažnika Sv. Duha je tudi: nad božjo milostjo obupati. Vedi pa, ljubi kristjan, da je sedaj, da je v tem življenju čas milosti, ko vedno še velja beseda Gospodova pri preroku Ezehielu: »Kakor resnično jaz živim, nočem smrti grešnika, temveč, da se hudobni vrne s svojega pota in živi.« (33, 11.)

c) Tretjič pa je treba, da vnovič storiš trden, resničen in odločen sklep poboljšanja, zlasti v tistih rečeh, radi katerih ti vest največkrat kaj očita. Treba ti je na vso moč truditi se, da se varuješ greha in grešnih priložnosti ter vse storjene krivice po možnosti poravnas. Govori s psalmistom: »Rekel sem pa: Sedaj začnem.« (76, 11.)

Kako mogočen je tak junašk sklep! Sv. Avguštin pravi: »Vsak dan vidimo ljudi, ki živé, ko so opustili najgrše navade, potem pobožnejše, kakor tisti, ki so se pohujševali nad njihovim življenjem.« Sv. Avguštin sam nam je očividni dokaz, kakšen sad obrodi junaški sklep resnične spreobrnitve. Kako globoko je padel, ko se je bil vdal napuhu, krivoverstvu, rotnju, nečistim strastem! Toda Bog ga je razsvetlil po prej navedenih besedah sv. Pavla iz lista do Rimljanov in naslednjih: »Kakor podnevu pošteno bodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nevoščljivosti, temveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa.« (13, 13. 14.) Dolgo je že zdihoval v grešnih vezeh, ki so ga oklepale tako trdo, sedaj pa je naenkrat dobil popolno prostost, in s katerim sredstvom? Z resno, odločno voljo. Svoje velike zmote in grešne blodnje je iz ponižnosti in iz spokornega duha popisal v posebni knjigi, kakor v svarilo poznejšim rodovom, tako tudi v dokaz božjega neskončnega usmiljenja.

č) Kaj ti je, ljubi kristjan, za rešitev duše še potrebno? Gotovo dobra spoved, morda za ves čas od zadnjega sv. misijona. Treba ti je spovednika natančno ubogati in trdni sklep zvesto spolnovati. Treba ti je vredno prejeti sveto obhajilo, pa ne samo enkrat v teku dolgega časa, ampak pogostokrat, seveda v stanu posvečujoče milosti božje. Treba ti je več molitve, treba, da pobožnejše moliš presv. Srce Jezusovo, se rad udeležuješ molitvene ure in da se prečisti Devici Mariji in svojemu angelu varihu priporočaš dan na dan. Potrebno ti je besedo božjo rajše poslušati in stanovske dolžnosti zvesteje spolnovati. »To namreč je volja božja, vaše posvečenje.« (I. Tes. 4, 3.)

Sklenem današnjo pridigo z znano dogodbo iz Jezusovega življenja, kakor jo beremo v evangeliju sv. Lukeža (10.): »Glej, neki učenik postave je vstal, kateri ga skuša in reče: Učenik, kaj naj storim, da bom zadobil večno življenje? On pa mu je rekel: Kaj je v postavi pisano? Kako bereš? On je odgovoril

in rekel: Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči, in iz vse svoje misli, in svojega bližnjega, kakor sam sebe. In mu je rekel: »Prav si odgovoril, to stori, in boš živel.« Torej ti rečem, dragi kristjan: »Pojdi, in tudi ti tako stori!« (Luk. 10, 37.) Amen.

V. Bernik.

Sv. Janez Krstnik in krščansko moštvo.

1. Sv. Janez Krstnik je mož vere.

»Hvalimo sloveče može«, berem v sv. pismu. (Sirah 44, 1.) Sam Sv. Duh hoče, da proslavljamo slavne može, ne samo take, ki so padli v boju za dom in cesarja, pač pa predvsem take, ki so se odlikovali v boju proti zlobnemu duhu, hudemu nagnenju in hudobnim ljudem. Slaviti moramo po želji Sv. Duha može vere, verskega življenja, značajne može, skratka može krščanskega mišljenja in življenja. Vprašam vas, cenjeni možje, kako je mogoče molčati o takih slavnih možeh v časih, ko tako manjka krščanskih mož? Ali moremo biti tihi v dobi, ko se vedno bolj in bolj zmanjšuje število mož, ki se zavedajo verskih dolžnosti — svojega svetega poklica? — Da! o poklicu krščanskega moštva v naših za vero in Cerkev tako žalostnih časih hočem govoriti jasno in pristočno.

Tak slaven mož, ki vsled možite vere, čistega življenja in zdržnosti zasluži vso pohvalo, je sv. Janez Krstnik — predhodnik Jezusov, prerok, mučenik in domoljub. — Poklic Janezov je tudi poklic krščanskih mož. Sv. Janez Krstnik je mož vere. — To je njegova prva in najvažnejša dolžnost. To je pa tudi najpotrebnejša in najplemenitejša dolžnost krščanskih mož. To je vaš prvi poklic!

Angel takole govori o poklicu in značaju Janezovem njegovemu očetu Cahariju: »Vesel boš in bodeš od radosti poskakoval in mnogi se bodo veselili Janezovega rojstva. Zakaj velik bode pred Gospodom, vina in močne pijače ne bo pil ter bo že v materinem telesu napolnjen s Sv. Duhom. Mnogo izraelovih otrok bo izpreobrnili k Gospodu, njihovemu Bogu. In pojde pred njim (Kristusom) v duhu in moči Elijevi, da obrne srca očetov k otrokom (t. j. duha očakov Abrahama, Jakoba prinese svojim rojakom) in neverne k modrosti pravičnih, da pripravi Gospodu popolno ljudstvo.« (Luk. 1, 14—17.)

V teh besedah ni izražen samo poklic in značaj Janezov, temveč tudi poklic in značaj krščanskega moštva. Vprašam vas, cenjeni možje, kakega sina se veseli veren oče? Vsi mi boste rekli: v e r n e g a. Kak mož je velik pred Gospodom? Gotovo, da le mož vere. Kak mož je sposoben, da izpreobrne svojega versko mlačnega soseda? Kak mož je zmožen, da

izpreobrne neverne? Vsi bode z menoj odgovorili na to vprašanje: Samo možje vere morejo kaj takega storiti.

Ob vsaki priliki pokaže sv. Janez Krstnik svojo vero v Boga, v desetere božje zapovedi, v čednosti, ki so potrebne zlasti možu. — Tam doli blizu izliva reke Jordana v Mrtvo morje nastopi mož približno 29 let star. Ljudje ga ne poznajo, pa vendar ga ljubijo, se zbirajo okrog njega, ga verno poslušajo in delajo pokoro. Mož vere vpliva na ljudska srca s svojo gorečnostjo, odločnostjo in prostodušnostjo. Tu pred množico pkaže sv. Janez Krstnik svojo vero.

»Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo . . . Storite vreden sad pokore . . . Jaz sicer vas krščujem v vodi k pokori. Oni, ki pride za menoj, je močnejši, kakor jaz. Nisem vreden, da bi mu odvezal jermena njegovih čevljev.« (Mat. 3, 2. 8. 11.) To je prvo pričevanje Janezovo, v katerem uči, da je Jezusov nauk božji, da je potrebno, da se vsi pripravijo za ta božji nauk — za krščanstvo. Ali tudi vi, ljubljeni možje, pripoznate, da je vera, v kateri ste bili poučeni in vzgojeni, potrebna in da je božji nauk. To božje kraljestvo, o katerem govori sv. Janez, je med vami. Vsaj ste bili, krščanski možje, krščeni, poučeni in vzgojeni od svojih staršev v tej sveti veri. Priznavajte jo tako kot sv. Janez Krstnik.

Zopet vdruči prizna sv. Janez vero v Jezusa Kristusa. Ker ni prosil dovoljenja pri judovskem zboru za svoje poučevanje, odpošljejo Judje levite in duhovnike vprašat Janeza, »kdo je in kaj uči«. Morda je nevaren. Mož ni prav nič nevaren javnemu redu in vendar, kako skrbno poizvedujejo, kakor da bi bil Janez hudoben človek. — Vprašali so Janeza, kdo je? Povedal je: »Jaz nisem Kristus?« Odposlanci so mislili, da je Janez Kristus sam, ali vsaj Elija ali kak drug prerok. Zato so ga vprašali dalje: »Kdo si pa, da odgovorimo onim, ki so nas poslali? Kaj praviš sam o sebi?« Reče: »Jaz sem glas vpijočega v puščavi: pripravite pot Gospodu, kakor je dejal Izaija.« (Jan. 1, 19—23.)

Sv. Janez Krstnik je v resnici mož, kot se vidi iz tega govora. Zaveda se svojega poklica: B o d i m o ž , b o d i m o ž v e r e ! Tako ravna tudi krščansko moštvo v zasebnem in javnem življenju. Tudi vas povprašujejo: Kdo si? Ali si naš? vpraša svobodomislec. Odgovori: jaz sem Kristusov! Vpraša te: »Ali boš naročil ta časopis.« Vprašaj ti najprej, kakšen je, o čem piše, kaj mu je namen, ali govori proti veri, Cerkvi, duhovščini ali napada krščanske može? Če ti nasprotnik vere odgovori: »da«, potem odgovori ti odločno: »ne! Takih časopisov ne maram v svojo hišo! Če te povprašajo, koga boš volil. Odgovori: »Jaz poznam le Kristusovo ali versko stranko!«

(Dalje.)

Pogled na slovstvo.*

A.

1. Čas. Znanstvena revija Leonove družbe. Urednik Dr. Aleš Ušeničnik. Letnik V. Ljubljana, 1911. Str. 480. Tisk Katoliške Tiskarne.

Ko je leta 1897. jel izhajati kot revija „Leonove družbe“ „Kat. Obzornik“, predhodnik „Časa“, je zapisal sedanji presvetli tržaško-koperski škof, mons. dr. Andrej Karlin, v našem listu med drugim tudi te besede: „Želeti je, da se zbere — in upajmo, da se to tudi zgodi — okrog „Leonove družbe“ vse razumnštvo slovensko, ki misli katoliško, ter tako povzdigne „Leonovo družbo“ na vrhunec duševnega delovanja katoliške inteligence po Slovenskem. Kajpada so v ta krog poklicani v prvi vrsti naši duhovniki. Po svojih študijah in po svojem zvanju naj bi kot čuvaji sijonski visoko dvigali zastavo vere in vede, kažoč pravo pot v vednostnem umovanju in raziskavanju in svareč pred pogubnimi načeli lažive. Nujno je potrebno, da se združijo vse sile duševnega življenja v „Leonovi družbi“, ki počuj in pojasnjuj krščansko vedo, svari in brani pa pred raznimi pogubnimi teorijami, ki dandanes z vso silo zahtevajo zase znak eksaktne vede.“ (Duh. Past. I. 1897, str. 287.)

Vso dolgo dobo štirinajstih let smo imeli v „Katoliškem Obzorniku“ in imamo sedaj v „Času“ vzorno revijo, ki je popolnoma izpolnila gori navedene nade, „ki nam je kazala pravo pot v vednostnem umovanju in raziskavanju in svarila pred pogubnimi načeli lažive.“ Zlasti moramo pa povdarjati, da imenovana revija vedno z enako vneto izvršuje svojo plemenito nalogo, in da vsak letnik, da, vsak zvezek kaže nov napredek. Kako aktualna je n. pr. temeljita urednikova razprava „Največja slabost našega časa“. (Čas, V. I. 1911, str. 433—452.) V njej kaže dr. Aleš Ušeničnik pozitivizem kot največjo slabost naše dobe; z izredno globokoumnostjo zasleduje vpliv pozitivizma v znanstvu in v življenju ter opozarja na refleks pozitivizma na nas katoličane. In zlasti v tem oziru kaže pisatelj na veliko nevarnost pozitivizma. „Vpliv pozitivizma je, da tuintam katoliška akcija mora v ozadje za politično, za gospodarsko; vpliv pozitivizma je, da se izgublja v duhovih zmisel za veliki pomen molitve in milosti. Vplivi pozitivizma se poznajo v poetiki in literaturi; v filozofiji, sociologiji, estetiki, umetnosti. Poznajo se v javnem in zasebnem življenju.“ (I. c. 452) — Dolžnost duhovnikov in katoliške inteligence je, da take in podobne razprave zlasti dobro prouče in po njih uravnavajo svoje delovanje.

„Čas“ obravnava vprašanja iz vseh panog znanstva, zlasti pa goji verstvo in filozofijo, sociologijo, umetnost in estetiko in literaturo. V krogu njegovih sotrudnikov je lepa vrsta pisateljev-strokovnjakov, laikov in duhovnikov, glavno delo pa ostane uredniku, monsignoru dr. Alešu Ušeničniku, ki je povzdignil revijo „Čas“ na tako višino, da bi delala čast tudi drugim, večjim narodom.

Ne sme biti pač duhovnika, ki bi ne bil naročnik „Časa“ in bi ne podpiral „Leonove družbe“, ki je „falanga kraljestva resnice in luči zoper moči tem, zmoto in laž.“ — „Čas“ izhaja po desetkrat na leto; naročnina — 7 K — se pošilja na „Leonovo družbo“ ali „Čas“ v Ljubljani. A. S.

2. Gospodinjstvo. Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Šolam in gospodinjam sestavila S. M. Lidvina Purgaj, voditeljica „Gospodinske šole“ v Ljubljani. Str. 201. Z mnogimi podobami. V Ljubljani, 1911. Založila Katoliška Bukvarna. Natisnila Katoliška Tiskarna. Cena broš. K 2'20; vez. K 2'80, po pošti 30 vin. več.

Vsakdo ve, da je dobra, modra in skrbna gospodinja blagoslov in sreča vse hiše, nemarna, slaba gospodinja pa nje največja nesreča. Mnoga hiša ne bi propadla, da jo na „treh oglih“ podpira krepka gospodinja. Za vsak stan, za vsako opravilo pa je treba skrbne priprave. Zato se je

* Mnogo poročil o knjižnih novostih smo morali odložiti za II. zvezek.

vsakdo, ki ima ljubezen do svojega ljudstva, razveselil knjige, ki bo učila slovensko ženstvo dobrega gospodinjstva. Strokovna kritika o knjigi je jako ugodna in povdarja zlasti nastopne prednosti: „Knjiga je sestavljena na podlagi najzanesljivejših teoretičnih in praktičnih izkušenj, kajti izšla je iz krogov, ki so vzor večšega gospodinjstva. Pisateljica, dolgoletna upraviteljica velikega zavoda z obsežno ekonomijo in istočasno učiteljica in voditeljica gospodinske šole, ima za seboj preobilo teoretičnih in praktičnih izkušenj, ki jo skozinskozi usposabljaajo za sestavo te prepotrebne strokovne knjige. — Knjiga obravnava izključno vse panoge, kjer mora biti dobra gospodinja doma, kakor n. pr., živinorejo, sadjarstvo, mlekarstvo, vzgojo otrok, šivanje in urezovanje oblek, vrtnarstvo, perutninarstvo itd. ter je opremljena tudi z mnogimi nazornimi slikami. Knjiga ima tudi dodatek, ki se tiče zdravilstva in postrežbe bolnikov; ta dodatek je spisal dr. Fran Dolšak, praktični zdravnik v Ljubljani. — Knjiga je vsestransko tako dovršena, da si dobre, v vsakem oziru izvedene gospodinje brez nje kar misliti ne moremo, kajti na podlagi dolgoletnih izkušenj napisana navodila bodo slovensko gospodinjjo rešila iz vsake zadrege in knjiga ji bo ob kočljivih ter važnih prilikah pomagala kot izkušen, zaupen svetovalec. — Pred natisom se je knjiga predložila deželnemu odboru in pregledali so jo največje strokovnjaki, ki so podpirali pisateljico s svojimi izkušnjami in nasveti in jo vzpodbujali k vztrajnemu delu.“

Kjerkoli je prilika, naj se opozori, da za izobrazbo dorasle ženske mladine, žen in gospodinj ni pripravnejše knjige kakor je „Gospodinjstvo“.

3. **Ksaver Meško: Mladim srcem.** Prvi zvezek. Ilustroval Šaša Šantel. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu, 1911.

Ljubeznjiva knjižica po obliki in vsebini; skrbno opremljena v sliki in pripovedi. Meško pač zna prodreti v globine človeškega srca; celo v tako skrivnostipolne globine otroške duše. Kakor na dlani je tu pred seboj to zračno in mračno življenje Vančkov in Cenckovo in Martinkovo v vsej svoji naivnosti, skrbi in neugnanosti. Človek mora vzljubiti to dečad. Kako bo šele mladina rada brala ta zvezček, ko ga celo odrasel človek težko odloži iz rok. Dvakrat težko: ker ni obsežnejši, in pa — ker se ob njem nevede zatopiti v dni, ki so bili in jih ni.

Josip Volc.

4. **Troje povesti.** Spisal Ivan Cankar. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu, 1911.

Da ne pólje v teh povestih kri naših ljudi, bo razumel vsakdo, kdor pozna Cankarja. Slabiči in sanjači, kakršnih ne premore nikjer nobena globel in noben kot našega ozemlja. Nič moštva, nič junaštva, nič vedrega veselja; neka bridkosti in obupa prenasočena atmosfera. Cincanje in gogovanje od sklepov do obupa in od obupa do sklepov, da ima čitatelj končno res sočutje s temi neobglenimi, čenčavimi ljudmi. — V formi pa je pokazal Cankar mojstra pač tudi v teh povestih. Prva „Zgodba o dveh mladih ljudeh“ opisuje nezgode in bridkosti dveh (seveda zaljubljenecv), ki gresta iskat sreče: on v Ameriko, ona v mesto. Originalno je zamišljeno, kako si dopisujeta... Konec je pa slaboten. — Druga povest „Krčmar Elija“ je misteriozno slikovita in strahovita. Pijavka-žid in njegov mefisto ugonabljata premožno selo. Kako ti ljudje pišejo, zapravljajo in se pobijajo, je že neverjetno, a ni nemogoče. Rešitev pripravlja mladina — zaljubljena seveda. Povest je videti protialkoholne tendence, a če jo bo narod razbral?! — Tretja „Zgodba o Šimnu Sirotniku“ je karikatura à la „Kozlovska sodba“, a vsebuje mnogo bridkih resnic. Nedvomno bo ljudstvu zelo ugajala. Pisana je res z nenavadnim humorjem in zgočim sarkazmom. „Postava je postava — fiat iustitia, pereat mundus.“ — Sliče v zvezku so pa prav primerne, da jih bodo vaški paglavci brez truda kopirali.

Josip Volc.

5. **Koledar Družbe sv. Mohorja za l. 1912.** Str. 208.

Prvi daljši spis v koledarju je: „Zlata krona“, napisal Ivan Česnik. Pisatelj je dobro znan že iz lanskega koledarja. Pripoveduje sicer mično, a „ljubezenskih“ izrazov in dokazov je malo preveč. O vilah bi bilo

treba ljudstvu več pojasnila. — Kratki popis Leona Tolstoja nam podaja poglobitve nauke tega znamenitega moža. — „Grogov Grog“, obraz s slovenskih hribov. Tu se prav podrobno riše kmetsko življenje in delovanje, a bati se je, da bi marsikdo ne odložil poprej knjige, ker tako dolgo ne pride do poglobitvega dogodka. Namenilnika ne pozna ne pisatelj, ne korektor, sicer bi ga ne pogrešili več kot desetkrat; s predlogi je tudi boj. — „Rejenka“. — Povest. Spisal dr. Ivan Pregelj, naš znanec izza par let. Dobra povest, ki poseže prav v današnje socialne razmere. V prvem stavku je pač škratek nekaj odščipnil. — Kaj je katoliški župnik? Odgovor na to iz ust bivšega protestanta naj bi prebrali in prevdarili vsi tisti, ki imajo za katoliškega župnika le zbadljive in porogljive besede. — „Trebušnik na dunajski lovski razstavi“. Spisal Janko Mlakar. Nastopijo že znane osebe iz prejšnjih družbenih knjig, ki govore tudi „lovsko latinščino“. — V članku „Stare umetnine“ je premalo opisovanja. — Avstrijski mornarji v Sveti Deželi. Spisal dr. M. Ehrlich. Prejšnji vodja avstrijskega hospica v Jeruzalemu tu kratko poroča o avstrijskih romanjih v Sveto deželo, posebej omeni slovenskega romanja, zasti pa še povdarja, kako izpodbudno so se vselej vedli avstrijski mornarji na svetih krajih. — Slike iz zadnje rusko-poljske revolucije: Na ognjenih tleh (spisal dr. Leopold Lénard) so kakor zanimive, tako presenetljive, četudi jih je tako dolga vrsta, da bi lahko napolnile kake male Večernice. Žalostno, da so pri naših severnih bratih kar čele organizacije možkih in ženskih, ki nočejo poznati božjih zapovedi, najmanj 5. in 7. Parkrat se pisatelj ponavlja, ker je pripovedovanje le predolgo. — Profesor Josip Apih. Životopis. Spisal dr. Franc Kotnik. Značilen sestavek in zares škoda tako nadarjenega in marljivega učenjaka in pisatelja. — Prevrat v Lizboni. Tu bi bilo vsaj nekoliko omeniti tudi o daljnih in bližnjih vzrokih prevrata. — Rajni Radeckijev veterar Martin Kušlan, rešitelj zastave 17. pešpolka. Speminska črtica. Sestavil prof. M. Pirnat. Povod ogrskim puntom bi imel biti omenjen.

Med temi spisi so potresene tudi mnoge pesniške cvetke Meškove, Neubauerjeve i. dr. Poslednjega „laž in resnica“ se prilega tudi Slovencem, ne le Sremcem. Podob je želeti v koledarju več, seveda le dobrih in primernih, pa ne te vrste, kot je na str. 17. Misijonskih poročil pogrešamo; tolažimo se s celim vezkom prihodnje leto. „Glasnik“ obeta za prihodnje leto 6 rednih in 2 izredni knjigi, ne sicer več v zameno, pač pa proti doplačilu. Izredne knjige proti doplačilu se v zadnjih letih vedno bolj kopičijo v veliko težavo poverjenikom: Saj bi zadostovalo po 6 rednih knjig, za druge bi se pa počakalo leto dni. Namesto, da bratovščina izmetava denar za izdajo in ilustracije romanov in preveč zaljubljenih povesti, naj bi izdala brez doplačila vezane druge Slovencem potrebne knjige. — Veseli nas, da je odločil zopet 5. dan marca kot zadnji rok. Popolni imenik Mohorjanov pričakujemo odslej vsako leto!

V. B.

B.

1. **Johannes der Täufer von dr. Alois Konrad.** Graz und Wien 1911 Verlagsbuchhandlung Styria. (IV + 292, 8°) K 5.

Za nagrado, katero je pred par leti razpisal odbor Lackenbacherjeve ustanove na dunajskem vseučilišču za spis: *Vita et activitas beati Joannis Baptistae secundum sacram Scripturam et traditionem exponatur* sta se potegovala dr. Teodor Innitzer in dr. Alojzij Konrad.

Prvenstvo je prisodil odbor sicer Innitzerju, a je odlikoval tudi Konradovo delo, ki je tudi ravnokar izšlo z naslovom: *Johannes der Täufer von dr. Alois Konrad, k. k. Religionsprofessor an der Staatsrealschule in Knittenfeld. Eine von der Wiener Universität ausgezeichnete Schrift.* Graz und Wien, 1911. Verlagsbuchhandlung Styria.

Ta knjiga je za polovico manjša od Innitzerjeve, tudi nima tako dovršene kritične opreme in za poedine prizore kakor tudi za celotno sliko naravnih, da poetično vzvišeno zasnovanih okvirjev, kakršne nam nudi nadarjeni Innitzer, ki je bil tako srečen, da je celo desetletje bil ne samo učenec in ljubljeneč učenjaka, bibličista dr. Pölzla, katerega je že par let nadomeščal na dunajskem vseučilišču, kjer je postal, dasi še mlad, tudi njegov naslednik, — temveč je tudi imel v znanstvenem središču na razpolago raznovrstne in mnogoštevilne vire, — a ima vendar pred njo lepe prednosti, posebno v poglavjih Stari zakon o sv. Janezu (§ 9), sv. Janez kot Krstnik (§ 12), pomen sv. Janeza Krstnika (§ 19); sv. Janez Krstnik v ljudskih običajih, pravljičah in pripovedkah (§ 24).

Dr. Konrad je znal vstvariti lepo sliko sv. Janeza Krstnika, dasi se ni mogel naslanjati na obilico virov in še do teh je s težavo prišel. Popolnejše bi seveda uspelo obojno delo, ko bi pisatelja mogla rabiti tudi slovanske vire. Na Tržaškem in v slovenskem delu Istre opletajo železne mreže na oknih z ivanjščicami, da se s tem zavarujejo pred čarovnicami. — Knjigi toplo priporočamo. — Ivan Tul (Dunaj).

2. Glauben und Wissen. Von Viktor Cathrein. S. J. 4. in 5. izd. 8° (X. in 306) Freiburg im Br. und Wien. Herdersche Verlagshandlung. K 3'60; vez. K 4'32.

Najgloblji problem krščanske verske filozofije je vprašanje o razmerju vede in vere. Tu se ločita tudi katoliška in protestantovska veroizpoved. Sedanja protestantovska teologija in modernizem cenita vedo nad vse. Kant je zapeljal vse te „ljubljenice vede“. Zato se gotovo vsak razumnik rad pouči o odnosu vede do vere. To vprašanje je aktualno. Pisatelj nam v svoji knjigi ta odnos obrazloži ter določi meje vede. Razprava ni pretežavna, vendar prav poljudna pa tudi ni. Kdor hoče vse umeti, mora imeti nekaj filozofske izobrazbe. Nova izdaja je izdatno pomnožena. Nekateri odstavki so povsem novi. — Nanovo je privzel pisatelj poglavje o pogubnih sadovih popolne svobode v raziskovanju in učenju. J. D.

3. Das Leben der Vollkommenheit im Geiste des betrachtenden Gebetes. Nach dem Prolog der Regel des heiligen Vaters Benedictus dargestellt von P. Dr. Chrysostomus Stelzer O. S. B. Freiburg im Breisgau. Herdersche Verlagshandlung. Str. 434.

Sv. Benedikt je spisal svojemu pravilu (Regula) predgovor (Prologus). Ta prolog je okostje knjige, in pisatelj je to okostje obdal z mesom nekako tako, kakor uči sv. Ignacij moliti očenaš in druge molitve premišljevalje. Marsikako lepo misel najdeš v knjigi. Ves tekst je prepleten s krepkimi citati iz sv. pisma. Lahko bi knjigo imenovali kažipot h krščanski popolnosti.

Zelo porabna je knjiga za redovnike, duhovnike, pa tudi za olikane laike in lahko služi za premišljevanje ali pa za duhovno berilo.

Ign. Nadrah.

4. Vollständige Katechezen für die untere Klasse der katholischen Volksschule. Von Gustav Mey. Dreizehnte, verbesserte und vermehrte Auflage. 8° (XVI. u. 476.) Freiburg und Wien 1911, Herdersche Verlagshandlung. K 4'20; vez. K 5'40.

O izvrstnosti Meyevih katehez svedoči 13. izdaja. Da more katehet z uspehom poučevati mladino, mora upoštevati milost božjo, svoj talent in študij otroške psihologije in dobrih katehez. Dozdeva se mi, da se prvi in zadnji moment premalo uvažujeta. Zato tudi ni vedno dobrih uspehov pri katehizovanju.

Dober, res nabave vreden pripomoček za proučevanje praktičnih katehez je imenovana knjiga. Za prva šolska leta so te kateheze nedvomno najboljše v nemškem slovstvu. Pisatelj je sam znatno predelal nekaj katehez vsled prakse, ki ga je navrnila na misel izboljšanja. — Seveda pogršam pouka o prvem sv. obhajilu. Kajti po novem papeževem odloku se more pripustiti otroke najkasneje s tretjim šolskim letom k sv. obhajilu.

S pridnostjo in razumnostjo knjigo rabi uspešno vsak katehet. Noben katehet ni rojen mojster, torej se ne sme sramovati vzeti v roko tupatam dobre knjige. Povse napačno pa je, držati se suženjsko kakih katehez, češ, saj so najboljše. Slovenski katehet si izbere primernih slovenskih izrekov in prepovorov mesto tiskanih nemških.

J. Dolenc.

Glasba.

1. Oratorij „Assumpta“. Po dolgem molku smo prejeli od P. Hugolina Sattnerja novo delo, obširno delo z izvirnim slovenskim besedilom, delo, ki bo ponos naše slovenske glasbene literature. — Oduševljen po uspehu „Jefftejeve prisege“ je pričel P. Hugolin v jeseni l. 1909. z večjim delom in je je sedaj srečno dokončal. Želel je blaženi Devici na čast zložiti oratorij in v to svrho naprosil monsign. dr. Aleša Ušeničnika za besedilo. Le-ta se je blage volje odzval prošnji in izbral iz sv. pisma obilnega gradiva, ki se nanaša na Devico Marijo, ter izročil prof. dr. Mihaelu Opeka v pesnikovanje. Dr. Opeka je imel jako srečno roko in tako je skladatelj dobil podlago za oratorij.

Kolikor je znano, še noben skladatelj ni zložil Marijinega oratorija, torej imamo Slovenci prvi čast in zaslugo, da se je sveti bogorodnici posvetilo oratorijsko delo. P. Hugolin bi bil lahko vzel latinsko besedilo in spravil svoje delo med širši svet, a imel je blagi namen, obogatiti domačo glasbeno literaturo; zato je zasluži, da njegovo delo dobi vstop v vsako izobraženo slovensko družino.

Oratorij ima tri dele: Dormitio (smrt Marijina), Assumptio (vnebo-vzetje), Coronatio (kronanje). Vsak del traja pol ure in se izvaja nepretrgano. Je pa v oratoriju 9 mešanih zborov, 2 moška, 2 ženska, 1 četvero-spev, 1 dvospev, 3 bariton-samospevi, 1 bas-recitativ, 1 tenor-samospev, 7 sopran-samospevov (Marija), kratak orkestralni uvod in v III. delu velik simfoničen stavek, zmagoslavje. — Kolikor moremo presoditi, bo oratorij naredil velik vtis, zlasti samospevi so pravi biseri slovenske skladbe. Skladba teče gladko naprej in je delo zrele moške dobe, ki ga je skladatelj izdal ob svoji šestdesetletnici.

Ravnokar je izšel klavirski izvleček oratorija na 106 straneh. Prikladna oblika in razločen je tisk. Vsakdo ima tedaj priliko proučevati delo, še preden pride do izvajanja. Čimbolj se kdo seznani z delom, večji užitek bo imel od izvajanja.

Delo je založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Vabimo tedaj ljubitelje slovenske glasbe, da si takoj omislijo delo, ki bo zavzelo odlično mesto v naši glasbi. Majhen narod smo in težko je pri nas izdati večje delo brez izgube; zategadelj je dolžnost vseh izobraženih Slovencev zlasti glasbenikov, glasbenih društev, šol in knjižnic, da si omislijo delo, ki stane v bukvarni 8 kron.

2. Horn: Organum comitans Proprium de tempore. Fasciculus I: Introitus, Offertoria, Communiones. Sumptus fecit „Styria“. — Podobno izdajo imamo že pri nas. Priredila sta jo gg. Premrl in dr. Kimovec, seveda v manjšem obsegu, prilagodeno našim razmeram (Introitus et Communiones pro festis I. cl. necnon pro quibusdam aliis infra annum ecclesiasticum occurrentibus). Hornova izdaja obsega tudi ofertorije in sicer prvi zvezek vse, kar je v mislu pod razdelkom: Proprium de tempore. Spremljava je silno preprosta (večinoma osnovni akordi pomešani s sekstakordi), pa gladka in lepa, tako da jo more vsak tudi manj izurjen organist prevladati. Tisk velik in razločen. Cena 6 K.

Z.